

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

RVP ZV

ŠKOLA PRO VŠECHNY

PLATNÝ OD 1. 9. 2016

ZŠ A MŠ CHOMUTICE, OKRES JIČÍN

č.j. 156/2016

OBSAH

Obsah.....	2
1. Identifikační údaje.....	3
2. Charakteristika školy a ŠVP	4
3. Učební plán	12
4. Poznámky k učebnímu plánu	14
5. Jazyk a jazyková komunikace.....	15
5.1. Český jazyk a literatura	15
5.2. Anglický jazyk	52
5.3. Německý jazyk	67
6. Matematika a její aplikace	72
6.1. Matematika.....	72
6.2. Informační a komunikační technologie	100
7. Člověk a jeho svět.....	107
7.1. Prvouka.....	107
7.2. Přírodověda	120
7.3. Vlastivěda.....	127
8. Člověk a společnost	135
8.1. Dějepis.....	135
8.2. Občanská výchova.....	154
9. Člověk a příroda.....	171
9.1. Fyzika	171
9.2. Chemie.....	191
9.3. Přírodopis	203
9.4. Zeměpis	219
10. Umění a kultura.....	231
10.1. Hudební výchova	231
10.2. Výtvarná výchova.....	250
11. Člověk a zdraví	271
11.1. Tělesná výchova	271
11.2. Výchova ke zdraví	300
12. Člověk a svět práce	315
12.1. Pracovní činnosti	315
13. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	333
14. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných situací	341
15. Realizace průřezových témat v ŠVP	342

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu:	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, zpracován dle RVP ZV Škola pro všechny
Název školy:	Základní škola a mateřská škola, Chomutice, okres Jičín
Adresa školy:	Chomutice 162, 507 53 Chomutice
Ředitel:	Mgr. Hana Tulková
Koordinátor ŠVP:	Mgr. Veronika Kykalová
Kontakty:	
Telefon:	493 691 731, 604 753 310
Email:	zschomutice@seznam.cz
Web:	www.zschomutice.cz
Zařazení do sítě škol:	
IZO:	102206121
Redizo:	650060369
IČO:	70983216
Zřizovatel:	Obec Chomutice, okres Jičín
Adresa:	Chomutice 4, 507 53 Chomutice
Starosta	Zdeněk Rajm
Kontakty:	
Telefon:	493 691 725
Email:	starosta@ouchomutice.cz
IČO	00271594
Platnost dokumentu od:	1. 9. 2016 Zpracováno dle Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání Č.j: MŠMT-28603/2016.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A ŠVP

Charakteristika školy

Základní škola a mateřská škola Chomutice, okres Jičín poskytuje základní vzdělávání v denním studiu, délka studia je 9 let. Škola je plně organizovaná se všemi ročníky. Výuka probíhá ve dvou budovách. V hlavní budově č. p. 162 je sídlo ředitelství školy. V této budově se vzdělávají všichni žáci druhého stupně a tři třídy žáků prvního stupně. V druhé budově č. p. 53 jsou umístěny dva ročníky prvního stupně. V roce 2013 proběhla revitalizace hlavní budovy – výměna oken, topení a zateplení fasády. Hlavní budova disponuje 7 kmenovými učebnami, místností pro oddělení školní družiny, žákovskou knihovnou, učebnou výpočetní techniky (rekonstrukce 2015), kabinety 1. stupně, fyziky, chemie, tělocvičnou, školní kuchyni a jídelnou. Tři třídy jsou vybaveny interaktivní tabulí, škola doplňuje vybavení pomůckami a dalším materiálem. Většina tříd je vybavena nastavitelným nábytkem. V areálu školy je nově vybudované dětské hřiště (2012), na školním pozemku je umístěn rekonstruovaný altán (2014). Pro výuku TV se využívá hřiště na míčové hry, doskočiště, travnatá část školní zahrady.

Škola nabízí rodinou atmosféru, všichni žáci, vyučující i rodiče se většinou vzájemně znají. Zaměřujeme se na individuální přístup k žákům, rozvíjíme jejich tvořivost a nadání. Usilujeme o vytvoření podnětného prostředí, které pobízí žáky nadané, podporujeme žáky s individuálními potřebami a specifickými poruchami učení. Vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů, možností každého žáka. Chceme žáky motivovat k aktivitě, poznání a k řešení problémů, neboť někdy je nutné překonat překážky, neúspěchy a prohry. Zároveň je naším cílem dát možnost zažít úspěch každému žákovi.

Charakteristika pedagogického sboru

V současné době pracuje ve škole 13 učitelů a 1 vychovatelka ŠD. Výuka všech předmětů je zabezpečena učiteli s odbornou způsobilostí. Škola je personálně stabilizovaná, generačně téměř rovnoměrně zastoupena, s výraznou převahou žen. Pozornost je věnována DVPP zejména v oblasti ICT technologií, pedagogiky, psychologie. Všichni pedagogové splňují kvalifikační podmínky pro výuku na základní škole. Ve škole působí výchovný poradce, který je zároveň metodikem prevence sociálně patologických jevů. Všichni pedagogové se účastní mimoškolní práce s dětmi.

Dlouhodobé projekty

Ovoce do škol

Evropský projekt Ovoce do škol byl zahájen v roce 2009/2010 s cílem podpořit zdravé stravovací návyky žáků, přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit správné stravovací návyky ve výživě a tím také bojovat proti dětské obezitě. Cílovou skupinou tohoto projektu jsou žáci prvního stupně.

Recyklohraní

Školní recyklační program pod záštitou MŠMT České republiky, jehož cílem je prohloubit znalosti žáků v oblasti třídění a recyklace odpadů, umožnit jim osobní zkušenost se zpětným odběrem baterií a použitých drobných elektrozařízení.

Modernizace výuky na ZŠ Chomutice

Naše škola se zapojila do programu finanční podpory z OP VK – IP oblast podpory 1.4 (CZ.1.07/1.4.00/21/1849). Z těchto prostředků byly zakoupeny 2 interaktivní tabule s dataprojektory a výukovým softwarem, došlo také k rozdělení výuky na 1 hodinu v týdnu v Čj a Aj ve třídách s větším počtem žáků (3. a 6. třída). Učitelé se zapojili do vytváření DUM (digitálních učebních materiálů), účastnili se metodických školení. (1. 6. 2011 – 30. 11. 2013).

Dotkněme se budoucnosti

V rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení naše škola uspěla s projektem Dotkněme se budoucnosti (CZ.1.07/1.3.00/51.0018). V rámci tohoto projektu byla do školy zakoupena mobilní dotyková zařízení a pedagogové byli proškoleni v práci s těmito zařízeními, s možnostmi využití ve výuce. (Říjen 2014 – červen 2015.)

Rozumíme a mluvíme

Dalším projektem z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byl projekt Rozumíme a mluvíme (CZ.1.07/1.1.00/56.747). Dvacet žáků a dva učitelé vyjeli na jazykově vzdělávací kurz do Londýna a jeden pedagog absolvoval čtrnácti denní jazykový kurz v Berlíně. (Srpen 2015- prosinec 2015.)

Vánoční prodejní výstava

Ve spolupráci s Obecním úřadem Chomutice pořádáme Vánoční prodejní výstavu v budově školy, děti z MŠ a žáci ZŠ vystupují v kostele.

Velikonoční dílna

V týdnu před Velikonocemi pořádáme pro žáky a veřejnost Velikonoční dílnu. Z připraveného materiálu si přichozí mohou vyrobit velikonoční dekorace.

Dětský den

Při příležitosti Mezinárodního dne dětí je organizováno soutěžní dopoledne pro žáky I. stupně. Na jeho organizaci se podílejí žáci deváté třídy a vychovatelka ŠD.

Dětský karneval

V měsíci únoru se mladší žáci účastní karnevalu, který pomáhají organizovat žáci 9. ročníku a vychovatelka ŠD.

Čarodějnický čtyřboj

Ve spolupráci s Tělovýchovnou jednotou Sokol Chomutice, z. s. pořádáme pro žáky školy sportovní klání v hodu míčkem, skoku dalekém, běhu na 60 m a běhu na vzdálenosti 400 – 1 000 m.

Učíme se společně

Tento projekt je založen na spolupráci žáků školy. Každá třída z druhého stupně si připraví celodenní program pro třídu z I. stupně. Ti starší si zkusí naučit mladší něco nového, pomáhají jim při plnění úkolů a řešení úloh.

Prezentace žákovských prací

Žáci devátého ročníku si začátkem školního roku vyberou téma, které pod vedením učitele zpracují v závěrečné práci. Tato práce je prezentována před spolužáky a žáky 8. třídy. Součástí výstupu je prezentace v Power Point.

Školní akademie

Jednou za dva roky učitelé společně se žáky připraví vystoupení pro rodiče a veřejnost.

Příměstský tábor

Ve spolupráci s Tělovýchovnou jednotou Sokol Chomutice, z. s. pořádáme týdenní příměstský tábor. Škola poskytuje budovu, vybavení a jako vedoucí dobrovolně pracují zaměstnanci školy.

Projekty realizované každoročně

V průběhu školního roku jsou realizovány třídní projekty. Na I. stupni bývá tématem těchto projektů roční období, svátky, významné dny. Vychází také z probíraného učiva a místních a regionálních souvislostí. Jsou součástí měsíčních plánů školy.

Na II. stupni projekty vychází z probíraného učiva, využívají místní podmínky.

Pro žáky školy organizuje účast na divadelní představeních, exkurzích a výletech.

Spolupráce s rodiči

Protože tuto spolupráci považujeme za klíčovou pro úspěšnou realizaci cílů školy, klademe na její kvalitu zásadní důraz. Probíhá formou třídních schůzek, individuálních konzultací na úrovni třídních učitelů, výchovného poradce či ředitelky školy a to dle úrovně daného problému. Za velmi důležité považujeme věcné jednání pedagogů s rodiči v okamžiku jakýchkoliv problémů a nejasností s cílem hledání řešení vzniklé situace.

V roce 2015 proběhlo dotazníkové šetření, ve kterém rodiče mohli vyjádřit svůj názor na různé oblasti činnosti naší školy.

Spolupráce se zřizovatelem

Úroveň spolupráce se zřizovatelem lze doposud označit za velmi úzkou a kvalitní. Ředitelka školy je pravidelně zvána na jednání Zastupitelstva obce Chomutice, zásadní otázky rozvoje školy jsou konzultovány se starostou obce. Zástupci obce jsou aktivními členy Školské rady. Vedení obce se soustavně zajímá o dění ve škole, materiálně podporuje školu v jejím rozvoji. Škola se aktivně zapojuje do akcí pořádaných obcí Chomutice (vítání občánků, rozsvěcení vánočního stromu, akce společenských organizací obce).

Spolupráce se školskou radou

Školská rada se vyjadřuje dle svých kompetencí k dění v ZŠ, pravidelně projednává zákonem stanovené dokumenty.

Spolupráce s poradenskými zařízeními

Pracovníci PPP Jičín přijíždějí na pravidelné schůzky do naší školy, konzultují s jednotlivými učiteli a asistentem pedagoga problémy žáků se specifickými poruchami učení a IVP žáků. Spolupracujeme také s dalšími poradenskými zařízeními.

Spádová oblast školy

Základní škola poskytuje vzdělání žákům z Chomutic a obcí Třtěníce, Staré Smrkovice, Lískovice, Tereziny Dary, Ohnišťany, Kovač, Sobčice, ale i dalších obcí (Domoslavice, Sylvárův Újezd).

Charakteristika ŠVP

ŠVP Škola pro všechny je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím projektem pro základní vzdělávání. Vychází z podmínek školy, možností a potřeb žáků, požadavků rodičů. Cílem je poskytnout žákům všeobecné vzdělání prostřednictvím rozvoje klíčových kompetencí.

- učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnostní učení s využitím v praxi
- zavádět do výuky efektivní metody, které vedou k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti, respektu
- vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií
- vést žáky k uvědomění si důležitosti výuky cizích jazyků
- vést žáky k pohybu, zdravému životnímu stylu
- klást důraz na všeobecné a rovné vzdělání pro všechny, neboť pro úspěšný rozvoj dítěte má velký význam život v populačně přirozené skupině, ve které jsou zastoupeni žáci s různými vlohami, nadáním, vlastnostmi
- nechceme preferovat pouze intelektuální nadání, ale stejně podporovat žáky i s nadáním manuálním, hudebním, výtvarným, pohybovým
- zaměřovat se na žáky nadané, vytvořit jim podmínky pro jejich rozvoj, umožnit jim účast na soutěžích, kde mají možnost prezentace
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, k jejich kulturním hodnotám, názoru, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti a reálné možnosti, uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali samostatně, zodpovědně, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- integrovat žáky se zdravotním postižením či s vývojovými poruchami učení ve třídách základní školy
- věnovat se žákům ze sociálně slabého prostředí
- chceme dále rozvíjet silné stránky školy a maximálně eliminovat a napravovat to, co považujeme za nedostatky

Výchovně vzdělávací strategie

Při získávání všeobecného vzdělání pomáhají žákům klíčové kompetence, které jsou souhrnem vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Úroveň těchto kompetencí není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním životě.

Kompetence k učení:

Umožňují žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení. Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací. Vedeme žáky k sebehodnocení. Individuálním přístupem maximalizujeme šanci prožít úspěch. Umožňujeme žákům realizovat jejich nápady, podněcujeme jejich tvořivost.

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě, operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problémů:

Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problémů, svoje řešení dokázali obhájit. V projektových dnech řeší žáci problémové úlohy z praktického života, podílejí se na přípravách, plánování a hodnocení těchto projektů. Podle svých možností se zapojují do soutěží.

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

Kompetence komunikativní:

Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni. Učíme žáky prezentovat a obhajovat svůj vlastní názor a zároveň vyslechnout názor druhých. Těchto kompetencí využijí při obhajobě závěrečné práce, kterou vypracovávají žáci 9. ročníků.

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a prosociální:

Rozvíjejí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých. Ve výuce využíváme metod skupinové práce, vedeme žáky ke vzájemné pomoci. Usilujeme, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině. Vedeme je k respektování dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. Učíme je schopnosti odmítavého postoje ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské:

Připravujeme žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti. Ve třídních kolektivech se žáci podílejí na stanovování pravidel chování, která vycházejí ze školního řádu. Klademe důraz na environmentální výchovu.

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní:

Pomáhají žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci. Vedeme žáky k sebehodnocení a objektivnímu posouzení jejich možností při uplatnění na trhu práce. Spolupracujeme s úřadem práce v oblasti volby povolání. Výuka je doplněna exkurzemi.

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v novele školského zákona č. 82/2015 Sb., § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

Podpůrná opatření 1. stupně

Škola volí podpůrná opatření prvního stupně tehdy, pokud žák má při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, v začleňování do sociální a komunikační sítě školní třídy); pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, je úprava věcí individualizace výuky a práce jednoho pedagoga. Pokud úpravy vyžadují spolupráci více pedagogů, vytváří škola Plán pedagogické podpory (PLPP) - stručný písemný dokument, ve kterém jsou uvedeny potřeby úprav ve vzdělávání žáka, návrh jak se bude vzdělávání žáka upravovat a v čem. Tento plán sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli konkrétních vyučovacích předmětů a za pomoci výchovného poradce, který organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. Budou v něm také stanoveny metody práce s žákem, způsob kontroly osvojených dovedností a znalostí a dovedností. Škola nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO vyhodnocuje naplňování cílů PLPP, efektivitu zvolených úprav. Pokud se ani s dodatečnou podporou pedagogů vzdělávání žáka nezlepší a nemá trend zlepšovat, nebo je jeho stav naopak setrvalý, nebo se horší - pak je vhodné žákovi a zákonným zástupcům doporučit, aby navštívili školské poradenské zařízení. Škola zajistí předání PLPP školskému poradenskému zařízení, aby se předešlo uplatňování neúčinných podpůrných opatření.

Podpůrná opatření 2. - 5. stupně

Pokud žák navštíví Školské poradenské zařízení, obdrží škola Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb vychází ŠPZ ze sdělení rodiče a žáka, ze závěrů školy a PLPP pokud byl zpracováván, dále ze závěrů vyšetření lékařů a dalších odborníků, kteří se do té doby nebo i následně podíleli na péči o žáka. Pokud bude příprava Doporučení ke vzdělávání žáka vyžadovat informace školy (zajištění pomůcek, přítomnost asistenta pedagoga ve třídě v případě, že již ve třídě asistent působí, uzpůsobení dalších podmínek pro vzdělávání žáka, tj. velikost třídy, organizace vzdělávání atd.) – pak před vydáním doporučení zástupce ŠPZ konzultuje se školou. Pokud rodič přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání žáka a způsobil tak žákovi obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže, v této situaci se může škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost. Tato varianta je považována za mezní. Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálně vzdělávací potřebou vystavuje školské poradenské zařízení.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu, je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice (vyhláška 27/2016 Sb.).

IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka, o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka, případné úpravy výstupů vzdělávání žáka. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být v průběhu roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využívána metodická podpora na Metodickém portálu RVP.CZ.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Škola seznámí s IVP všechny vyučující žáka a současně zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Specifikace provádění podpůrných opatření žáků se SVP

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

V oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti)
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění,
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy

V oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

V oblasti hodnocení žáka:

- využívání různých forem hodnocení žáka
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka)
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení)
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnotící kritéria
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní

- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Mimořádně nadaným žákem se rozumí žák, jehož nadání dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává.

Vzdělávání nadaného a mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle IVP, který vychází ze ŠVP školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zletilého žáka nebo zákonného zástupce. Individuální vzdělávací plán nadaného a mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy, která je zaznamenána do školní matriky. Škola seznámí s IVP všechny vyučující žáka a současně zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Specifikace provádění podpůrných opatření žáků nadaných a mimořádně nadaných

V oblasti metod výuky:

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí školního vzdělávacího programu pro nadané a mimořádně nadané žáky
- povzbuzovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činorodost (nabídka nestandardních problémových úloh)
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů
- napomáhání osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším

V oblasti organizace výuky:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit

V oblasti úpravy obsahu vzdělávání:

- obohacování učiva nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace
- zadávání specifických úkolů, projektů (na složitější a abstraktnější úrovni)
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory pro mimořádně nadaného žáka

- při zjištění nadání a mimořádného nadání informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce
- učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka, který vytváří za metodické podpory výchovného poradce a ostatních vyučujících, v jejichž předmětech se nadání žáka projevuje

- s PLPP seznámí zákonné zástupce a všechny vyučující daného žáka, kteří toto potvrdí svým podpisem
- poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními průběžně vyhodnocuje a aktualizuje v souladu s potřebami žáka nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření podle PPLP výchovný poradce vyhodnotí, zda dochází k jejich cílům. Pokud se zdají nedostatečná, doporučí zákonnému zástupci návštěvu poradenského zařízení
- pokud je PLPP dostačující, pokračuje se nadále v realizaci dle potřeb žáka

Postup při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává.

Vzdělávání nadaného a mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle IVP, který vychází ze ŠVP školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zletilého žáka nebo zákonného zástupce. Individuální vzdělávací plán nadaného a mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy, která je zaznamenána do školní matriky. Škola seznámí s IVP všechny vyučující žáka a současně zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu žáka nebo zákonného zástupce žáka.

3. UČEBNÍ PLÁN

Tabulka učebního plánu pro I. stupeň, 1. – 5. ročník

Oblasti:	Počet hodin	Předměty	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	součet
Jazyk a jazyková komunikace	50	Český jazyk	7 + 1	7 + 2	7 + 1	6 + 1	6 + 1	33 + 6
		Anglický jazyk	-	-	3	3 + 1	3 + 1	9 + 2
Matematika a její aplikace	25	Matematika	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 5
Informační a kom. tech.	1	Informatika	-	-	-	-	1	1 + 0
		Prvouka	2 + 0	2 + 0	2 + 0	-	-	6 + 0
Člověk a jeho svět	14	Vlastivěda	-	-	-	1 + 1	2 + 0	3 + 1
		Přírodověda	-	-	-	2 + 0	1 + 1	3 + 1
Umění a kultura	12	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5 + 0
		Výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7 + 0
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10 + 0
Člověk a svět práce	6	Pracovní výchova	1	1	1 + 1	1	1	5 + 1
Celkem	118		20	22	25	25	26	118

Tabulka učebního plánu pro II. stupeň, 6. – 9. ročník

Oblasti:	Počet hodin	Předměty	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	součet
Jazyk a jazyková komunikace	38	ČJ a literatura	4 + 1	4 + 1	4	3 + 1	15 + 3
		Anglický jazyk	3 + 1	3 + 1	3	3	12 + 2
		Německý jazyk	-	-	3	3	6
Matematika a její aplikace	19	Matematika	4	4 + 1	3 + 2	4 + 1	15 + 4
Inform. a kom. technologie	1	Informatika	1	-	-	-	1
Člověk a společnost Člověk a příroda	12	Dějepis	1 + 1	2	2	2	7 + 1
		Občanská výchova	1	1	1	1	4
		Fyzika	2	2	2	2	8
	26	Chemie	-	-	2	2	4
		Přírodopis	1 + 1	1 + 1	2	1 + 1	5 + 3
		Zeměpis	1 + 1	1 + 1	1	1	4 + 2
Umění a kultura	10	Hudební výchova	1	1	1	1	4
		Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Člověk a zdraví	12	Tělesná výchova	2	2	2	2	8
		Výchova ke zdraví	0 + 1	0 + 1	1	1	2 + 2
Člověk a svět práce	4	Pracovní činnosti	1	1	1	0 + 1	3 + 1
Celkem	122		30	30	31	31	122

4. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

V učebním plánu pro I. a II. stupeň jsou začleněny všechny vzdělávací oblasti a obory dané dokumentem RVP ZV s platností od 1. 9. 2016.

S platností k 1. 9. 2016 došlo v ŠVP k několika změnám, ale byly zachovány časové dotace i výstupy v jednotlivých ročnících. Ze školního vzdělávacího plánu jsme vyřadili volitelné předměty, dotované disponibilními hodinami, které vzhledem k počtu žáků byly realizovány jako povinné. Na I. stupni to byly Dramatická výchova (posílení hodin ČJ), Praktická matematika (posílení hodin Matematiky), Konverzace v AJ (posílení hodin Anglického jazyka), Etická výchova (výstupy z tohoto předmětu se objevují v ČJ, Vlastivědě, Přírodovědě, Matematicce). Na II. stupni jsme vyřadili volitelné předměty Zdravý životní styl (výstupy z tohoto volitelného předmětu se objevují ve Výchově ke zdraví, Přírodopisu, Občanské výchově). Seminář z matematiky (posílena hodina Matematiky), Seminář z českého jazyka (posílena hodina českého jazyka). Celkově byla výuka Českého jazyka posílena o 8 hodin, Anglického jazyka o 4 hodiny, Matematiky o 9 hodin, Vlastivědy o 1 hodinu, Přírodovědy o 1 hodinu. Tyto změny by měly vést k rozšíření a upevnění znalostí zejména z matematiky a cizího jazyka.

Celková povinná dotace na I. stupni je 118 hodin, na II. stupni 122 hodin. Disponibilní dotace byla použita na I. stupni (16 hodin) k posílení hodin Českého jazyka (6 hodin), Anglického jazyka (2 hodiny), Matematiky (5 hodin), Vlastivědy (1 hodina), Přírodovědy (1 hodina) a Pracovních činností (1 hodina). Na II. stupni (18 hodin) byla disponibilní dotace využita k posílení hodin Českého jazyka (3 hodiny), Anglického jazyka (2 hodiny), Matematiky (4 hodiny), Přírodopisu (3 hodiny), Zeměpisu (2 hodiny), Výchovy ke zdraví (2 hodiny), Pracovních činností (2 hodiny).

Průřezová témata se realizují integrací do jednotlivých předmětů a formou výchovně vzdělávacích projektů.

Minimální časová dotace pro jednotlivé vzdělávací oblasti je dodržena. Týdenní hodinová dotace pro jednotlivé ročníky je také dodržena.

Základní škola nabízí druhý jazyk Německý jazyk v rozsahu 3 hodiny týdně v 8. a 3 hodiny týdně v 9. ročníku.

5. JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována v povinných vyučovacích předmětech – Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Německý jazyk.

Všechny tyto vyučovacích předměty mají vybavit žáky dovednostmi, vytvořit jim odpovídající nástroje pro jejich další vzdělávání. Jazyk chápeme především jako prostředek komunikace, prostředek pro sdělování myšlenek a pocitů. Je také jedním z prostředků myšlení.

5.1. Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Český jazyk a literatura vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Cílem jazykové výuky je podpora rozvoje jazykových kompetencí. Výuka vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a uplatňovat výsledky svého poznávání. Poskytuje vědomosti a dovednosti nutné pro zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace, vytváří prostor pro samostatné získávání informací z různých zdrojů. Směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě, k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností.

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	8	9	8	7	7	5	5	4	4

Organizační vymezení

Žáci pracují během vyučování především v kmenové učebně nebo v učebně s nainstalovanou interaktivní tabulí. K výuce využívají různé formy a metody práce, vyučující používá dostupné pomůcky.

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen do tří složek, které se vzájemně prolínají:

Jazyková výchova

- získávání vědomostí a dovedností potřebných k osvojování spisovné podoby českého jazyka, žák se učí poznávat a rozlišovat další jeho formy
- jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování

Literární výchova

- získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky
- umí číst s porozuměním
- tvořivě interpretují text
- žáci prostřednictvím četby poznávají základní literární druhy
- vnímají literaturu jako specifický zdroj poznání a prožitků
- učí se poznat literární fikci od skutečnosti

Komunikační a slohová výchova

- žáci vnímají a chápou různá jazyková sdělení
- umí mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k různým situacím, analyzovat jej
- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- pochopení role v různých komunikačních situacích

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- učitel vede žáky k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- učitel zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků, sleduje pokrok všech žáků
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončí úkoly a zdůvodní své závěry
- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- vede žáky k výstižné argumentaci
- žáci dovedou prezentovat své myšlenky a názory
- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu
- naslouchají promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagují
- žáci se účinně zapojují do diskuze a vhodně obhajují své názory

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- žáci respektují pokyny pedagogů

Kompetence občanské

- učitel využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- samostatné získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace**Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura**

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká umí jednotlivá písmena a hlásky, správně přečíst, vyslovit a napsat rozumí pokynům přiměřené složitosti umí skládat slabiky, slova čte slabiky, slova tvoří jednoduché věty hlasitě čte jednoduché věty se správnou intonací dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a spr. dýchání rozumí přečtené větě, dokáže ji opakovat čtení s porozuměním jednoduché texty zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním rozlišuje psací a tiskací písmena umí napsat psací písmena velké a malé abecedy, dodržuje správný poměr výšky písmen, sklon a tvary písma umí napsat slabiky, jednoduchá slova a věty dokáže přepsat tiskací písmo do psané podoby dokáže psát diktát jednotlivých slov a vět dokáže psát autodiktát, opisuje a přepisuje krátké věty převádí slova z mluvené do psané podoby, dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost	písmena a hlásky čtení psaní	VDO – občanská společnost a škola – výchova k demokrat. myšlení v rámci třídního kolektivu, výchova k samost., k sebekritice a odpovědnosti OSV – prosociální chování, interpersonální a sociální empatie, EGS –Evropa a svět nás zajímá- rozvoj jazykových dovedností, poznávání evropských kultur (Projekty Advent, Velikonoce) EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí -výchova k životnímu prostředí (Bramborák) MDV - vést žáky k výběru kvalitních pořadů, literatury a tisku (Pohádky) Vv – doplnění textu obrázkem	V rámci výuky jsou realizovány krátkodobé projekty na aktuální témata.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí tvořit smysluplné věty dokáže dramatizovat jednoduchý text dokáže vyprávět, co zažil dokáže vyjádřit svůj názor, je schopen naslouchat ostatním zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace, dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je u druhých dokáže vyprávět pohádky a příběhy podle obrázkové osnovy, účastní se dramatizace příběhu naučí se z paměti básničku (min. 4 verše) dokáže básničku recitovat napodobování, identifikace, vzory v médiích vypravování (ústní slohová práce), hraní rolí zná křestní jména spolužáků, uvědomuje si svoji identitu, aktivně se zapojuje do her, umí dodržovat pravidla a umí přiznat chybu. dokáže se soustředit na hru a na práci, vnímá všemi smysly okolní svět (barvy, tvary, zvuky, chutě, vůně) seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh, účastní se dramatizace příběhu dokáže v rámci hry komunikovat na linkách tísnového volání, ví, jak se zachovat v krizových situacích (úraz, dopravní nehoda, povodeň, požár, únik nebezpečné látky)	vyjadřovací schopnosti, sociální dovednosti vstupování do jevištních situací, jednání v nich. sociálně komunikační znaky dovednosti rozvoj prostorového citění a smyslového vnímání rozvoj paměti, fantazie a prostorového citění vstupování do jevištních situací, jedná v nich nácvik komunikace v krizových situacích	OSV – rozvoj schopnosti poznávání a sebepoznávání. Mezilidské vztahy, komunikace, kreativita. Řešení problémů a rozhodovacích dovedností MV – multikulturalita, etnický původ	

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
čte plynule s porozuměním jednoduché texty nahlas i potichu napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat dbá na správnou intonaci umí naslouchat přednesu rozlišuje poezii a prózu dokáže přečtený text vyprávět rozlišuje a umí vyjmenovat samohlásky, měkké, tvrdé a obojetné souhlásky zná gramatiku měkkých a tvrdých souhlásek pozná párové souhlásky – spodobu na konci slov umí rozdělit slova na slabiky umí rozdělit slovo na konci řádku rozlišuje zvukovou a psanou podobu slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě umí ze slov tvořit smysluplné věty zná a správně používá interpunkční znaménka pozná konec věty a začátek věty následující věty začíná velkým písmenem	čtení hlásky slabiky slova skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě věty	MV – Vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků) – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vliv medií ve společnosti MV - tvořivé činnosti s literárním textem základní pravidla spolupráce EGS – Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě) Vánoce Velikonoce EV - Bramborák	Vánoce, Velikonoce (+ projekty vhodné k ročnímu období, tématu...) Obrázky na doplňování hlásek

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozlišuje druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, práci rozlišuje vlastní jména osob a zvířat ... píše velká písmena ve vlastních jménech rozlišuje slovní druhy v základním tvaru rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk umí se spisovně vyjadřovat ve větách pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev v mluveném projevu užívá správné gramatické tvary je schopen vyjádřit svůj názor, pocity umí naslouchat druhému, respektuje základní pravidla rozhovoru porozumí jednoduchým písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování)	vlastní jména vyjadřovací schopnosti slovní druhy vyjadřovací schopnosti představí se, uvede svůj věk, sdělí, kde bydlí, co dělá, vlastní a umí představí členy své rodiny a kamarády, uvede jejich věk a povolání, sdělí, kde bydlí, co dělají, co vlastní a umí napiše krátký pozdrav, dotaz nebo vzkaz sdělí konkrétní informaci nebo se na ni zeptá použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování) popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života popíše plány, minulé zážitky vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí psaní	MKV – Lidské vztahy (sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy) MV - základy neverbální komunikace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uplatňuje kultivovaný mluvený projev vstoupí do role rozlišuje herní a reálnou situaci reflektuje svůj zážitek z dramatického díla zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení opisuje a přepisuje krátké věty seznámení se s možnostmi nonverbální komunikace volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta základy společenského chování, rozvoj sociálně komunikačních dovedností, vyjadřování závislé na komunikační situaci, komunikační žánry (pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz) psaní komunikace	OSV - rozvoj schopností poznávání a sebepoznávání. Mezilidské vztahy, komunikace, kreativita MV - multikulturalita, etnický původ	

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma orientuje se v textu posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je využívá četbu jako zdroj poznatků na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev vede správně dialog, telefonický rozhovor zná zdvořilé formy rozhovoru, má základy společenského chování a sociálních dovedností používá verbální i neverbální komunikaci při krátkém rozhovoru i při dramatizaci pohádky umí navázat kontakt s druhými, dokáže vyjádřit vlastní zážitek nebo názor, je schopen naslouchat umí slušně poprosit o pomoc, poděkovat nebo odmítnout, je schopen naslouchat ostatním je schopen vypravovat podle osnovy rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržení	Čtení, psaní, komunikační a slohová výchova Tvoření slov Slova souznačná a protikladná Psaní velkých písmen	MKV - kult. difference - vlastní kulturní zakotvení, spisovatelé, básníci MV - kritické čtení - vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení MKV - lidské vztahy, princip slušného chování, tolerance, empatie a vžití se do role druhého MKV - lidské vztahy, kulturní difference Pr - Místo, kde žiji a jeho okolí	dokončení svými slovy - otevřený příběh, pohádka luštění a tvoření jednoduchých hádanek kladní i záporní hrdinové v literatuře slohové práce - vypravování, popis osmisměrky, křížovky, doplňovačky, obrázky

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
časové posloupnosti rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná píše velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách zná vyjmenovaná slova a jejich pravopis rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř slova osvojuje si pravopis znělých a neznělých souhlásek pozná podstatné jméno umí určit rod, číslo, pád u podstatných jmen pozná sloveso umí určit osobu, číslo a čas sloves určí slovní druhy - předložky a spojky pozná předložky a umí je napsat umí abecedu a řadí slova podle abecedy odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	Vyjmenovaná slova Párové souhlásky uvnitř slov Podstatná jména Slovesa Další slovní druhy - přídavná jména, zájmena, číslovky, příslovce, předložky, spojky, částice a citoslovce Abeceda Věta jednoduchá, souvětí		VVP Moje vlast Rébusy, doplňovačky, omalovánky Didaktické hry

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
seznámí se s jazykem jako s prostředkem komunikace pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí určí základní skladebné dvojice ve větě jednoduché seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová (slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita, slova citově zabarvená) rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary, umí užívat slova spisovná, výstižná, slova citově zabarvená rozlišuje slova ohebná a neohebná určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu rozlišuje předpony a předložky a správně je píše rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku zná vzory podstatných jmen umí určit rod, číslo, pád a vzor umí skloňovat podst. jm. podle vzorů	mateřský jazyk skladba – věta jednoduchá, souvětí, základní skladební dvojice syntaktický pravopis – shoda přísudku s holým podmětem slovo stavba slov podstatná jména morfologický pravopis (koncovky podstatných jmen)	MKV - etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost OSV – rodina, ve které žijeme, etika, lidské hodnoty, multikulturní tolerance k lidem jiných ras, kultur, náboženství a jiných názorů MKV- kulturní difference - poznávání vlastního kulturního	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí časovat slovesa v času přítomném, minulém, budoucím umí vyhledávat v abecedním seznamu (rejstřík, slovník, telef. seznam) správně vyslovuje a píše skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně umí uvést příklady užití ve větách píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti umí popsat jednoduchou věc při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zabarvená, rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu umí se vyjádřit v běžných situacích – vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry čte s porozuměním přiměřeně náročné texty nahlas i potichu reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	slovesa abeceda lexikální pravopis - skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně opakování vyjmenovaných slov vyjadřovací schopnosti sebehodnocení, mluvený projev písemný projev čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu), věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) zážitkové čtení, přednes, dramatizace	zakotvení - lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování, tolerance, solidarita, empatie MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení -reklama MKV - lidské vztahy - vztahy mezi kulturami OSV – kreativita, komunikace VV – ilustrace k textu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže si vybrat četbu podle svého zájmu a udělat zápis do deníku rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy seznámí se s autory dětských knih: spisovatelé a básníci - B. Němcová, K. J. Erben, J. Seifert, F. Halas, Z. Kriebel, M. Macourek, H. Ch. Andersen, A. Lindgrenová, R. Kipling	tvořivé činnosti s literárním textem – volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, vlastní výtvarný doprovod základní literární pojmy – literární druhy a žánry		

Vyučovací předmět - Český jazyk a literatura

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru čte s porozuměním přiměřené texty potichu i nahlas rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti sestaví popis objektu posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace, píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (pozvánka, oznámení, dopis) rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	slohová a komunikační výchova čtení reklama a klamavá reklama vypravování popis komunikační slohové žánry jazyková výchova stavba slova	OSV – Kreativita a komunikace, poznávání lidí (vypravování, popis prožitků o víkendu či o prázdninách, komunikační hry, říkanky) VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát EGS - Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět (odlišný životní styl v jiných zemích, tradice) MKV - Lidské vztahy (sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonii společenského soužití) EV - Vztah člověka k prostředí MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (rozběr denního tisku, časopisy, internet) Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Stavba mediálních sdělení Vnímání autora mediálních sdělení	Vánoce, Velikonoce (+ projekty vhodné k ročnímu období, tématu ...) Komiks (projekt)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách správně píše skupiny bě-bje, vje-vě, mě-mně správně píše předpony s-, z-, vz- určí rod, číslo, pád, vzor podst. jmen podst. jm. skloňuje podle vzorů určí druhy příd. jmen zná gramatiku měkkých a tvrdých příd. jmen zná gramatiku přivlastňovacích přídavných jmen -ovi, -ovy pozná základní druhy zájmen a číslovek správně užívá tvary zájmen i číslovek časuje slovesa ve všech časech v ozn. způsobu určí osobu, číslo a čas u sloves pozná všechny slovesné způsoby pozná zvrtné sloveso rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary zná pojem přičestí minulé a umí ho vytvořit	slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, homonyma a synonyma slovní zásoba a tvoření slov slovní druhy pravopis podstatná jména (koncovky u podstatných jmen) přídavná jména (koncovky u přídavných jmen) zájmena, číslovky slovesa	Fungování a vliv médií ve společnosti (internet) Tvorba mediálního sdělení Vv - ilustrace	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
dokáže zdramatizovat vhodný text volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	zážitkové čtení a naslouchání		Osobnost a dílo Eduarda Štorcha (regionálně zaměřený projekt)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Rozlišuje útvary národního jazyka Zkvalitní schopnost užívání a rozeznávání spisovného jazyka a dalších jazykových útvarů, především obecné češtiny a nářečí Dokáže pracovat se základními jazykovými příručkami (slovníky, Pravidla českého pravopisu) Odliší spisovný a nespisovný jazykový projev Umí rozlišit hlásky a písmena Pracuje s ukázkami spisovného a nespisovného jazyka Zná pravidla správné výslovnosti a zdokonaluje svůj mluvní projev Upevní si učivo o zvukové stránce jazyka (s důrazem na spisovnou výslovnost a správou větnou melodii) Zná význam slova slovní zásoba Provádí rozbor slootovorný a rozbor stavby slova Ovládá pravopisné jevy lexikální, slootovorné, syntaktické	Jazyk a jeho útvary Nářečí a nadnářeční útvary Seznámení s některými jazykovědnými příručkami Zvuková stránka jazyka Hláskosloví (Hlásky a písmeno, spisovná výslovnost samohlásek, spisovná výslovnost souhlásek) Slovní přízvuk Zvuková stránka věty (větná melodie, důraz, tempo a pauzy) Nauka o slově Tvoření slov (odvozování, slootovorný rozbor, slova příbuzná) Stavba slova (morfemický rozbor, tvarotovorný rozbor) Střídání hlásek při odvozování (střídání	D, Z – orientace v mapě ČR, místní odlišnosti v nářečí OV – místní regiony - jazykově správný a výrazný projev při ústním zkoušení	Pravopis – v průběhu celého školního roku Mluvní cvičení Možnost projektu: „Neboj se pravidel.“

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Dokáže rozpoznat ohebné slovní druhy Tvoří spisovné tvary slov a umí je používat ve vhodné komunikační situaci Určí mluvnické kategorie u podstatných jmen Pozná podstatné jméno konkrétní a abstraktní Rozezná podstatné jméno pomnožné, hromadné, látkové Rozezná jméno obecné a vlastní Zařadí jméno správně ke vzorům Seznámí se s odchylkami od pravidelného skloňování Pozná přídavná jména Dovede určovat jejich druhy Zná spisovné tvary skloňování Umí přídavná jména stupňovat	samohlásek, střídání souhlásek) Pravopis slova (Zdvojené souhlásky, Skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně, Předpony s-/se- z-, ze-, vz-/vze-, Předložky s/se, z/ze, Psaní i/í, y/ý) Tvarosloví Slovní druhy Podstatná jména (Druhy podstatných jmen, podstatná jména konkrétní a abstraktní, podstatná jména pomnožná, hromadná, látková, podstatná jména obecná a vlastní) Přídavná jména (Druhy přídavných jmen, Skloňování příd. jmen, Stupňování příd. jmen)	Z – místopisné názvy Př – názvy rostlin a zvířat D – názvy historických postav a událostí F, M – odborné názvy	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Vyhledává zájmena v textu, dokáže je zařadit k jednotlivým druhům Používá správné tvary zájmen jak v mluveném, tak psaném projevu Rozlišuje použití delších a kratších tvarů Rozlišuje zájmeno v roli větného členu Rozlišuje správné použití zájmena svůj a můj Vyhledá číslovky v textu, umí je zařadit k jednotlivým druhům a vzorům Správně zapisuje jejich podobu Rozlišuje číslovku v roli větného členu Vyhledá v textu sloveso Dovede určovat jejich tvary a mluvnické kategorie Umí rozeznat a správně použít podmiňovací způsob Ovládá pravopis sloves Pozná a správně určuje základní a rozvíjející větné členy Rozlišuje a správně určuje souvětí a věty jednoduché Rozlišuje významové vztahy gramatických	Zájmena (Druhy zájmen, Skloňování zájmen, tvary zájmena já, ten, náš, váš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj) Číslovky (Druhy číslovek, skloňování číslovek) Slovesa (Mluvnické významy sloves – slovesný způsob, slovesný čas) Skladba Skladba větná Základní větné členy (přísudek, podmět, shoda přísudku s podmětem, shoda přísudku s několikanásobným podmětem)	HV – tvary zájmen v českých lidových písních TV – správné užití číslovek při měření a zaznamenávání sportovních výkonů M, Z – využití číselných záznamů	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
jednotek ve větě a v souvětí Graficky znázorňuje věty jednoduché Graficky znázorní jednoduchá souvětí Osvojí si pravidla užívání přímé řeči	Rozvíjející větné členy (předmět, příslovečné určení, přívlastek) Věta jednoduchá a souvětí Tvoření vět Stavba textová (opakování o přímé řeči)	D – poznání a užití logiky ve větě, nalezení jádra sdělení	

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Osvojí si základní postupy vypravování Samostatně připraví vypravování Umí sestavit osnovu vypravování Využívá vhodné vyjadřovací prostředky k oživení (dějová slovesa, ich -forma, přímá řeč, přídavná jména, příslovce) Dokáže odlišit a použít přímou a nepřímou řeč Osvojí si základní postupy popisu Ovládá grafickou úpravu – odstavce, členění Dokáže vytvořit logicky uspořádaný návod Využívá vhodné vyjadřovací prostředky (přídavná jména, přirovnání) Je schopen odlišit údaje, které jsou podstatné a které jsou pouze doplňkové Vyhledá klíčová slova, hlavní myšlenky textu Pořizuje si výpisky z odborného textu Sestavuje výtah z odborného textu Pracuje s encyklopedickými hesly Odhalí, co znamenají zkratky užit v heslech	Vypravování Popis Popis předmětu Popis osoby Popis dějový a popis pracovního postupu Popis a vypravování Práce s informacemi Výpisky a výtah Encyklopedická hesla Reklamní a propagační texty	OSV – rozvoj kreativity, komunikačních schopností (mluvní cvičení) MKV – kulturní diferenciacce, multikulturalita MDV – kritický přístup ke zpravodajství a k reklamě Čj (lit.) - práce s lit. texty - popis postav Možnost projektu: tvorba Lexikonu strašidel. Možnost projektu: tvorba vlastního mediálního sdělení. Pč – domácnost a vaření Naukové předměty	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Uceleně reprodukuje přečtený text Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je Jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla Vlastními slovy interpretuje smysl díla Rozeznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele Zvládá dramatizaci jednoduchého textu	Mýty, báje, pohádky, pověsti (E. Petiška, K. Bednář, I. Olbracht, H. Lisická, R. Mertlík, V. Cibula, ...) Z české literatury 19. století (B. Němcová, K. J. Erben, J. Neruda, A. Jirásek, ...) Na cestě (J. Augusta, M. Polo, F. L. Čelakovský, Z. Svěrák, J. Brukner, ...) Příběhy odvahy a dobrodružství (J. Verne, Z. Grey, J. Foglar, ...) Svět lidí a svět zvířat (R. Těsnohlídek, K. Čapek, J. Steinbeck, J. Kainar, G. Durell, ...) Maléry a patálie (F. Župan, J. Hašek, K. Poláček, ...) Úsměvy a šibalství (Nonsensová poezie, Moudří blázni, ...)	OSV – verbální a neverbální sdělování MDV – kritické čtení EGS – život dětí v jiných zemích VV – mýty etnických kultur, kresba – zvířecí motivy D – Přemyslovci Z – Amerika Ov – vzájemné vztahy, komunikace Př – živočišstvo	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slohotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov vybere slova, která jsou slohotvorně příbuzná, rozliší i vytváří slova složená	Tvarosloví: podstatná jména (skloňování, velká písmena, pravopis) přídavná jména (jmenné tvary) zájmena (skloňování, vztažná zájmena) číslovky slovesa (tvary sloves, slovesný rod) příslovce (tvoření, stupňování) Pravopis: (i/y, s/z, souhláskové skupiny) Nauka o slově:	Z – zeměpisné názvy D – jména významných osob M – psaní číslovek řadových atd. D – významná data	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
v pís. projevech nedělá základní pravopisné chyby určí větný člen vybere z nabízených schémat stavbu souvětí a přiřadí ji k danému souvětí	(význam slov, slovní zásoba, tvoření slov) Skladba: větná stavba (věty s podmínkem, bez podmínky, větný ekvivalent, větné členy a druhy vedlejších vět) stavba textová	Informatika – práce s ICT – procvičování pravopisu, webové stránky věnující se pravopisu a češtině Mediální výchova - jednoznačnost/mnohoznačnost v médiích	Procvičování pravopisu – v průběhu celého š. roku

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení rozpoznává manipulativní komunikaci dorozumívá se kultivovaně, výstižně odlišuje spisovný a nespisovný projev vhodně užívá spisovné jazykové prostředky v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Vypravování Popis (popis pracovního postupu, návod, umělecký popis, popis osoby, charakteristika) Životopis Práce s informacemi Čtení – praktické, věcné, kritické, prožitkové Naslouchání Mluvený projev – zásady dorozumívání a kultivovaného projevu Písemný projev	OSV – komunikace, kreativita MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti OSV - hodnoty, postoje, praktická etika OSV - mluvní cvičení MDV - diskuze, druhy sdělovacích prostředků, sdělovací prostředky a my VDO - úřední styk občana s úřady EGS - vypravování z cest	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení, vyhledávání informací	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo tvoří vlastní literární text podle svých schopností rozlišuje základní literární druhy a žánry uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	tvořivé činnosti s literárním textem přednes vhodných literárních textů volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu záznam a reprodukce hlavních myšlenek interpretace literárního textu dramatizace vlastní výtvarný doprovod k literárním textům způsoby interpretace literárních a jiných děl základy literární teorie a historie literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické vybrané žánry a jejich představitelé	MDV - Kritické čtení Texty, se kterými se v hodinách pracuje, tematicky zasahují do různých předmětů a oblastí lidského života Estetická výchova (hudební výchova, výtvarná výchova), Dějepis	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Má přehled o slovanských a světových jazycích Rozezná spisovný a nespisovný jazyk, jejich útvary Seznámí se s některými nářečími Rozliší a na příkladech v textu doloží nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova Správně tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá Pozná přejatá slova, správně je zařadí ke vzoru, umí je skloňovat Správně třídí slovní druhy Tvoří spisovné tvary slov Samostatně pracuje s jazykovými příručkami Zná význam pojmu slovesný vid Umí vid poznat a správně užívat Správně určuje slovesný čas u sloves dokonavých Na základě vědomostí z nižších ročníků správně aplikuje psaní i/y v koncovech podstatných a přídavných jmen, ve shodě podmětu a přísudku, v minulém i přítomném čase Rozl. psaní předložek podle pádů, se kterými se	Čeština jako jeden ze slovanských jazyků Nauka o slově Slovní zásoba a tvoření slov Obohacování slovní zásoby: víceslovná pojmenování, slova cizího původu Tvarosloví Podstatná jména (procvičování probraného učiva, skloňování obecných jmen přejatých, skloňování jmen latinského a řeckého původu) Přídavná jména (procvičování probraného učiva, přídavná jména přivlastňovací pro označení rodin) Zájmena (procvičování probraného učiva, skloňování zájmena týž/tentýž)	Ukázky z české literatury Z – místa, kde se mluví nářečím D – Jan Hus, Národní obrození, vznik samostatného Československa Cizí jazyky - jména, názvy v jazyce, z kterého jsme slovo převzali D – dějiny Národního obrození, pronikání němčiny Lit. - citáty, přísloví, rčení Čj - jména spisovatelů cizí reálie D - názvy hist. postav a událostí Z - názvy míst	Pravopis a jazykový rozbor – v průběhu celého školního roku

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
pojí Navazuje na učivo nižších ročníků a rozlišuje pravopis jednotlivých skupin na základě znalosti předpon a slovtvorných základů slov, dále pak podle pravopisu slov příbuzných Zvládá pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Vyhledá v textu neohebné slovní druhy Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí Užívá určité typy syntaktických struktur Rozpozná a určí základní a rozvíjející větné členy Určuje druhy vedlejších vět Pozná významové poměry mezi souřadně spojenými VV, VH i mezi větnými členy Rozliší souvětí souřadné i podřadné Vhodně užívá spojovací výrazy a interpunkci, zvládne jazykový rozbor	Číslovky (procvičování probraného učiva) Slovesa (procvičování probraného učiva, slovesa být, jíst, vědět, slovesný vid, slovesa dokonavá a nedokonavá, využití různých slovesných tvarů) Pravopis koncovek jmen a sloves Příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce Skladba Větná stavba (věta s podmětem, věta bez podmětu, větný ekvivalent) Zápor Základní větné členy Rozvíjející větné členy Několikanásobné větné členy (významový poměr mezi jednotlivými složkami v několikanásobném větném členu) Větné členy v přístavkovém vztahu Znázornění stavby věty jednoduché Souvětí podřadné Souřadně spojené věty vedlejší Tvoření vět Stavba textová Souvětí souřadné (významový poměr mezi větami hlavními, psaní čárek v souvětí) Opakování učiva ze skladby	Odborné texty - časový sled, ohraničení děje Lit. - funkce věty jednoduché a souvětí v literárním díle M - logika	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke správnému písemnému projevu i vlastnímu tvořivému psaní Umí rozlišit charakteristiku vnitřní, vnější, přímou a nepřímou Využívá jazykové prostředky vhodné pro daný slohový útvar V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbální, neverbální prostředky řeči Na základě vlastních poznámek a osnovy sestaví výklad o jednoduchém odborném problému Je schopen formulovat myšlenky a názory v logickém sledu, uspořádat výstižný a souvislý ústní a písemný projev Samostatně pracuje s jazykovými příručkami Umí vyjádřit své názory, postoje Nastíní možnosti řešení Vytváří jednoduché administrativní písemnosti	Charakteristika Výklad Referát a recenze Úvaha Některé důležité písemnosti Přihláška Objednávka Pozvánka Žádost	OSV – mluvní cvičení, sebepoznání, sebepojetí MDV – zpravodajství, média v každodenním životě Čj (lit.) – literární texty F, Ch, M, PŘ – slavné osobnosti - objevitelé a vynálezci	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace**Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Chápe literaturu jako odkaz našich předků přibližující dobu, ve které žili Seznámí se s jejich životním stylem a tradicí Seznámí se s dramatickým uměním Seznámí se s historickými souvislostmi vzniku děl a umí zařadit do správného kontextu doby a literární tvorby stěžejní představitele naší literatury Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české i světové literatuře Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Setkání se starší literaturou (Bible, I. Olbracht, T. M. Plautus, starší česká lyrika, G. Boccaccio, F. Villon, M. Cervantes, Moliere, ...) Od romantismu k moderní literatuře (A. S. Puškin, K. H. Mácha, K. J. Erben, K. H. Borovský, V. Hugo, Ch. Dickens, J. V. Sládek, J. Vrchlický, A. Čechov, ...) Psoty lopoty (P. Bezruč, F. Šrámek, R. Těsnohlídek, V. Holan, I. Wernisch, J. Hanzlík, T. Fischerová, ...) Humor (R. Lewis, K. Biebl, K. Plíhal, B. McDonalldová, I. Kraus, Z. Jirotko,...) Chvála jazyka (Umění aforismu, J. Werich, Z. Svěrák, J. Suchý, V. Nezval, grafická podoba básně – Apollinaire, Morgensterne,...) Science fiction (A. C. Clarke, J. Nesvadba, H. Harrison, ...)	EGS – Objevujeme Evropu a svět MKV – Kulturní diference MDV – kritické čtení D - renesance, humanismus - umělecké směry 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol. (architektura, sochařství, malířství) VV, HV - umělecké směry 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol. Ov - humanismus	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (jazyková výchova)

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Vývoj českého jazyka Zvuková podoba jazyka: (zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči, intonace, členění souvislé řeči) Nauka o slově: (slovní zásoba a tvoření slov, vybrané pravopisné jevy, význam slov) Tvarosloví: (slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov) Skladba: Větná stavba (věta, souvětí, větné členy, druhy vět, významové poměry, český slovosled) Textová stavba Pravopis:	MV – fungování a vliv médií ve společnosti, práce v realizačním týmu EGS – Evropa a svět nás zajímá Dějepis, Zeměpis	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	procvičování vybraných jevů	V průběhu celého školního roku budou žáci připravováni na přijímací zkoušky na SŠ – v komplexních jazykových rozbořech uplatní veškeré dosavadní znalosti	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (komunikační a slohová výchova)

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Slohotvorní činitelé Mluvené a psané texty Oficiální projevy a formální vyučování Sloh a funkce textů Vybrané publicistické útvary (komentář, fejeton, reportáž, rozhovor) Přesvědčování a manipulace čtení naslouchání mluvený projev – zásady dorozumívání zásady kultivovaného projevu připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek	OSV – komunikace, kreativita MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, vnímání autora mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika OSV - mluvní cvičení	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu samostatně připraví a s oporou o text přednese referát uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	referát, diskuse písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu vlastní tvořivé psaní	MDV - diskuze, druhy sdělovacích prostředků, sdělovací prostředky a my VDO - úřední styk občana s úřady EV - vztah člověka k životnímu prostředí (reportáž) EGS - reportáž z cestování Mediální výchova - Tvorba mediálního sdělení	

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura (literární výchova)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uceleně reprodukuje přečtený text jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	tvořivé činnosti s literárním textem přednes vhodných literárních textů volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu záznam a reprodukce hlavních myšlenek textu interpretace literárního textu dramatizace vytváření vlastních textů vlastní výtvarný doprovod k literárním textům interpretace literárních a jiných děl základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu) jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš)	MDV - Kritické čtení Texty, se kterými se v hodinách pracuje, tematicky zasahují do různých předmětů a oblastí lidského života Výchova k občanství, principy demokracie jako formy vlády (obrana státu, ochrana člověka za mimořádných situací atp.)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry) literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické hlavní vývojová období národní a světové literatury typické žánry a jejich představitelé	– dopad válečných konfliktů na společnost + odraz v kultuře včetně literatury Estetická výchova (hudební výchova, výtvarná výchova), Dějepis	

5.2. Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk a svým obsahem patří do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka Anglického jazyka představuje úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu a o pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a na zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	-	-	3	4	4	4	4	3	3

Organizační vymezení

Žáci pracují v kmenové učebně, v počítačové učebně a v učebně s nainstalovanou interaktivní tabulí. Využívají různé formy práce (dialogy, výklad, poslech, četba, ústní reprodukce textu, samostatná práce, práce se slovníkem, hry, soutěže, dramatizace, zpěv, krátkodobé projekty).

Obsahové vymezení

1. stupeň

Na 1. stupni se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto vyučovacímu předmětu a zejména o rozvoj vhodných učebních postupů a strategií, které se mají stát základem pro celoživotní učení. Pozornost se věnuje převážně rozvoji dovedností poslechu a mluvení, pro něž se využívá audio-orální metody a jiných aktivizujících metod. K osvojování receptivních dovedností dochází rychleji než k osvojování dovedností produktivních (žák nejdříve porozumí sdělení v cizím jazyce, než začne reagovat a odpovídat na otázky).

Cizojazyčné vzdělávání na 1. stupni vede k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

- žák se velmi jednoduše zapojuje do rozhovoru k jemu blízkým tématům;
- klade otázky a reaguje na otázky, které se týkají jeho samotného, rodiny, bydliště, školy, volného času
- rozumí jednoduchým a krátkým textům s obrazovým doprovodem;
- reaguje na jednoduché pokyny učitele
- rozumí jednoduchým pokynům v učebnici a správně na ně reaguje;
- napíše jednoduchý vzkaz, pozdrav, vyplní jednoduchý formulář se svým jménem a adresou
- hlásky vyslovuje se správnou výslovností.

2. stupeň

Na 2. stupni se věnuje pozornost rozvoji všech řečových dovedností, zvláště pak dovednostem produktivním a interaktivním, tj. dovednostem mluvení a dovednostem psaní. Ve výuce jsou používány autentické materiály nebo adaptované materiály pro danou jazykovou úroveň. Ve stále větším rozsahu se žáci seznamují s reáliemi dané jazykové oblasti včetně příslušných sociokulturních aspektů. Žáci jsou vedeni k užití ICT jako prostředku, který umožňuje rychlý přístup k informacím a snadnou a pohotovou komunikaci a tím dává prostor k rozvoji jazykových dovedností v autentickém prostředí.

Cizojazyčné vzdělávání na 2. stupni vede k dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky

- žák se domluví s kamarády na tom, co budou dělat, kdy, kde a případně jakým způsobem
- v konverzaci reaguje na jednoduché otázky
- rozumí obsahu jednoduchých a krátkých textů

- rozumí jednoduché promluvě, pokud mu mluvčí pomáhá
- vyhledá jednoduché a konkrétní informace v krátkých textech
- sestaví jednoduché písemné sdělení k tématům, která mu jsou blízká
- se seznamuje s důležitými prvky života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají, třídí a propojují informace, používají naučených jazykových prostředků, poznávají smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k posouzení vlastního učení, vybírá vhodné způsoby a metody, vhodně plánuje a organizuje proces vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- žáci využívají vlastního úsudku a zkušeností při řešení problémů
- využívají získané vědomosti a dovednosti při řešení úkolů
- sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů
- učitel vytváří prostor pro objevování různých variant řešení
- klade vhodné otázky
- umožňuje přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikační

- žáci se snaží vhodně formulovat a vhodně vyjadřovat myšlenky a názory
- naslouchají druhým a zapojují se do rozhovoru
- pracují s texty přiměřenými věku a znalostem a vhodně na ně reagují
- učitel umožňuje zapojení všech žáků do diskuse
- umožňuje žákům osvojit si prostředky pro komunikaci
- vytváří příležitosti k rozvoji mluveného i psaného projevu

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině, dvojicích a podílí se na pravidlech práce, na utváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti, zdvořilosti a respektu
- učí se spolupracovat s druhými, respektují a oceňují práci druhých
- vytvářejí si pozitivní představu o sobě samém
- učitel využívá hodnocení, která umožní žákům vnímat vlastní pokrok
- nechává prostor pro sebehodnocení žáků
- vytváří prostor pro poznání a vytváření různých rolí v pracovní činnosti

Kompetence občanské

- žáci respektují tradice, kulturní hodnoty, názory druhých
- učitel vede žáky ke vzájemnému naslouchání
- vede žáky ke zdravému životnímu stylu a pohybu

Kompetence pracovní

- žáci plní své povinnosti
- využívají pracovní materiály
- využívají své znalosti z jiných předmětů
- učitel napomáhá při cestě ke správnému řešení
- umožní využití získaných znalostí a zkušeností
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Průřezová témata

OSV (Sociální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace, osobnostní rozvoj)

EGS (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět)

MKV (Lidské vztahy, Kulturní diference, Multikulturalita, Etnický původ)

MDV (Tvorba mediálního sdělení)

EV (Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí)

VDO (Občanská společnost a škola)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět – Anglický jazyk

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zvládá pozdrav a představení, seznamuje se s výslovností, větnou melodií. Učí se rozumět jednoduchým pokynům, reaguje na ně, dokáže vyjádřit souhlas a nesouhlas. Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života s vizuální oporou, reaguje na ně. Zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal. Zvládá slovní zásobu – slovíčka tematických okruhů, pracuje s abecedním slovníkem v učebnici. Píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy. Přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova nebo slovního spojení. Zná základní gramatické struktury, ví, kdy je má použít, rozlišuje fonetickou a grafickou podobu slova Seznámí se s odlišností kultur naší země a anglicky mluvících zemí	Pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, představení, poděkování Reakce na pokyny běžné při výuce (sedněte si, otevřete učebnici na straně, podívejte, ukažte, vstaňte....) Texty z učebnice k probíraným tématům a slovní zásobě, komiksy. Tematické okruhy – pozdravy, barvy, čísla 1 – 20, školní potřeby, nábytek, zvířata, nálady, pocity, části těla, rodina, oblečení, jídlo, věci denní potřeby, abeceda, dny v týdnu, měsíce Tvary sloves to be, to have v jednotném číslu, pořádek slov ve větách oznamovacích a tázacích, zápor, krátké odpovědi, použití what, where, otázka na počet, vazby There are, There is Seznámení s odlišnými tradicemi při oslavách Vánoc a Velikonoc, svátek Halloween, svátek sv. Valentýna	OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, komunikace v různých životních situacích, rozšiřování sociálních dovedností, poznávání lidí EGS – Evropa a svět nás zajímá MKV - multikulturalita, kulturní diference AJ bude sloužit k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných zemí, napomáhá vzájemnému respektování odlišných kultur, (Vánoce, Halloween, Velikonoce) MV – osvojení základních pravidel komunikace, dialogu.	Rozumí otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností. Píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy. Tolerance chyb, které nenarušují smysl sdělení a porozumění. Metody, formy, nástroje, pomůcky – skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, ústní reprodukce, samostatná práce, hry, soutěže, písničky, říkanky, výukové programy na PC, krátkodobé projekty

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět – Anglický jazyk

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zapojuje se do jednoduché konverzace, pozdraví, rozloučí se s dospělým i vrstevníkem, odpovídá na jednoduché otázky a poskytne základní informace o sobě samém, rodině, volném čase a dalších osvojovaných tématech, jednoduché otázky též pokládá (vše v rozsahu dané slovní zásoby) Píše slova a krátké věty, sestaví krátké, gramaticky a formálně správné ústní i písemné sdělení z oblasti svých zájmů a každodenního života, vytvoří odpověď na otázku či jednoduché sdělení, vyplní své nejzákladnější osobní údaje do formuláře Rozumí známým slovům, jednoduchým větám, otázkám, pokynům a jednoduchým konverzacím (vše se vztahem k osvojovaným tématům), jež jsou pronášeny s pečlivou výslovností, pomalu a zřetelně (využívá též vizuální oporu), na pokyny přiměřeně reaguje Rozumí jednoduchému čtenému i poslechovému textu (s vizuální oporou) z běžného života, vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci nebo známé výrazy a fráze, popř. vytvoří odpověď na otázku, vede krátký dialog	Pozdrav a loučení (několika způsoby), představení v krátkých větách, vedení krátkého dialogu, základní pravidla komunikace v běžných situacích, vyjádření souhlasu a nesouhlasu, žádost o pomoc, informaci, službu Tematické okruhy: hudební nástroje, sporty, místnosti v domě, nábytek, jídlo, zdraví, nemoc, obchody, činnosti o dovolené, počasí, škola, televizní pořady, koníčky, zvířata, krátký děj v minulosti (porovnání současnosti a minulosti), číslovky 0 - 100 Slovní zásoba – osvojení a rozvíjení základní slovní zásoby pro ústní komunikaci a k vytvoření krátkého písemného sdělení (slovní zásoba pouze vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím) Základní gramatické struktury a typy vět, věta oznamovací, tážací, zápor, krátká odpověď (pouze pamětné osvojení s tolerancí chyb při interpretaci) Sloveso can, přítomný čas prostý (2. osoba a 3. osoba), přítomný čas průběhový, minulý čas prostý (pouze slovesa have a be), základní předložky, určování času	EV – seznámení s tradicemi a kulturou v anglicky mluvících zemích (Vánoce, Velikonoce...), tolerance jiných kulturních hodnot, prohloubení mezinárodního porozumění Rodina – tolerance, spolupráce, vzájemná pomoc OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, práce ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování FG – seznámení s měnou a hodnotou cizí měny MKV – mezilidské vztahy, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého	Seznámení se základními reáliemi Velké Británie (hlavní město, rozdělení, vlajky) Významné dny a svátky v ČR, Velké Británii a USA - Vánoce, Nový rok, svátek sv. Valentýna, Velikonoce, Halloween Dramatizace pohádky (pamětná reprodukce textu) Poslechy, hry, soutěže, písničky, říkanky, čtení, překlady krátkých textů, orientace v textu, odpovědi na otázky k textu, komiks – sledování dějové linie příběhu Práce ve skupinkách a teamová práce Zpracování jednoduchých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Práce s dvojazyčným slovníkem Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT, internet, počítačové programy)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Čte nahlas, plynule a foneticky správně krátké texty k danému tématu, stručně reprodukuje jejich obsah v rodném jazyce, orientuje se v textu		EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílnostmi života v jednotlivých zemích OSV – rozvoj kreativity VDO – společnost a škola	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace**Vyučovací předmět – Anglický jazyk**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Aktivně se zapojuje do jednoduché konverzace, pozdraví, rozloučí se s dospělým i vrstevníkem, odpovídá na jednoduché otázky a poskytne základní informace o sobě samém, přátelích, rodině, volném čase, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a dalších osvojovaných tématech, jednodušší otázky též pokládá (vše v rozsahu dané slovní zásoby) Píše slova a krátké věty, sestaví krátké, gramaticky a formálně správné ústní i písemné sdělení z oblasti svých zájmů a každodenního života, napíše adresu, vyplní formulář, vytvoří odpověď na otázku či jednoduché sdělení, vyplní své nejzákladnější osobní údaje do formuláře Rozumí známým slovům, jednoduchým větám, otázkám, pokynům a jednoduchým konverzacím (vše se vztahem k osvojovaným tématům), jež jsou pronášeny s pečlivou výslovností, pomalu a zřetelně (využívá též vizuální oporu), na pokyny učitele přiměřeně reaguje, odpovídá na otázky, aktivně používá slovní spojení, se kterými se během výuky setkal Rozumí jednoduchému čtenému i poslechovému textu z běžného života (i bez vizuální opory), vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci nebo známé výrazy a fráze, popř. vytvoří odpověď na otázku, vede krátký dialog Čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché, kratší texty obsahující známou slovní zásobu, stručně	Oslovení, pozdravy a loučení, představení v krátkých větách, vedení krátkého dialogu, základní pravidla komunikace v běžných situacích, vyjádření souhlasu a nesouhlasu, omluvy, poděkování, žádosti o pomoc, informaci či službu, popis obrázku, napsání pohlednice, vytvoření jednoduché objednávky v restauraci, rozhovor v obchodě Tematické okruhy: části těla, rodina, osobní informace, popis člověka, dny v týdnu, škola, volnočasové aktivity, sporty, činnosti během dne, místnosti v domě, nábytek, místa mého života – moje obec (popis), domácí práce, nakupování, móda a oblékání, číslovky 0 - 100 (i v písemné podobě) Slovní zásoba – osvojení a rozvíjení základní slovní zásoby pro ústní komunikaci a k vytvoření krátkého písemného sdělení (slovní zásoba pouze vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím) Základní gramatické struktury a typy vět, věta oznamovací, tázací, zápor, krátká odpověď (tolerance chyb při interpretaci) Slovesa to be, to have, přítomný čas prostý, otázka pomocí slovesa do/does, modální slovesa can, must, vazby there is/there are,	EV – seznámení s tradicemi a kulturou v anglicky mluvících zemích (Vánoce, Velikonoce...), tolerance a poznání jiných kulturních hodnot, prohloubení mezinárodního porozumění Rodina – tolerance, spolupráce, vzájemná pomoc OSV – sociální rozvoj, posílení sebedůvěry, porozumění, spolupráce a komunikace při práci ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování FG – seznámení s měnou a hodnotou cizí měny, vzhled cizích bankovek a mincí (dolary, libry) MKV – mezilidské vztahy, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílností života v jednotlivých zemích OSV – rozvoj kreativity	Seznámení se základními realiami Velké Británie a dalších anglicky mluvících zemí (hlavní města, rozdělení, vlajky, jazyk, školní systém a volný čas) Významné dny a svátky v ČR, Velké Británii a USA - Vánoce, Nový rok, svátek sv. Valentýna, Velikonoce, Halloween Poslechy, hry, soutěže, písničky, říkanky, čtení, překlady krátkých textů, orientace v textu, odpovědi na otázky k textu, komiks – sledování dějové linie příběhu Práce ve skupinkách, teamová práce, samostatná práce Zpracování jednoduchých, krátkodobých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Rozšiřování slovní zásoby v jednotlivých tématech s využitím dalších doplňkových materiálů (časopisy, obrázky, mapky, jednoduché texty a poslechy)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
reprodukuje jejich obsah (v rodném jazyce), orientuje se v textu	přítomný čas průběhový, dodržování základní podoby vět oznamovacích a tázacích	VDO – společnost a škola	Práce s dvojjazyčným slovníkem Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT, internet, počítačové programy)

Vzdělávací oblast: Cizí jazyk**Vyučovací předmět: Anglický jazyk**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Porozumí krátkému jednoduchému textu vztahujícímu se k danému osvojovanému tématu Rozumí běžným každodenním konverzačním výrazům a chápe jejich správný smysl a využití v různých životních situacích Zachytí konkrétní informace v pomaleji, zřetelně pronášeném projevu nebo v jednoduchých poslechových textech a tyto informace dovede dále využívat Vyhledá konkrétní informace, slova nebo slovní spojení v textu a umí je zapsat a dále s nimi pracovat Klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu (o sobě, o rodině, o místě kde žije, o spolužácích, o kamarádech, o věcech které vlastní) a na tyto otázky dovede správně odpovědět za použití krátkých, gramaticky správných odpovědí Sestaví jednoduché sdělení, příběh, popis místa, lidí, volnočasových aktivit, kalendářního roku atd. za použití logiky a gramaticky správně sestavených jednoduchých vět Vyplní základní informace a údaje o sobě ve formuláři Reaguje na nejjednodušší písemná sdělení Zapojí se do jednoduchého rozhovoru a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	Témata týkající se domova, rodiny a vztahů v rodině, přátel, zvířat, volnočasových aktivit dětí, školy, kultury, sportu, moderních technologií, stravování a potravin, zábavy a lékařské péče a péče o tělo a lidské zdraví, počasí, dnů a měsíců v roce Pozdravy, seznámení, otázky a odpovědi, krátké odpovědi, sestavení popisu člověka a lidského těla Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím Gramatická část – člen určitý a neurčitý, předložky, vazba there is/are, čas přítomný prostý a přítomný průběhový, řadové číslovky, přídavná jména, zájmena v předmětovém tvaru, úvod do minulého času prostého (včetně nepravidelných tvarů), počítatelná a nepočítatelná podstatná jména, stupňování přídavných jmen (i nepravidelné tvary), porovnávání, tvoření příslovčí a jejich využití ve větách Zvuková podoba jazyka – správná výslovnost souhlásek a samohlásek, částečné odvozování fonetické výslovnosti u jednodušších výrazů,	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, práce ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílností života v jednotlivých zemích VDO – společnost a škola OSV – seznámení s tradicemi a kulturou v anglicky mluvících zemích (Vánoce, Velikonoce, Den nezávislosti, Halloween...) FG – seznámení s měnou a pochopení hodnoty cizí měny, porovnání hodnoty peněz, zápis znaků měny, počítání s cizí měnou	Základní realie Velké Británie a Irska (jazyk, měna, hlavní město, školství, významné dny a svátky, prázdniny, stravování a potraviny, zdravotní péče, zábava, seznámení se základními historickými informacemi) Základní realie USA (jazyk, měna, hlavní město, školství, významné dny a svátky, seznámení se základními historickými informacemi) Zpracování jednoduchých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT,

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Mluví o své rodině, přátelích, škole, volném čase a dalších tématech týkajících se moderního života Čte plynule, nahlas a foneticky správně zadaný text se známou i neznámou slovní zásobou - neznámé výrazy vyhledá v žákovském slovníku nebo ve dvojjazyčném slovníku, význam některých jednodušších výrazů dovede odvodit z textu Rozšíří svoji slovní zásobu o další výrazy a prohloubí znalost stávajících známých výrazů	přízvuk u slov, správná intonace jednoduchých vět, fonetická abeceda, stejně foneticky znějící slova Grafická podoba – ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby obsažené v daném ročníku a opakování již známé slovní zásoby z předchozích ročníků	OSV – rozvoj kreativity	internet, počítačové programy) Práce s dvojjazyčným slovníkem

Vzdělávací oblast: Cizí jazyk**Vyučovací předmět: Anglický jazyk**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Porozumí krátkému jednoduššímu textu vztahujícímu se k danému osvojovanému tématu Rozumí běžným každodenním konverzačním výrazům a frázím pronášeným pomalu a zřetelně, chápe jejich správný smysl a využití v různých životních situacích Zachytí nejdůležitější informace v pomaleji, zřetelně pronášeném projevu nebo v jednoduchých poslechových textech a tyto informace dovede dále využívat a pracovat s nimi Vyhledá konkrétní informace, slova nebo slovní spojení v textu a umí je zapsat a dále s nimi pracovat Klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu (o sobě, o rodině, o místě, kde žije, o spolužácích, o kamarádech, o věcech, které vlastní) a na tyto otázky dovede správně odpovědět za použití krátkých, gramaticky správných odpovědí Sestaví jednoduché sdělení nebo příběh, popis místa, lidí, volnočasových aktivit, událostí uskutečněných v minulosti, popíše plány do budoucnosti atd. za použití logicky a gramaticky správně sestavených jednoduchých vět Vyplní základní informace a údaje o sobě ve formuláři Reaguje na jednodušší písemná sdělení Zapojí se do jednoduchého rozhovoru, adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích, je schopen	Témata týkající se domova, rodiny, školy, volného času, kultury, sportu, moderních technologií, života teenagerů, mezilidských vztahů v rodině i společnosti, plánů do budoucnosti, popisu události v minulosti a dále pak školních pravidel a povinností, kulturního života, televize a televizních pořadů, dopravy a orientace ve městě, času a časové orientace, přírodních katastrof Popis plánů do budoucnosti, sestavení rodokmenu, udělení rady, sjednávání schůzek, sestavení rozhovoru, nakládání s volným časem, vyjádření návrhu na další možnost trávení volného času nebo vykonání volnočasové aktivity Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím Gramatická část – opakování a prohloubení přítomného času prostého a průběhového, využití obou časů ve větách, minulý čas prostý a průběhový, blízká budoucnost (vazba going to), budoucí čas, udávání směru a orientace v neznámém městě, způsobová slovesa (can, must, may) včetně opisných tvarů, čas předpřítomný, velká čísla, příslovce místa a času, neurčitá zájmena	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, práce ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého, tolerance jiných etnik nebo ras EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílností života v jednotlivých zemích OSV – seznámení s tradicemi a kulturou anglicky mluvících zemí VDO – společnost a škola EV – problémy životního prostředí, vztah člověka k přírodě, doprava a životní prostředí	Základní realie Velké Británie a Irska a Skotska (jazyk, měna, hlavní město, rodina, školství, prázdniny, kultura, významné dny a svátky, rozšíření základního historického přehledu) Základní realie USA a Kanady (jazyk, měna, hlavní město, rodina, školství, prázdniny, kultura, významné dny a svátky, opakování a rozšíření základního historického přehledu) New York (nejdůležitější části města, památky, kultura) Důležité osobnosti kulturního a politického života (základní přehled) Zpracování jednoduchých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Využití vhodných cizojazyčných časopisů s výběrem jednodušších textů a přiměřeným počtem neznámých slov Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT, internet, počítačové programy) Práce s dvojjazyčným slovníkem

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
sdělit, co se mu líbí/ nelíbí, co si přeje/nepřeje, může/nemůže... Mluví o své rodině, přátelích, škole, volném čase a dalších tématech týkajících se současného moderního života a současně je schopen vyjádřit myšlenky týkající se budoucnosti, přítomnosti i minulosti Čte plynule, nahlas a foneticky správně zadaný text se známou i neznámou slovní zásobou- neznámé výrazy vyhledá v žákovském slovníku nebo ve dvojjazyčném slovníku, význam některých jednodušších výrazů dovede odvodit z textu Rozšíří svoji slovní zásobu o další výrazy a prohloubí znalost stávajících, již známých výrazů	Zvuková podoba jazyka – správná výslovnost souhlásek a samohlásek na konci slov, výslovnost koncového -ed, částečné odvozování fonetické výslovnosti u jednodušších výrazů, přízvuk u slov a vět, správná intonace jednoduchých oznamovacích vět a otázek Grafická podoba – ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby obsažené v daném ročníku a opakování již známé slovní zásoby z předchozích ročníků	FG – porovnávání hodnot cizích měn	

Vzdělávací oblast: Cizí jazyk**Vyučovací předmět: Anglický jazyk**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Porozumí tématu nebo obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejících s osvojovanými tématy Rozumí běžným každodenním konverzačním výrazům a frázím pronášeným pomalu a zřetelně, chápe jejich správný smysl a využít v různých životních situacích Zachytí nejdůležitější informace v pomaleji, zřetelně pronášeném projevu nebo v jednoduchých poslechových textech a tyto informace dovede dále využívat a pracovat s nimi Vyhledá konkrétní informace, slova nebo slovní spojení v textu a umí je zapsat a dále s nimi pracovat Klade otázky týkající se informací osobního rázu (o sobě, o rodině, o místě, kde žije, o spolužácích, o kamarádech, o věcech, které vlastní) a na tyto otázky dovede správně odpovědět za použití kratších, gramaticky správných odpovědí Sestaví a vypráví jednoduché sdělení nebo příběh, popis místa, lidí, volnočasových aktivit, každodenních činností za použití jednoduchých souvětí, vět, řazených za sebou propojených spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec Napiše jednoduchý příběh, popíše událost nebo napíše jednoduchý popis za použití jednoduchých souvětí, vět,	Témata týkající se domova, rodiny, školy, volného času, kultury, sportu, moderních technologií, současného světa, světa práce a budoucího povolání, módy a odívání, života v minulosti v kontrastu se současností, zdraví a fitness, představ, slávy a bohatství, extrémních výkonů, spolupráce, života teenagerů, dopravy a dopravních prostředků, počasí a globálního oteplování Popis každodenních činností, sestavení inzerátu (hledání práce), sestavení jednoduché odpovědi na inzerát, sjednání schůzky, sestavení vlastního projektu na zadaná témata, vytvoření vlastní nové image, vytvoření vlastního domu módy, popis příběhu, události z minulosti, sestavení zdravého jídelníčku a fitness plánu, prohloubení slovní zásoby týkající se lidského těla, interview se slavnou osobností, sestavení delšího příběhu za pomoci kooperace ve skupině a spolupráce Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím Gramatická část – opakování přítomného času prostého a průběhového a jejich možné využití ve větách, předpřítomný čas prostý a průběhový a způsob jejich použití, modální slovesa včetně opisných tvarů a jejich použití v různých časech, jednoduché gerundiální vazby, porovnávání minulého prostého času a předpřítomného času, jednoduché podmínkové věty, trpný rod	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, práce ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého, tolerance jiných etnik nebo ras EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílností života v jednotlivých zemích, problémy migrace obyvatel OSV – seznámení s tradicemi a kulturou v anglicky mluvících zemích FG – management obchodu, kalkulace cen	Základní realie Velké Británie a Irska a Skotska (jazyk, měna, hlavní město, rodina, škola, volnočasové aktivity, prázdniny a prázdninové aktivity, kultura, stravování, nástin dějinných událostí) Základní realie Austrálie (jazyk, měna, hlavní město, geografie, rodina, škola, kultura, stravování) Důležité osobnosti kulturního a politického života anglicky mluvících zemí Zpracování jednoduchých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Využití vhodných cizojazyčných časopisů s výběrem vhodných

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
řazených za sebou propojených spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec Vyplní základní informace a údaje o sobě ve formuláři Reaguje na jednoduchá písemná sdělení Zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká každodenních činností a potřeb, způsobu života, prostředí, v němž žije, kulturních nebo sportovních událostí, druhý mluvčí může být nápomocen v případě nutnosti Mluví o své rodině, přátelích, škole, volném čase a dalších tématech týkajících se současného moderního života a současně je schopen vyjádřit myšlenky týkající se budoucnosti, přítomnosti i minulosti Čte plynule, nahlas a foneticky správně zadaný text se známou i neznámou slovní zásobou - neznámé výrazy vyhledá v žákovském slovníku nebo ve dvojjazyčném slovníku, význam některých jednodušších výrazů dovede odvodit z textu. Porozumí krátkým a jednodušším textům, běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů, časů odjezdů/příjezdů, odletů/přiletů Rozšíří svoji slovní zásobu o další výrazy a prohloubí znalost stávajících, již známých výrazů Chápe jazyk jako prostředek historického a kulturního vývoje národa a dále jako důležitý nástroj celoživotního vzdělávání, který rozvíjí pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti	Zvuková podoba jazyka – správná výslovnost souhlásek a samohlásek na konci slov, správná výslovnost koncových hlásek, částečné odvozování fonetické výslovnosti u jednoduchých výrazů, přízvuk u slov a vět, správná intonace různých typů vět, rytmus věty, stažená slova ve větě Grafická podoba – ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby obsažené v daném ročníku a opakování již známé slovní zásoby z předchozích ročníků	EV – životní styl, problémy životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí VDO – společnost a škola	textů a přiměřeným počtem neznámých slov Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT, internet, počítačové programy) Práce s dvojjazyčným slovníkem a seznámení s výkladovým slovníkem

Vzdělávací oblast: Cizí jazyk**Vyučovací předmět: Anglický jazyk**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Porozumí tématu nebo obsahu krátkého a jednoduchého zřetelně pronášeného popisu, vyprávění a rozhovorů souvisejícím s osvojovanými tématy Rozumí běžným každodenním konverzačním výrazům a frázím pronášeným v pomalejším tempu a zřetelně, chápe jejich správný smysl a využití v různých životních situacích Zachytí nejdůležitější informace v pomaleji, zřetelně pronášeném projevu nebo v jednoduchých poslechových textech a tyto informace dovede dále využívat a pracovat s nimi Vyhledá konkrétní informace nečíslné povahy, slova nebo slovní spojení v textu a umí je zapsat a dále s nimi pracovat Klade otázky týkající se informací osobního rázu (o sobě, o rodině, o místě, kde žije, o spolužácích, o kamarádech, o věcech, které vlastní) a na tyto otázky dovede správně odpovědět za použití kratších, gramaticky správných odpovědí Sestaví a vypráví jednoduché sdělení nebo příběh, popis místa, lidí, volnočasových aktivit, každodenních činností za použití jednoduchých souvětí, vět, řazených za sebou propojených spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec Napíše jednoduchý příběh, popíše událost a minulou událost, sestaví popis nebo napíše jednoduchý dopis či pozvánku za použití jednoduchých souvětí, vět, řazených za sebou propojených spojkami a, ale, nebo, protože a příslovci nejdříve, potom, nakonec Vyplní základní informace a údaje o sobě ve formuláři Reaguje na jednoduchá písemná sdělení	Témata týkající se domova, rodiny, školy, volného času, kultury, sportu, moderních technologií, budoucí kariéry, životního stylu, lidí kolem nás, generačního soužití, záhad a tajemství, zábavy a zálib současné mladé generace, nebezpečí a rizik okolního světa, násilí, ideálního místa k životu, zlepšování životních podmínek, solidarity a dobrovolnictví, cestování v současnosti a blízké budoucnosti Popis člověka, téma školního a domácího násilí, kriminality, šikany a prevence před těmito jevy, představování třetí osoby v rozhovoru, vytvoření nové, lepší identity žáka (osoby), popis činností v běžném pracovním týdnu a o víkendu, téma týkající se lásky a sexuální výchovy, vyjádření souhlasu a nesouhlasu v různých životních situacích, téma tolerance, slavné osobnosti showbusinessu, sjednání schůzky, posouzení pravdivosti nebo nepravdivosti různých článků, rozhovorů a jejich zhodnocení, různé záhady a tajemství, problémy, se kterými se můžeme setkat v běžném životě, nebezpečí a nástrahy života, různá místa k životu, vyjádření vlastního názoru, zdravý životní styl a každodenní péče o lidské tělo, zlepšení životních podmínek, způsoby k dosažení vlastních cílů, budoucnost, cestování po planetě Zemi a cestování do vesmíru Slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tématům a komunikačním situacím	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, práce ve skupině, vedení rozhovoru, pravidla slušného chování MKV – mezilidské vztahy, kulturní difference, multikulturalita, soužití s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, chápání a tolerance odlišných zájmů, respektování práva druhého, tolerance jiných etnik nebo ras či pohlaví EGS – základní realie anglicky mluvících zemí a seznámení s rozdílnostmi života v jednotlivých zemích, problémy související s migrací obyvatel OSV – seznámení s tradicemi, kulturou, školstvím a politickým zřízením v anglicky mluvících zemích FG – budování kariéry a hospodaření s vlastními úsporami	Geografie a vzdělávací systém Velké Británie, Irska, Skotska, Austrálie, Kanady a USA Nástin historických událostí vedoucích ke vzniku anglického jazyka Kulturní, společenský a politický život anglicky mluvících zemí (porovnání USA a Velké Británie) Zpracování jednoduchých projektů a porovnání výsledků se spolužáky Využití vhodných cizojazyčných časopisů s výběrem vhodných textů a přiměřeným počtem neznámých slov Využití moderních technologií při výuce (CD, DVD, IT, internet, počítačové programy)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, každodenních činností a potřeb, způsobu života, prostředí, v němž žije, kulturních nebo sportovních událostí, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci Mluví o své rodině, přátelích, škole, volném čase, o svých plánech, o počasí a dalších tématech a problémech týkajících se současného moderního života a současně je schopen vyjádřit myšlenky týkající se budoucnosti, přítomnosti i minulosti Krátce pohovoří na osvojené téma podle předem připravené osnovy a za použití obrázků Čte plynule, nahlas a foneticky správně zadaný text se známou i neznámou slovní zásobou - neznámé výrazy vyhledá v žákovském slovníku nebo ve dvojazyčném slovníku, význam některých jednodušších výrazů dovede odvodit z textu Porozumí krátkým a jednodušším textům, běžným označením a informačním nápisům na veřejných místech, které se týkají orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů, času odjezdů/příjezdů, odletů/přiletů Rozšíří svoji slovní zásobu o další výrazy a prohloubí znalost stávajících, již známých výrazů Chápe jazyk jako prostředek historického a kulturního vývoje národa a dále jako důležitý nástroj celoživotního vzdělávání, který rozvíjí pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti	Gramatická část – opakování přítomného času prostého a průběhového, opakování času budoucího, minulého, minulého průběhového, předpřítomného času prostého i průběhového a způsob jejich využití v praxi, rozdíly v jejich využití, porovnávání, otázky, zápory, krátké odpovědi, modální slovesa včetně opisných tvarů a jejich použití v různých časech, jednodušší gerundiální vazby, podmínkové věty, trpný rod, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, opakování a shrnutí učiva o členech Zvuková podoba jazyka – správná výslovnost koncovek, částečné odvozování fonetické výslovnosti u jednoduchých výrazů, přízvuk u slov a vět, správná intonace různých typů vět, rytmus věty a nadvětných celků, stažená slova ve větě, vázání slov a frází Grafická podoba – ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby obsažené v daném ročníku a opakování již známé slovní zásoby z předchozích ročníků	EV – zdravý životní styl, problémy životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí VDO – prostředí školy a události týkající se školního násilí, šikany a kriminality, prevence VDO - společnost a škola	Práce s dvojazyčným slovníkem a seznámení s výkladovým slovníkem

5.3. Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Německý jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a svým obsahem patří do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Ve výuce dalšího cizího (Německého) jazyka je kladen důraz na ústní komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další rozvoj jazyka. Dochází k rozvoji jazykového povědomí ve vztahu k dalšímu jazyku. Vzdělávání v Německém jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyk.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	-	-	3	3

Organizační vymezení

Žáci pracují v kmenové učebně, v počítačové učebně a v učebně s nainstalovanou interaktivní tabulí. Využívají různé formy práce (dialogy, výklad, poslech, četba, ústní reprodukce textu, samostatná práce, práce se slovníkem, hry, soutěže, dramatizace, zpěv, krátkodobé projekty).

Obsahové vymezení

U žáků je třeba vzbudit zájem o učení se dalšímu cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto vyučovacímu předmětu. Pozornost se věnuje převážně rozvoji dovedností poslechu a mluvení, pro něž se využívá audio-orální metody a jiných aktivizujících metod.

- žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám
- umí tyto fráze používat
- představí sebe a ostatní
- klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu
- jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu, zřetelně a je-li ochoten mu pomoci
- vyhledá potřebnou informaci v textu k osvojeným tématům

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají, třídí a propojují informace, používají naučených jazykových prostředků, poznávají smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k posouzení vlastního učení, vybírá vhodné způsoby a metody, vhodně plánuje a organizuje proces vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- žáci využívají vlastního úsudku a zkušeností při řešení problémů
- využívají získané vědomosti a dovednosti při řešení úkolů
- sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů
- učitel vytváří prostor pro objevování různých variant řešení
- klade vhodné otázky
- umožňuje přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikační

- naslouchají druhým a zapojují se do rozhovoru
- pracují s texty přiměřenými věku a znalostem a vhodně na ně reagují
- učitel umožňuje zapojení všech žáků do diskuse
- umožňuje žákům osvojit si prostředky pro komunikaci
- vytváří příležitosti k rozvoji mluveného i psaného projevu

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině, dvojicích a podílí se na pravidlech práce, na utváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti, zdvořilosti a respektu
- učí se spolupracovat s druhými, respektují a oceňují práci druhých
- vytvářejí si pozitivní představu o sobě samém
- učitel využívá hodnocení, která umožní žákům vnímat vlastní pokrok
- nechává prostor pro sebehodnocení žáků

Kompetence občanské

- žáci respektují tradice, kulturní hodnoty, názory druhých
- učitel vede žáky ke vzájemnému naslouchání

- vede žáky ke zdravému životnímu stylu a pohybu

Kompetence pracovní

- žáci plní své povinnosti
- využívají pracovní materiály
- využívají své znalosti z jiných předmětů
- učitel napomáhá při cestě ke správnému řešení
- umožní využití získaných znalostí a zkušeností
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáka

Průřezová témata

OSV (Sociální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace, osobnostní rozvoj)

EGS (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět)

MKV (Lidské vztahy, Kulturní diference, Multikulturalita, Etnický původ)

MDV (Tvorba mediálního sdělení)

EV (Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí)

VDO (Občanská společnost a škola)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Cizí jazyk – Němčina (další cizí jazyk)

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurisy	Poznámky
dbá správné výslovnosti, porovnává rozdíly vztahů mezi zvukovou a grafickou podobou mateřského a cizího jazyka rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdíleí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Zvuková a grafická podoba jazyka: fonetické znaky (pasivně) základní výslovnostní návyky vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov Slovní zásoba: žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat práce se slovníkem Tematické okruhy: domov, rodina, škola, PC, volný čas, jídlo, dny v týdnu, hodiny, zvířata Mluvnice: základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	MKV - Kulturní difference, Multikulturalita, Etnický původ EGS - Evropa a svět nás zajímá Český jazyk, anglický jazyk OSV - Sociální rozvoj, mezilidské vztahy, komunikace, osobnostní rozvoj EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí VDO - Občanská společnost a škola Možnost zařadit projekt „Meine Hobbys“ MDV - Tvorba mediálního sdělení Možnost zařadit projekt „Weihnachten“	Během výuky využívána různá média a interaktivní tabule v průběhu celého roku.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci vyplní základní údaje o sobě ve formuláři napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení			

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Cizí jazyk – Němčina (další cizí jazyk)

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozumí jednoduchým pokynům, informačním nápisům a otázkám učitele a reaguje na ně zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se osvojovaných témat odpovídá na jednoduché otázky a otázky pokládá rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného a dalších osvojovaných témat reaguje na jednoduché písemné sdělení	zvuková a grafická podoba jazyka základní výslovnostní návyky slovní zásoba práce se slovníkem tematické okruhy: povolání lidské tělo, zdraví oblékání, nákupy obec, dopravní prostředky kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce) příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět	MKV - Kulturní difference, Multikulturalita, Etnický původ OSV - Komunikace, osobnostní rozvoj EGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí Přírodopis – biologie člověka Možnost projektu „Körperteile“ VDO - Občanská společnost a škola Možnost zařadit projekt „Meine liebste Jahreszeit“ MDV - Tvorba mediálního sdělení	Během výuky využívána různá média a interaktivní tabule v průběhu celého roku.

6. MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Matematiku chápeme především jako metodu ke kvantitativnímu popisu světa. Matematika je v našem pojetí jednoduchá, názorná a aplikovatelná, vychází ze zkušeností žáka a odpovídá na otázky, které mají pro něho smysl. Z toho pohledu je Matematika vnímána jako předmět, který má silné mezipředmětové vazby. Nejde o to žáka dovést pouze k používání toho předmětu, ale podporujeme řešení úloh komplexnější povahy, takových úloh, které budou podnětem pro hlubší rozvíjení matematického myšlení. Důležitými vyjadřovacími prostředky jsou i různá grafická schémata a geometrické prvky.

6.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika vychází ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace.

Vzdělávání je zaměřeno na výchovu přemýšlivého člověka, který umí používat znalosti z matematiky v různých životních situacích. Žáci jsou motivováni k řešení matematických problémů, k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků, k rozvíjení schopnosti správně se matematicky vyjadřovat

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	5	5	5	5	5	4	5	5	5

Organizační vymezení

Žáci pracují během vyučovací hodiny především v kmenové učebně nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky. Během výuky jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity: soutěže, zájmové útvary.

Obsahové vymezení

1. stupeň

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

čísla a početní operace

- osvojení aritmetických operací ve třech složkách:
- dovednost provádět operaci
- algoritmické porozumění
- významové porozumění
- získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná
- modeluje a určí část zlomku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí n číselné ose desetinné dané hodnoty
- porozumí znaku - (mínus) pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
- závislosti, vztahy a práce s daty
- rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů

geometrie v rovině a prostoru

- určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací
- zkoumání tvarů a prostoru

nestandardní aplikační úlohy a problémy

- uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života,

finanční gramotnost

- peníze a způsoby placení
- hospodaření domácnosti (rodinný rozpočet, příjmy, výdaje, úspory)
- finanční produkty (úspory)

2. stupeň

Na 2. stupni základního vzdělávání je nutné v matematice pokračovat v budování základů matematické gramotnosti.

Vzdělávací obsah zahrnuje čtyři tematické okruhy, které navazují na okruhy formulované pro 1. stupeň:

číslo a proměnná

- žáci porozumí pojmům přirozené číslo, celé a racionální číslo
- důkladná znalost operací s těmito čísly umožní žákům pochopit základní pojmy algebry, které jsou nezbytné pro práci s výrazy a rovnicemi

závislosti, vztahy a práce s daty

- žáci porozumí základním pojmům statistiky a umí je aplikovat v úlohách z běžného života
- využívají tabulky, diagramy a grafy jednoduchých závislostí

geometrie v rovině a v prostoru

- žáci se naučí základní orientaci v rovině a prostoru
- dokážou popsat, změřit a sestavit daný geometrický útvar, spočítat obsahy, povrchy a objemy různých geometrických útvarů v rovině a prostoru

nestandardní aplikační úlohy a problémy

- u žáků bude rozvíjeno logické myšlení, jejich argumentační dovednosti a dovednosti modelování v matematice

finanční gramotnost

- hospodaření domácnosti (rozpočet domácnosti, příjmy a výdaje, povinné platby)
- peníze (inflace)
- finanční produkty (půjčky a jejich úroky, investice, úspory)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žák se učí přesně a stručně vyjadřovat užíváním mat. jazyka včetně symboliky
- prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev, rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
- vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů

- žák se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematickosti,
- vytrvalosti a přesnosti
- učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků.
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- zařazuje metody, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou

- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní

- žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky.
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci
- učí se pracovat v týmu.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- podněcuje žáky k argumentaci
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanská

- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, žáci učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních
- jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu
- učí se vnímat složitosti světa
- učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
- učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek
- vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV):

- Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita; Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDO):

- Formy participace občanů v politickém životě

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět

Environmentální výchova (EV):

- Základní podmínky života
- Vztah člověka k prostředí;
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova (MV):

- Tematické okruhy receptivních činností – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Ročník: 1.

75

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
procvičování sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes dvacítku umí zapsat a přečíst čísla do sta umí zakreslit čísla do sta na číselnou osu porovnává čísla do sta, umí je seřadit vzestupně i sestupně sčítá a odčítá čísla do sta zná význam závorek počítá příklady se závorkami umí provést zápis slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace řeší slovní úlohy s výpočty do sta seznámí se s principem násobilky v oboru do 100 modeluje a určí část celku zná rozdíl mezi mincemi a bankovkami zná mince a bankovky v hodnotě do sta korun počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do sta korun orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	počítání do dvaceti počítání do sta slovní úlohy násobení do 100 vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny mince a bankovky, pozná české mince a bankovky uvede příklad využití platební karty, odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu	VDO-Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát - výchova k samostatnosti, k sebekontrolě, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost EV- Vztah člověka k prostředí - výchova k životnímu prostředí OSV - využívání prvků tvořivosti při společném plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování Vv - výroba papírových mincí bankovek EV - Bramborák Vv, PČ - znázorňování, modelování	Matematické obrázky, spojovačky Projekty k ročním obdobím, svátkům a jiným příležitostem s aplikací dovedností z matematiky papírové peníze a mince

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná jednotky délky, hmotnosti, objemu a času, jednoduché převody jednotek provádí početní operace s jednotkami umí sčítat, odčítat, násobit a dělit na kalkulátoru, používá kalkulátor ke kontrole umí si připravit pomůcky na rýsování (tužka, pravítko) zná pojem bod, přímka, čára, úsečka narýsuje přímku, lomenou čáru, úsečku dané délky zná rozdíl mezi přímkou, přímou a křivou čarou porovná úsečky podle velikosti umí změřit úsečku pozná geometrická tělesa krychli, kvádr, kouli, válec	jednotky, orientace v čase práce s kalkulátorem základní útvary v rovině a v prostoru		

Ročník: 3.

78

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
čte a sestavuje jednoduché statistické tabulky řeší jednoduché rovnice zná jednotky délky mm, cm, dm, m umí převádět jednotky délky umí změřit rozměry geometrických útvarů (úsečka, čtverec, obdélník apod.) a vyjádřit je ve vhodných jednotkách umí narýsovat a označit bod, přímku, polopřímku, úsečku, narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (trojúhelník a kružnici, čtverec a obdélník ve čtvercové síti) zná pojem opačná polopřímka zná rozdíl mezi kružnicí a kruhem zná význam pojmu průsečík a umí ho určit pozná jehlan a kužel modeluje a určí celek a část zlomku, zná pojmy polovina, třetina, čtvrtina, pětina... luští matematické hádanky, vymýšlí jiná řešení slovních úloh pracuje ve skupině na zadaném úkolu umí si zkontrolovat svůj úkol a vyhodnotí ho umí řešit jednoduché logické úlohy	Rovnice Geometrie Zlomky Logická matematika	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, kritické myšlení, prosociální chování, hodnocení sebe a druhých, navazování kontaktu s druhými	Prvouka měření Modelování – špejle, modelína, proužek papíru pracovní listy, práce ve skupinách pracovní listy – rébusy, matematické hádanky, logické úlohy

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	přirozená čísla, celá čísla, vlastnosti početních operací s čísly, počítání do 10 000, pamětné sčítání, pamětné násobení a dělení, orientace na číselné ose, práce s kalkulátorem	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, komunikace, kooperace a kompetice	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	písemné sčítání a odčítání, písemné násobení a dělení kontrola výpočtu pomocí kalkulátoru	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	zápis slovních úloh, znázornění odpověď jednoduché složené slovní úlohy		
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	zápis zlomku, vyjádření části celku zlomkem, grafická znázornění		
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce	základní útvary v rovině (lomená čára, přímka, polopřímka úsečka, měření délky úsečky, (porovnávání délky, grafický součet), čtverec, obdélník, kružnice, trojúhelník, kruh	FG – sleva	
sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	konstrukce trojúhelníku (pravoúhlý, rovnostranný), čtverce, obdélníku		
umí narýsovat rovnoběžky, kolmice, různoběžky	poloha dvou přímek v rovině, konstrukce s využitím kolmice, rovnoběžky práce s kružítkem		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná základní prostorové útvary zná základní jednotky času, hmotnosti, jejich převody orientuje se v základních otázkách finanční gramotnosti umí vyhledat a třídit data	jednotky délky kvádr, krychle válec, koule jednotky objemu zápis jednotek hmotnosti, času, jejich měření peníze, jejich získávání, pravidelné měsíční platby, osobní rozpočet, ceny základního zboží, odhad ceny nákupu, spoření, osobní rozpočet, kapesné orientace v tabulce, jednoduchém diagramu, praktické užití (jízdní řád, čtvercová síť)	OV – práce v týmu OSV – kritické myšlení	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
umí zapsat a přečíst čísla do 1 000 000 orientuje se na číselné ose v oboru do milionu umí sčítat a odčítat z paměti i písemně do milionu využívá asociativnost a komutativnost sčítání a násobení umí násobit deseti, stem, tisíci umí zaokrouhlovat na tisíce, desetitisíce a statisíce, provádí odhady, kontroluje výsledky násobí písemně trojčíslicím činitelem dělí jednocíselným i dvoucíselným dělitelem řeší slovní úlohy v oboru do milionu, aplikuje osvojené početní operace převádí jednotky času, délky, hmotnosti a objemu umí vyhledávat údaje v jízdním řádu a řešit slovní úlohy s časovými údaji, vyhledává, sbírá a třídí data, čte a sestavuje jednoduché tabulky doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	přirozená čísla počítání do 1 000 000 sčítání, odčítání, nás., dělení dělení se zbytkem, počítání s velkými čísly, vlastnosti početních operací s čísly zaokrouhlování řešení slovních úloh jednotky času, délky, hmotnosti a objemu čtení diagramů (sloupkové, kruhové), sestavení jednoduchého diagramu a tabulky	 Finanční gramotnost – nákup OSV – kritické myšlení, řešení problémů a rozhodovací schopnosti, kooperace a kompetice, komunikace MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem, vypočítá část z celku porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty porovnává, sčítá a odčítá desetinná čísla zaokrouhlování desetinných čísel porozumí znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose řešení jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky orientuje se v základních otázkách finanční gramotnosti Geometrie rýsuje a znázorňuje rovinné útvary (čtverec, trojúhelník, obdélník, kružnice), užívá jednoduché konstrukce	zlomky, znázornění na číselné ose, výpočet části z celku počítáme se zlomky desetinná čísla, zápis v desítkové soustavě, (číselná osa) porovnávání des. čísel, sčítání a odčítání, násobení zaokrouhlování des. čísel záporná celá čísla složené slovní úlohy, logické hádanky zná hodnotu peněz, ví, jaké jsou pravidelné rodinné výdaje, rodinný rozpočet, půjčka, úrok, splátky, exekuce, kreditní karta základní rovinné útvary, konstrukce, vlastnosti obsah a obvod čtverce a obdélníka, jednotky obsahu, obvod trojúhelníku a mnohoúhelníku	Finanční gramotnost – výpočet slevy Přír. – podnebí a počasí, měření teploty, výpočet průměrných teplot Dopravní výchova – tvary zákazových, výstražných dopravních značek	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
vypočítá obsah čtverce a obdélníka, používá jednotky obsahu, vypočítá obvod čtverce a obdélníka, určí obvod trojúhelníku a mnohoúhelníku součtem jeho stran sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry sestrojí střed úsečky a její osu zná některé vlastnosti trojúhelníku, dokáže je využít při konstrukci umí pojmenovat a popsat tělesa krychle a kvádru, umí vypočítat povrch krychle a kvádru určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru dbá na přesnost a čistotu rýsování	úsečka, součet úseček střed úsečky, osa trojúhelníková nerovnost, pravoúhlý trojúhelník, rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník kvádr a krychle obsah, jednotky, čtvercová síť osově souměrné útvary		

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Rozšířené opakování: zobrazuje přirozená čísla a nulu na číselné ose čte a zapisuje přirozená čísla v desítkové soustavě porovnává přirozená čísla podle velikosti zaokrouhluje přirozená čísla provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti a písemně odhaduje a kontroluje výpočty aplikuje uvedené znalosti při řešení úloh z praxe Základní pravidla rýsování: rozlišuje a užívá různé druhy čar používá technické písmo k popisu geometrických útvarů Geometrické útvary v rovině: užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka znázorňuje body a přímky a rozhoduje o jejich vzájemné poloze sestrojí střed úsečky pomocí kružítka rýsuje obdélník, čtverec, kružnici vypočítá obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku, mnohoúhelníku využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, užití zdůvodní	Rozšířené opakování přirozená čísla čtení a zápis v desítkové soustavě zobrazení na číselné ose porovnávání a zaokrouhlování přirozených čísel početní operace s přirozenými čísly, jejich vlastnosti Základní pravidla rýsování: druhy čar, technické písmo Geometrické útvary v rovině: bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh obsah čtverce a obdélníku obvody čtverce, obdélníku a trojúhelníku Desetinná čísla: čtení a zápis v desítkové soustavě zobrazení na číselné ose porovnávání	Pč - popis technických výkresů Fy - měření délky Fy - řešení početních úloh OSV – odhad a určení např. ceny nákupu..... Z - určování zeměpis. polohy OSV - Rozvoj schopností poznávání – postup při řešení slovní úlohy - obvod, obsah	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
třídí základní rovinné útvary vypočte obsah čtverce a obdélníku využívá poznatků při výpočtech složitějších obrazců složených ze čtverců a obdélníků Desetinná čísla: čte, zapisuje desetinná čísla zobrazí desetinné číslo na číselné ose porovnává a zaokrouhluje desetinné číslo na daný řád provádí početní operace s desetinnými čísly, vypočítá aritmetický průměr převádí jednotky délky, času, hmotnosti, obsahu zaokrouhluje a provádí odhad s danou přesností definuje pojem násobek, dělitel užívá znaky dělitelnosti vysvětlí pojem prvočíslo a číslo složené rozkládá číslo na součin prvočísel určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel Úhel a jeho velikost definuje pojem úhel, úhel modeluje pomocí polorovin změří a narýsuje daný úhel pomocí úhloměru sčítá, odčítá, násobí a dělí dvěma úhly graficky graficky přenese úhel a sestrojí jeho osu rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů poznává dvojice vrcholových a vedlejších úhlů sčítá a odčítá úhly a jejich velikosti ve stupních a minutách definuje pojem mnohoúhelník sestrojí pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník osová souměrnost: identifikuje shodné útvary načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti určí osově souměrný útvar	zaokrouhlování početní operace aritmetický průměr převody jednotek Dělitelnost přirozených čísel: násobek, dělitel znaky dělitelnosti sudé, liché číslo čísla soudělná a nesoudělná prvočíslo a číslo složené společný dělitel a společný násobek nejmenší společný násobek největší společný dělitel Úhel a jeho velikost pojem, rýsování a přenášení úhlů osa úhlu jednotky velikosti úhlu a měření úhlu ostrý, pravý, tupý, přímý úhel, početní operace s velikostmi úhlů vrcholové a vedlejší, střídavé a souhlasné úhly mnohoúhelníky – pojem pravidelný šestiúhelník, konstrukce pravidelný osmiúhelník, konstrukce Osová souměrnost: osová souměrnost shodné útvary		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Trojúhelník: určí druhy trojúhelníků správně užívá pojmů strana, výška,... sestrojí výšky, těžnice, těžiště, střední příčky trojúhelníku sestrojí kružnici opsanou a vepsanou Povrch a objem krychle a kvádrů charakterizuje krychli a kvádr načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání načrtne a narýsuje tělesa vypočítá povrch krychle a kvádrů užívá jednotky objemu a převádí je vypočítá i odhadne objem krychle a kvádrů aplikuje uvedené znalosti na jednoduché úlohy z praxe Nestandardní aplikační úlohy a problémy: užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	osově souměrné útvary Trojúhelník: pojem, druhy vnitřní a vnější úhly trojúhelníku, trojúhelníková nerovnost, těžnice, výšky, střední příčky kružnice opsaná a vepsaná Povrch a objem krychle a kvádrů zobrazení kvádrů a krychle síť kvádrů a krychle povrch krychle a kvádrů jednotky obsahu objem krychle a kvádrů jednotky objemu Nestandardní aplikační úlohy a problémy: číselné a logické řady číselné a obrázkové analogie logické a netradiční geometrické úlohy	OSV Kreativita – řeší zajímavé úlohy ze soutěže Klokán Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – matematické hry	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Racionální čísla zobrazí zlomek na číselné ose převádí zlomky na desetinná čísla a naopak převádí smíšené číslo na zlomek a naopak porovnává zlomky provádí početní operace s racionálními čísly (sčítání, odčítání, násobení a dělení) řeší slovní úlohy z praxe s racionálními čísly Celá čísla rozliší kladná a záporná celá čísla zobrazí kladná a záporná čísla na vodorovné i svislé číselné ose určí absolutní hodnotu celého čísla určí opačné číslo k danému celému číslu porovná celá čísla podle velikosti provádí početní operace s celými čísly řeší slovní úlohy s celými čísly	Opakování učiva 6. ročníku Učivo 6. ročníku Racionální čísla. zlomek jako část celku čtení, zápis porovnávání zlomku zobrazení zlomku na číselné ose zlomky, desetinná čísla, smíšená čísla převrácený zlomek smíšené číslo početní operace se zlomky složený zlomek Celá čísla čtení a zápis celého čísla zobrazení celého čísla na číselné ose opačné číslo absolutní hodnota	F, Ch, D,..... numerické výpočty OSV - Rozvoj schopností poznávání – cvičí pozornost a soustředění při operacích se zlomky	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost určí poměr dvou veličin zvětšuje a zmenšuje číslo v daném poměru rozdělí celek v daném poměru pracuje s měřítkem plánů a map sestaví tabulku přímé a nepřímé úměrnosti rozhodne, zda je daná závislost přímá, resp. nepřímá úměrnost vyznačí bod v pravoúhlé soustavě souřadnic narýsuje graf přímé úměrnosti sestrojí graf nepřímé úměrnosti rozumí pojmu úměra řeší úlohy z praxe s využitím přímé a nepřímé úměrnosti, využívá trojčlenku Procenta vypočítá velikost odpovídající danému počtu procent (promile) určí celek z dané části odpovídající známému počtu procent (promile) vypočítá, kolik procent (promile) z celku představuje daná část Čtyřúhelníky, rovnoběžníky, lichoběžníky a trojúhelníky, deltoid:	porovnávání celých čísel početní operace jednoduché slovní úlohy Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost poměr převrácený poměr pojem obou úměrností zvětšení a zmenšení v daném poměru rozdělení celku v daném poměru měřítko úměra přímá a nepřímá úměrnost, grafy trojčlenka pravoúhlá soustava souřadnic Procenta pojem procento pojem základ, procentová část a počet procent pojem promile	F - vztahy mezi veličinami Z - měřítko plánu, mapy Ch - výpočty pomocí trojčlenky Ch - koncentrace MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – z daného mediálního sdělení (letáků) zkontroluje správnost vypočítané slevy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
charakterizuje pojem rovnoběžník rozlišuje typy rovnoběžníků, vyjmenuje jejich vlastnosti vyjmenuje vlastnosti lichoběžníků sestrojí rovnoběžníky a lichoběžníky vypočítává obvod, obsah rovnoběžníku, trojúhelníku a lichoběžníku charakterizuje pojem deltoid, vypočte jeho obvod a obsah aplikuje uvedené znalosti v úlohách z praxe Povrch a objem hranolu definuje hranol, určí jeho podstavy a plášť načrtne obraz hranolu, pracuje s půdorysem a nárysem kolmého hranolu načrtne a narýsuje síť hranolu odhaduje a vypočítává povrch a objem hranolu Shodnost trojúhelníků, středová souměrnost používá věty sss, sus, usu při rozhodování o shodnosti trojúhelníků sestrojí trojúhelníky s využitím vět sss, sus, usu načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti určí středově souměrný útvar (v rovině) rozliší středově a osově souměrný obrazec v jednoduchém případě doplní střed souměrnosti u středově souměrného obrazce Nestandardní úlohy a problémy	Čtyřúhelníky, rovnoběžníky, lichoběžníky a trojúhelníky, deltoid: pojmy vlastnosti a rozdělení výšky a úhlopříčky rovnoběžníku konstrukce rovnoběžníku a lichoběžníku obvod a obsah rovnoběžníku a lichoběžníku obsah trojúhelníku Povrch a objem hranolu: pojem hranol a jejich části síť, povrch a objem hranolu pravoúhlé promítání Shodnost trojúhelníků, středová souměrnost shodnost trojúhelníků: věta sss, sus, usu středová souměrnost, střed souměrnosti konstrukce obrazu ve středové souměrnosti středově souměrné útvary, určení středu souměrnosti Nestandardní úlohy a problémy: číselné a logické řady číselné a obrázkové analogie logické a netradiční geometrické úlohy	OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - analyticky postupuje při konstrukci geometrického útvaru OSV Kreativita – řeší zajímavé úlohy ze soutěže Klokán Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – matematické hry	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí			

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Druhá mocnina a odmocnina: určuje druhou mocninu a odmocninu výpočtem, tabulkami a kalkulačkou užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech objasní, co je reálné číslo Pythagorova věta: rozlišení mezi odvěsnou a přeponou v pravoúhlém trojúhelníku rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty aplikuje Pythagorovu větu ve slovních úlohách zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností Mocniny s přirozeným mocnitelem:	Opakování učiva 7. ročníku Druhá mocnina a odmocnina: pojem čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin určování druhých mocnin a odmocnin pojem reálné číslo Pythagorova věta: Pythagorova věta výpočet odvěsny a přepony v pravoúhlém trojúhelníku užití Pythagorovy věty ve výpočtech v rovině a v prostoru Mocniny s přirozeným mocnitelem: mocnina s přirozeným mocnitelem	F - zápis jednotek fyz. veličin F - vztahy mezi veličinami F - řešení fyz. úloh	F - zápis jednotek fyz. veličin

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
opisuje a určuje mocniny s přirozeným mocnitelem zapisuje číslo ve tvaru $a \cdot 10^n$ ($1 < a < 10$), kde n je přirozené číslo provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem Výrazy: rozumí pojmu výraz vypočítá hodnotu číselného výrazu dosadí do výrazu s proměnnými zapiše pomocí výrazu situaci danou slovním vyjádřením vyjádří daný výraz slovně definuje jednočlen, koeficient, proměnná, mnohočlen sčítá, odčítá, násobí mnohočleny Rozšiřující učivo: úpravy výrazů – zjednodušování: upravuje mnohočlen na součin vytknutím před závorku užívá vzorce lineární rovnice:	zápis čísla v desítkové soustavě s užitím mocnin deseti početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem Výrazy: číselný výraz a jeho hodnota výrazy s proměnnými úpravy výrazů – zjednodušování mnohočleny sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů Rozšiřující učivo: úpravy výrazů – zjednodušování: rozklad mnohočlenu na součin vzorce pro druhé mocniny dvojčlenů vzorec pro rozdíl druhých mocnin jednočlenů lineární rovnice:	OSV - Rozvoj schopností poznávání - cvičí si pozornost a soustředění při operacích s mnohočleny	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
matematizuje jednoduché reálné situace vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovníc, úvahou...) zdůvodní zvolený postup řešení ověří výsledek řešení užívá logickou úvahu a kombinační úsudek, nalézá různá řešení Kruh, kružnice: určí a popíše vzájemnou polohu přímky a kružnice určí a popíše vzájemnou polohu dvou kružnic sestrojí tečny z bodu ke kružnici vypočítá obvod a obsah kruhu aplikuje uvedené postupy v jednoduchých úlohách z praxe Válec: charakterizuje těleso válec, načrtne jej načrtne a sestrojí síť válce vypočítá povrch a objem válce	rovnice s jednou neznámou kořen rovnice (řešení rovnice) zkouška dosazením ekvivalentní úpravy rovnice řešení lineárních rovnic řešení slovních úloh pomocí lineárních rovnic s jednou neznámou výpočet neznámé ze vzorce Slovní úlohy: slovní úlohy řešené úvahou i rovnicí Kruh, kružnice: vzájemná poloha přímky a kružnice vzájemná poloha dvou kružnic délka kružnice obsah kruhu Válec: pojem válec (rotační válec) síť válce povrch válce		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
aplikuje uvedené postupy v jednoduchých úlohách z praxe Konstrukční úlohy: zvládá obvyklý postup při řešení konstrukční úlohy definuje množiny bodů využívá množiny bodů dané vlastnosti v konstrukcích sestrojí trojúhelník s využitím výšky nebo těžnice sestrojí rovnoběžník, resp. lichoběžník s využitím výšky využívá Thaletovu kružnici v konstrukcích užívá pravidla přesného rýsování Statistické údaje – shromažďování, třídění a vyhodnocování: čte výsledky statistického šetření zaznamenané tabulkou čte a sestrojí diagramy provádí jednoduchá statistická šetření, vyvozuje závěry	objem válce Konstrukční úlohy: množiny bodů v rovině jednoduché konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků Thaletova kružnice Statistické údaje – shromažďování, třídění a vyhodnocování: základní statistické pojmy charakteristiky statistického souboru	OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti- -analyticky postupuje při konstrukci geometrického útvaru MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - čte a vyhodnocuje sdělení reálných diagramů, uvědomuje si problém objektivit aritmetického průměru	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
určí četnost a relativní četnost, modus, medián daného souboru vypočítá aritmetický průměr Nestandardní aplikační úlohy a problémy: užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	Nestandardní aplikační úlohy a problémy číselné a logické řady: číselné a logické řady číselné a obrázkové analogie logické a netradiční geometrické úlohy	OSV Kreativita – řeší zajímavé úlohy ze soutěže Klokán Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – matematické hry	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**Vyučovací předmět: Matematika**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, sčítá a odčítá mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkání formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými chápe pojem funkce, určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem rozlišuje lineární a kvadratickou funkci matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti odhaduje a vypočítá objem a povrch těles načrtne a sestrojí síť těles	Výrazy, úpravy výrazů pomocí vzorců, rozklad výrazů na součin, pojem lomený výraz početní operace s lomenými výrazy soustavy rovnic rovnice s neznámou ve jmenovateli soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic funkce, pravoúhlá soustava souřadnic, pojem lineární funkce (přímá úměrnost). Nerovnice, soustavy nerovnice, nerovnost prostorové útvary jehlan (sít', povrch, objem) kužel (sít', povrch, objem) koule (povrch, objem)	OSV – sociální rozvoj, porozumění, spolupráce, komunikace, kritické myšlení, prosociální chování, hodnocení sebe a druhých, navazování kontaktu s druhými OSV – čtení z grafů, jízdní řády	Grafy funkcí sinus a kosinus na milimetrový papír

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu umí definovat jednotlivé goniometrické funkce umí použít goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku umí pracovat s tabulkou goniometrických funkcí umí použít funkcí v jednoduché praktické úloze orientuje se v pojmech finanční matematiky vypočítá úrokovou sazbu a úrok, ví, co je úroková doba a ne čem závisí, zná pojem inflace zná význam dluhopisu, rozumí pojmům výnos, podílový list, akcie zná podstatu jednoduchého a složeného úročení ví, co je úvěr, chápe rizika	funkce sinus, kosinus, tangens a kotangens graf goniometrických funkcí úroky a úročení, zaokrouhlování úroků, daň z úroku, doba splatnosti, termínovaný vklad pojem inflace, důsledky vydávání dluhopisů, hrubý a čistý výnos, podílové listy, jejich kurzy, akcionář, akciové společnosti, hodnota akcie, dividendy úrokovací období, výpočet úroku, spoření umořovací plány, spotřebitelský úvěr, splátky, leasing, hypotéka	FG – orientace ve finančních otázkách, rozpočet, pravidelné platby, splátky MV – kritické přijímání mediálního sdělení – klamavá reklama	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	číselné a logické řady složené slovní úlohy, logické slovní úlohy soutěže Matematický klokan, Pythagoriáda	OSV – kreativita, hledání řešení problémů, rozhodovací dovednosti	

6.2. Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího softwaru a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání. Informační technologie se stávají nepostradatelným pomocníkem.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Informatika vychází ze vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě s nimi pracovat a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou rozvíjení profesní a zájmové činnosti.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	-	-	-	-	1	1	-	-	-

Organizační vymezení

Výuka probíhá v počítačové učebně, žáci jsou děleni do skupin.

Obsahové vymezení

1. stupeň

Žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie, respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady. Chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím. Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty. Pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru. Chápe nebezpečí závislosti a nebezpečí komunikace na sociálních sítích.

2. stupeň

Žák se seznamuje s dalšími přídatnými zařízeními počítače, prohlubuje a rozšiřuje své znalosti při práci s kancelářským a dalším software. Učí se elektronické komunikaci a práci s multimédií. Chápe nebezpečí závislosti a nebezpečí komunikace na sociálních sítích.

Nejdůležitější integrovaná průřezová témata:

Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Osobní a sociální výchova, Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu a pod.

tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou.

Kompetence k řešení problémů

žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více

vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie-některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty

při komunikaci se učí dodržovat vžité konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.

žáci jsou přizváni k hodnocení prací-žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

žáci jsou poučeni o nebezpečích, která při virtuální komunikaci mohou nastat

znají rizika zneužití osobních dat a jiných materiálů

Kompetence občanské

žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo...)

při zpracování informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou

žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další růst

Průřezová témata:

Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Osobní a sociální výchova, Environmentální výchova

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Vyučovací předmět: Informatika

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí správně zapnout a vypnout stanici a přihlásit se do sítě respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače. využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie vysvětlí význam pojmu SOFTWARE orientuje se na klávesnici, zná funkce nejdůležitějších kláves s myší ovládá základní operace: klik - výběr, tažení se stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem s použitím nástrojů dokáže nakreslit obrázek a uložit jej pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru orientuje se ve struktuře složek	PERSONAL COMPUTER Zapnutí a vypnutí počítače, přihlášení do sítě Seznámení se zdravotními riziky spojenými s využíváním výpočetní techniky HW - HARDWARE Skříň (základní jednotka) – procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD) Periferie – klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skenner, reproduktory SOFTWARE - programové vybavení počítače Operační systémy, aplikační programy Práce s klávesnicí a myší pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení Grafika programy na tvorbu obrázků uložení vytvořeného obrázku základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary ...) Práce se složkami a soubory	OSV – psychohygiena, kreativita, komunikace (vytváření referátu, péče o zdraví při práci s PC doma i ve škole) VV – malování obrázků	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat či přesunout, případně je odstranit orientuje se na hlavní ploše počítače nastavuje základní proporce počítače dovede vypočítat příklady na kalkulačce, orientuje se v nabídce Příslušenství ve WordPadu dokáže napsat krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel, otevřít existující soubor, upravit vlastnosti písma a odstavce, příp. vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu. dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, příp. pod jiným názvem chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím dokáže vytvořit vlastní dokument nebo upravit existující a změny uložit umí změnit vlastnosti písma a odstavců	pojmy: disk, složka (adresář), soubor postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru Ovládací panely, multitasking Hlavní panel a jeho funkce – plocha počítače nabídka START – příslušenství (kalkulačka, vyhledávání, malování) Textové editory pojem: textové editory (příklady: Libre office, WordPad) uložení, otevření souboru označení části textu do bloku psaní, oprava textu (velikost písma s diakritikou, další znaky) základní typografická pravidla (psaní mezer za interpunkčními a dalšími znaky) písmo – typ, velikost, tučné, kurzíva, podtržené, barva (panel nástrojů) Textové editory – WORD otevření, uložení změn, uložení jako pohyb v dokumentu, označení části textu (klávesnice, myš) pojmy: slovo, věta, odstavec změna vlastností písma (panel nástrojů, menu: Formát, Písmo)	MA – počítání příkladů na kalkulačce ČJ – pravopis	Projekt Microsoft Word – tvorba referátu

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
do dokumentu dokáže vložit jakýkoliv obrázek, upravit jeho vlastnosti a vhodně je umístit do textu dokáže vytvořit jednoduchou tabulku, naplnit ji údaji, upravit její vzhled podle potřeb a umístit ji do textu dokáže napsat zprávu, přečíst si došlou zprávu, smazat zprávu na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	psaní textu, diakritika, základní typografická pravidla, vložení symbolu, kontrola pravopisu, změna jazyka vložení obrázků, klipart, WordArt, automatické tvary, obrázek ze souboru do textového pole nastavení vlastností: pravé tlačítko myši Internet pojem internet, služby Internetu nebezpečí na internetu, vztah k internetu Elektronická pošta = e-mail – základní práce - odeslání zprávy, čtení došlých zpráv, mazání zpráv WWW = world wide web = web pohyb po webu - jednoduché vyhledávání základní druhy komunikace (sociální sítě – Facebook, Twitter, Skype)	MV – kulturní diference MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (internet, problematika nepravdivých či nepřesných informací na wikipedii)	

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie**Vyučovací předmět: Informatika**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače. vysvětlí význam pojmu SOFTWARE. umí nastavit a změnit parametry plochy dovede pracovat s e-mailem vyhledává jednoduchá zadání na internetu používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví zná rizika práce na internetu vysvětlí pojem kyberšikany bezpečně se pohybuje na sociálních sítích ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací orientuje se v prezentačním programu uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	Opakování – HARDWARE, SOFTWARE Práce se složkami a soubory, plocha, nabídka START Příslušenství Internet, práce s e-mailem, vyhledávání na internetu Ochrana osobních údajů Prevence kyberšikany a kybergroomingu, nebezpečí při online komunikaci Sociální sítě (Facebook, Twitter ...) Nakupování po síti – komerční nástrahy internetu Problematika ilegálního stahování – autorský zákon Prezentační program (POWERPOINT) popis prostředí, postup vytvoření prezentace vytvoření nového souboru, ukládání využití šablon, práce se snímky vkládání textu a obrázků, grafické úpravy, formátování, typ a velikost písma animace, předloha stránky, videa a odkazy	OSV – psychohygiena, kreativita, komunikace (vytváření závěrečné prezentace, péče o zdraví při práci s PC doma i ve škole) VV - malování VMEGS - Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět (komunikace přes internet) MV – kulturní difference MKV – kulturní odlišnosti ČJ - pravopis	Bezpečně na internetu

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
dokáže prezentovat svou práci zlepšuje svůj ústní projev ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě orientuje se v Excelovském okně, sešitě dokáže vytvořit tabulku, naplnit ji daty a upravit její vzhled s daty pomocí vzorců dokáže provádět jednoduché početní operace na základě tabulky dokáže vytvořit graf a upravit jeho vzhled	práce s vytvořenou prezentací – ústní projev, umění zaujmout posluchače seznam použité literatury – tvorba citací práce s příslušnými webovými stránkami, knihovni databáze, autorský zákon Tabulkový kalkulátor EXCEL pojmy: sešit, lišta, řada, sloupec, buňka pohyb mezi sešity, mezi listy, na listu označení řady, sloupce, buněk zadávaní údajů vzhled tabulky - Formát – Buňky (formát čísla, písmo, zarovnávání, ohraničení, stínování) vložení řady, sloupce, buněk sloučení buněk, rozdělení buněk jednoduché vzorce (součet, rozdíl, násobení, dělení) graf, vytvoření grafu a úprava vzhledu a vlastností grafu - vložení tabulky a grafu do Wordu	MV – kritické čtení a vnímání mediálních souvislostí (uvádění pravdivých zdrojů) MA – jednoduché vzorce, počítání	Prezentace (ústní představení své prezentace)

7. ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro I. stupeň základního vzdělávání. Rozvíjí základní poznatky žáka o životě společnosti, o živé a neživé přírodě a jejich významu pro člověka. Vychází z prvotních zkušeností, znalostí a vědomostí žáka, ze specifík místa, kde žije. Žák se učí nově nabyté znalosti a dovednosti uplatňovat v běžném životě.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům utvářet citový vztah k rodné zemi, k nejbližšímu okolí. Žáci si vytvářejí základy hodnotového systému a zdravého životního stylu. Osvojují si a upevňují vhodné chování a jednání mezi lidmi, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci a tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda, Výchova ke zdraví, které jsou koncipovány pro II. stupeň.

7.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Prvouka vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, techniky, kultury, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do minulosti i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Rozvíjí zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Počet hodin	2	2	2	-	-

Organizační vymezení

Vyučovací hodina – skupinová práce, samostatná práce, výklad, práce s encyklopedií, výukové programy na PC, exkurze, beseda

Obsahové vymezení

Místo, kde žijeme

- poznávání nejbližšího okolí, znát riziková místa a situace
- chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti
- učit se bezpečnému pohybu v tomto světě
- důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a utváření přímých zkušeností žáků např. v dopravní výchově

Lidé kolem nás

- osvojování a upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomění významu tolerance, pomoci, solidarity např. při mimořádných krizových situacích
- seznámení se základními právy a povinnostmi, se světem financí
- výuka směřuje k výchově občan demokratického státu

Lidé a čas

- orientace v dějích a čase

Rozmanitost přírody

- poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody

Člověk a jeho zdraví

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování různých životních situací.
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- první pomoc, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímavá a v čem by v budoucnu mohli uspět.
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí
- upevňování preventivního chování
- orientace ve světě informací
- časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- učitel pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávají a ovlivňují svou jedinečnost
- učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učitel učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.,
- využívají různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech.
- jsou vedeni k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovávají pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupině.
- efektivně spolupracují na řešení problémů, přijetí rozhodnutí
- učí se respektovat názory druhých, tolerovat, akceptovat jiné společenské i národnostní skupiny
- přispívají k diskusi, přiměřeně se sebeprosazují, zvládají agresivitu a soutěživost, brání se manipulaci
- učitel učí věcně argumentovat
- učitel vede děti k oceňování svých názorů a přínosů
- učí se solidaritě, poznávají sociální problémy a vyjadřují se k tomu, pomáhají rozvojovým oblastem

Kompetence občanské

- učitel utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům
- učitel motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody
- učitel vede žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti.
- učitel učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- učitel zohledňuje soudobý stav poznání a technického rozvoje

V Prvouce budou realizována tato průřezová témata:

EV – vztah člověka k životnímu prostředí, ekosystémy...

VDO – občanská společnost a škola – pravidla chování...

MKV – princip sociálního smíru

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná cestu do školy a zpět zná název školy zná jméno třídní učitelky a ředitelky školy chová se ukázněně ve škole i mimo školu rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru, uplatňuje pravidla účastníka silničního provozu, zná pravidla pohybu na komunikaci (chodec, cyklista) dokáže rozlišit nežádoucí formy chování, přijímá sebe sama, snaží se o přiměřené sebeprosazení, snaží se zvládat agresivitu a soutěživost, brání se manipulaci, dokáže řešit drobné konflikty v klidu a přijmout kritiku, je solidární, pomáhá slabším umí si připravit pomůcky do školy udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce umí si uspořádat pracovní místo rozlišuje čas k práci a odpočinku snaží se navázat přátelství, umí projevovat úctu k druhým, toleruje žáky z jiných společenských, náboženských a národnostních skupin dodržuje základní hygienické návyky	Domov Škola, bezpečná cesta do školy, činnosti ve škole, okolí školy Osobní bezpečí Chování lidí Péče o zdraví, lidské tělo, zdravý životní styl	VDO – Občanská společnost a škola - výchova dem. občana v rámci třídního kolektivu Výchova k samostatnosti, k seberealizaci, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost EGS – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur MKV – Kulturní diference. Etnický původ - poznávání etnických skupin EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí -výchova k životnímu prostředí OSV – prosociální chování OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika	Vést žáky k uvědomění si nové pozice

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim apod. zná zásady správného chování u lékaře umí pojmenovat části lidského těla zná názvy běžných onemocnění ví, je poučen o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci, dochází k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina umí vyjmenovat dny v týdnu pozná, kolik je hodin, orientuje se v čase, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti zná čtvero ročních období a umí je charakterizovat umí vyjmenovat měsíce jednotlivých ročních období umí popsat změny v přírodě podle ročního období umí časově zařadit Vánoce a Velikonoce zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice zná vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.) pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí – les, pole, potok apod. pozná nejběžnější druhy volně žijících zvířat zná domácí zvířata a názvy jejich mláďat	Orientace v čase, rozlišování dějů v minulosti a přítomnosti a budoucnosti Domov, prostředí domova, orientace v místě bydliště, partnerské vztahy Obec, místní krajina, okolní krajina Živočichové		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí vyprávět lidové pohádky s obrázkovou osnovou i bez osnovy, dramatizuje pohádky pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami rozlišuje ovoce a zeleninu, zná jejich význam ve výživě uplatňuje pravidla účastníka silničního provozu, zná pravidla pohybu na komunikaci (chodec, cyklista), umí bezpečně přejít vozovku rozlišuje mezi hrou dětí prací dospělých, pozná výsledky lidské práce, napodobuje práci hrou Chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, odmítne komunikaci, požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, nacvičuje komunikaci s operátory krizových linek	Pohádky Dopravní situace Osobní nebezpečí, krizové situace, šikana, týrání formy násilí. Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví. Mimořádné události a riziko ohrožení s nimi spojená		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět**Vyučovací předmět: Prvouka**

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti umí slušně požádat o pomoc a poděkovat zná vztahy rodina – příbuzní (sestřenice, bratranec apod.) osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu zná a uplatňuje základní hygienické návyky rozezná nebezpečí různého charakteru využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých orientuje se v nejbližším okolí bydliště a okolí školy popíše a zvládne cestu do školy	Umíš se chovat? Rodina Člověk a jeho zdraví Chování lidí Obec, místní krajina	MKV – Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) - Princip sociálního smíru a solidarity VDO – Občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve třídě – tvorba třídního řádu) Občan, občanská společnost a stát (odpovědnost za své činy, seznámení se se základními lidskými právy, principy soužití s minoritami) OSV - komunikace při vytváření výchovného kolektivu, základy asertivního chování Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství Pozitivní hodnocení sebe a	Vánoce, Velikonoce (+ projekty vhodné k ročnímu období, tématu,..)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vyznačí jednoduše plán svého bydliště nebo okolí školy stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit zná a uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu umí správně přecházet vozovku zná vybrané dopravní značky (stop, hlavní silnice apod.) rozlišuje dopravní prostředky – auto, vlak apod. zná a umí pojmenovat základní části a vybavení jízdního kola a vybavení pro cyklisty předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se snaží vyhýbat ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek rozpozná život ohrožující zranění rozlišuje minulost, přítomnost, budoucnost orientuje se v čase - kalendářní rok, školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v jednotlivých ročních	Mimořádné situace Dopravní výchova Sociálně komunikační schopnosti tísňového volání – 112, 150, 155 a 158 Orientace v čase a časový řád	druhých MKV – Kulturní difference (vlastní kulturní zakotvení) EV – Ekosystémy (les, louka, pole, rybník) EV – Vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí, třídění odpadu, životní styl) EV – Základní podmínky života OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
obdobích denní režim dětí, práce a odpočinek seznámí se s významnými rodáky pozná a zná významné památky, osobnosti svého bydliště zná zaměstnání rodičů umí vysvětlit, v čem spočívají některá povolání (lékař, učitel, řidič apod.) rozlišuje a zná charakteristické znaky: les, park, louka, zahrada, pole, potok, řeka má povědomí o významu životního prostředí pro člověka zná vybrané běžně pěstované pokojové rostliny pozná vybrané rostliny chápe potřebu pravidelné péče o pokoj. rostliny (zalévání, světlo, teplo apod.) pozná a rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující stromy, keře, byliny a zemědělské plodiny pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny	Regionální památky Povolání Životní prostředí Ekologie Rostliny		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět**Vyučovací předmět: Prvouka**

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) zná základní údaje z historie a současnosti obce zná některé lidové a místní zvyky a tradice orientuje se v plánu obce ví, kde je muzeum, divadlo, radnice, nádraží apod. určí hlavní a vedlejší světové strany v přírodě se umí orientovat podle světových stran umí pozorovat, rozlišovat a popsat některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod. užívá vhodné pomůcky a umí změřit délku, čas, hmotnost, objem, teplotu rozlišuje přírodniny, lidské výtvořiny, suroviny	Domov Škola Obec, místní krajina Kultura, současnost a minulost v našem životě Obec, místní a okolní krajina Současnost a minulost v našem životě Regionální památky Vlastnosti a změny látek Vážení a měření Živá a neživá příroda, Voda a vzduch Nerosty a horniny, půda Živočichové	VDO - Občanská spol. a škola - vytváření pravidel chování, pravidla týmové spolupráce Hv - lidové písně EV - vztah člověka k prostředí - naše obec, životní styl VDO - Občan, občanská spol. a stát - práva a povinnosti, odpovědnost za své činy ŽP - hospodaření s odpady M- zápis a měření jednotek Základní podmínky života - voda, ovzduší, půda, energie, přírodní zdroje	vycházka pracovní listy jednoduché pokusy

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz umí uvést hlavní rozlišovací znaky a popsat stavbu těla ví, čím se liší rozmnožování jednotlivých skupin rozlišuje domácí a hospodářská zvířata zná vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních společenstvích (pole, louky, les apod.) umí vybrané živočichy zařadit do příslušného přírodního společenství umí pojmenovat části rostlin umí popsat projevy života rostlin zná vybrané druhy plodů a semen zná význam semen zná vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny a dřeviny (na zahrádkách, loukách, v lese) zná vybrané hospodářské a léčivé rostliny pozná běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby a umí je pojmenovat využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě Ochrana přírody Rostliny Životní podmínky Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě Ochrana přírody Člověk Rodina Soužití lidí	Hv - písničky o zvířatech EV - Ekosystémy - les, pole, vodní zdroje, město, vesnice, kulturní krajina Hv - písničky o rostlinách	exkurze vycházka besedy (CHKO) vycházka herbář

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje bezpečnostní způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy uplatňuje pravidla slušného chování, umí požádat o pomoc, odmítnout, poděkovat učí se mít úctu k přírodě, ke člověku jako jedinečné bytosti, váží si svého života poznává cizí kultury, etnika v obci a v blízkém okolí	Chování lidí Právo a spravedlnost Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, osobní bezpečí Komunikace, asertivita, prosociální chování Sebepoznání, komunikace Kreativita a iniciativa Pozitivní hodnocení druhých, sebeúcta Interpersonální a sociální empatie	Dopravní výchova Ochrana čl. za běžných rizik a mimořádných událostí Zdraví MKV - Princip sociálního smíru a solidarity - základní lidská práva, odstranění předsudků vůči etnickým skupinám OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
společně řeší hypotetickou situaci: „Co bys udělal v dané situaci?“ odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, vysvětlí, proč spořit		FG – nákup, vrácení peněz, spoření (hra na obchod)	

7.2. Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět Přírodověda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Navazuje na učivo Prvouky z 1. – 3. ročníku. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří si ucelený obraz světa. Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky a názory jiných. Seznamuje se s rozmanitostí přírody a podmínek života na Zemi, s ochranou zdraví, s technikou, ochranou životního prostředí.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Počet hodin	-	-	-	2	2

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenových učebnách, v terénu, exkurze. Realizuje se střídáním počtu hodin v pololetích s předmětem Vlastivěda (1. pololetí 2 hodiny Vlastivědy a 1 hodina Přírodovědy, ve 2. pololetí 1 hodina Vlastivědy a 2 hodiny Přírodovědy).

Obsahové vymezení

Místo, kde žijeme

- domov, škola
- obec: poloha v krajině, minulost, dopravní síť, okolní krajina – místní oblast, region, zemský povrch, vodstvo, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů
- regiony ČR: Praha a další regiony, surovinové zdroje, výroba, služby, obchod,
- naše vlast: domov, národ, základy státního zřízení a politického systému, armáda ČR
- Evropa a svět

Lidé kolem nás

- vztahy mezi lidmi, rodina, soužití lidí, principy demokracie, chování lidí – pravidla slušného chování, osvojení si bezpečného chování a vzájemné pomoci ohleduplnost, etické zásady, zvládnutí vlastní emocionalita,
- seznámení a orientace ve světě financí
- úkoly důležitých politických institucí, činnost armády, kolektivní obrana
- rizikové situace a rizikové chování, předcházení konfliktům

Lidé a čas

- orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě
- regionální památky
- báje, mýty, pověsti

Rozmanitost přírody

- Země jako planeta sluneční soustavy
- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky
- rovnováha v přírodě
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů
- rizika v přírodě, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- péče o zdraví, první pomoc, zdravý životní styl, prevence nemocí, první pomoc při drobných poraněních
- odpovědnost člověka za své zdraví
- upevňování preventivního chování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a chování při mimořádných událostech
- situace hromadného ohrožení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu
- žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- žáci se učí řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k používání správné terminologie
- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně
- žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- žáci se učí poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

- učitel umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky
- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- žáci si utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti, dodržují vymezená pravidla

Předmětem prolínají průřezová témata, zejména EV (vztah člověka k prostředí, zodpovědnost a spoluodpovědnost za stav životního prostředí, ekosystémy, základní podmínky života) a dále OSV a VDO

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí charakterizovat některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod. zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech umí popsat stavbu jejich těla zná jejich způsob života zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech umí běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařadit do jednotlivých společenstev ví a umí vysvětlit, co jsou rostlinná patra ví, jak se máme v lese chovat zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití zná běžné druhy zeleniny a ovoce zkoumá základní společenstva na vybraných lokalitách regionů objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, chápe princip rovnováhy přírody dokáže charakterizovat specifické přírodní jevy, které vedou ke vzniku mimořádných situací zná pravidla ochrany člověka za mimořádných situací uplatňuje způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v situacích simulující mimořádné události využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života a	Rozmanitost přírody základní společenstva rostliny, houby, živočichové (průběh a způsob života, výživa, stavba těla, životní potřeby a projevy, význam v přírodě pro člověka) životní podmínky ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (odpovědnost lidí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů) rovnováha v přírodě rovnováha v přírodě (význam, vzájemné vztahy mezi organismy) mimořádné události a rizika s nimi spojená, postupy v případě ohrožení (požár, povodeň, únik nebezpečných látek, evakuační zázadlo)	EV - ekosystémy-les, pole, louka, voda OSV – rozvoj osobních postojů k ochraně přírody EGS – Evropa a svět nás zajímá, objasnění důsledků globálních vlivů na životní prostředí EV – základní přírodní zákonitosti Vv – kreslení Pč – modelování	vycházky do přírody Celoškolní projekt – ochrana člověka za mimořádných situací

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
k ochraně zdraví, zná význam sportovních aktivit pro lidské zdraví rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění, zná čísla tísňového volání zná negativní následky užívání návykových látek, ví, jak je odmítnout zná pravidla chování v silničním provozu jako chodec a cyklista zná vlastnosti některých látek zná některé horniny a nerosty má základní informace o postavení Země ve vesmíru uvědomuje si podmínky života na Zemi umí vysvětlit význam Slunce pro život na Zemi umí vysvětlit střídání dne a noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru seznámí se s působením magnetické a gravitační síly zná stavbu lidského těla ví, co je kostra, umí pojmenovat hlavní části ví, co je svalstvo, a zná jeho význam umí pojmenovat a najít na modelu některé vnitřní orgány zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.)	lidské tělo (životní projevy, stavba těla) návykové látky (kouření, alkohol, drogy, herní automaty), projevy, zdravotní a další následky nadměrného užívání dopravní značky, pravidla silničního provozu třídění látek, změny skupenství, měření vlastností látek, základní jednotky (vzduch, voda, vznik půdy a její význam, hospodářsky významné nerosty a horniny pohyby Země, podmínky nezbytné pro život, ochrana životního prostředí den a noc, roční období gravitace na Zemi stavba lidského těla, základní funkce a projevy	exkurze do planetária EV - vztah člověka k prostředí a zdraví	Dopravní hřiště

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět**Vyučovací předmět: Přírodověda**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka vyjmenuje základní podmínky pro život na Zemi vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím definuje jednotlivé podnebné pásy na Zemi zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí vyjmenuje ekologické problémy a zdůvodní je, navrhne řešení aktivně se zapojuje do ochrany přírody v okolí školy a bydliště porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	Rozmanitost přírody Planeta Země, životní podmínky Podnebné pásy, oceány Ochrana přírody, ekologická otázka – chování člověka k přírodě Člověk a příroda – ekologické problémy Třídění organismů, rostlin a živočichů	EV – Ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí (třídění odpadu, ochrana přírody, diskuse) VV – obrázky zvířat jednotlivých podnebných pásů VL – Evropa a svět	S odpady hravě (projekt o třídění odpadu) Obrázky zvířat jednotlivých podnebných pásů - VV

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislosti s rozdělením času a střídáním ročních období vyjmenuje všechny planety sluneční soustavy vyjmenuje nejdůležitější mezníky a kapitoly ve zkoumání vesmíru člověkem zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu vysvětlí výrobu skla, papíru a plastu využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	Vesmír a Země Sluneční soustava, Měsíc Střídání dne a noci Střídání ročních období Výzkum a výpravy do vesmíru Člověk a technika Nakloněná rovina, páka, kladka, kolo Suroviny na výrobu, postup, využití Magnetická síla Gravitační síla Člověk a jeho zdraví Lidské tělo (kostra, svaly, kůže, dýchací a oběhová soustava, trávicí soustava, močová a rozmnožovací soustava, smyslové ústrojí) Zdravý životní styl	MV – Práce v realizačním týmu (skupinová práce u projektů) TV – zdravé cvičení, zimní víceboj	Sportem ku zdraví (projekt na české sportovce, zimní víceboj o hodinách TV, zdravý životní styl) Lidské smysly (projekt)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, kurzy	Poznámky
popíše základní rozdíly ve stavbě těla muže a ženy uvede základní složky potravin a orientuje se v jejich významu pro organismus uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista správně ovládá první lékařskou pomoc předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	První pomoc, čísla tísňového volání Dopravní výchova (výuka na dopravním hřišti) Návykové látky, nebezpečí úrazu, prevence, zdravá strava		Zásady první pomoci (projekt – první lékařská pomoc pro případ úrazu, správné chování v mimořádných situacích) Ochrana člověka za mimořádných událostí (projektový den)

7.3. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Vlastivěda vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět. Navazuje na učivo prvouky z 1. – 3. ročníku. Žáci se seznamují s časově i místně vzdálenějšími ději, jevy i osobnostmi. Žáci se snaží vnímat vztahy mezi lidmi, vztahy v současné společnosti jako výsledek minulosti a východisko budoucnosti.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Počet hodin	-	-	-	2	2

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenových učebnách, v terénu, exkurze. Realizuje se střídáním počtu hodin v pololetích s předmětem přírodověda (1. pololetí 2 hodiny vlastivědy a 1 hodina přírodovědy, ve 2. pololetí 1 hodina vlastivědy a 2 hodiny přírodovědy).

Obsahové vymezení

Obsah předmětu tvoří základy pro vyučovací předmět Dějepis a Zeměpis. Výuka je zaměřena na osvojení základních pojmů a jejich porozumění. Je zde zahrnuto získávání uceleného přehledu o naší vlasti, o jejích jednotlivých částech, o její historii a základní poznatky o evropských zemích. Výuka zahrnuje praktické dovednosti – práce s mapou a orientace v prostoru.

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu
- orientace v základních formách vlastnictví
- funkce peněz, půjčky, splátky
- charakteristika přírodních jevů a z nich vyplívající rizika vzniku mimořádných událostí, ochrana před nimi
- dopravní situace, jejich vyhodnocení a vyvození závěrů pro chování chodce a cyklisty
- riziko návykových látek, první pomoc
- bezpečná komunikace prostřednictvím elektronických médií

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

průřezová témata – v tomto předmětu jsou realizována tato: MKV, EGS, VDO

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

- učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině
- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

- učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost kraje
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanské

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

- uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Průřezová témata – v tomto předmětu jsou realizována tato: MKV, EGS, VDO

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kursy	Poznámky
zná základní údaje o zřízení v České republice zná hlavní orgány státní moci, symboly státu umí pracovat s mapou, zná světové strany, určí světové strany v mapě i přírodě rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapě ČR umí vyhledat ČR na mapě Evropy orientuje se v mapě regionu pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	základní údaje o prezidentu, vládě, státních symbolech, politickém zřízení, státních svátcích, demokratických právech občanů, armáda ČR obsah, grafika, vysvětlivky map, měřítko, poledníky a rovnoběžky, globus, geografické značky poloha ČR, povrch a vodstvo ČR, nadmořská výška, města – vznik, vývoj a současná podoba, pohoří, vrchovina, nížina vybrané regiony ČR – střední, severní, východní, západní a jižní Čechy, Morava a Slezsko, stručná charakteristika oblastí podle mapy, surovinové zdroje, výroba, obchod, služby místo, kde žijeme, zná krajské město, ukáže naši obec, charakteristika okolní krajiny, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí minulost kraje a předků, domov, vlast rodný kraj, péče o památky	VDO – principy demokracie, obrana vlasti OSV – komunikace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika EGS – využití zkušeností z běžného života EV – hodnocení důsledků jednání lidí ve vztahu k přírodě	 vycházky do okolí významní rodáci – E. Štorch, K. J. Erben. K. Zeman, Český ráj

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
ví, že Praha je hlavní město ČR pracuje s časovými údaji a využívá je k pochopení vztahů mezi ději a jevy rozeznává současné a minulé, orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti srovnává a hodnotí způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a některých významných dnů	průmysl, kultura, služby, vzdělávání, pověst o založení Prahy historie naší země - Slované, Přemyslovci, Lucemburkové, husitské války, Jagellonci, Habsburkové, Bílá hora, Marie Terezie, Josef II	Čj – vypravování o cestování, vypravování z prázdnin VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování -	Exkurze do Prahy

Vyučovací předmět: Vlastivěda

[illegible]

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vysvětlí význam vědy a techniky pro rozvoj výroby orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy vyjmenuje důsledky válek pro člověka pozná rasismus a diskriminaci, připouští toleranci vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní názory, připustí omyl a dohodne se na společném řešení chápe princip totalitního režimu a základní myšlenky demokracie, dokáže rozlišit tyto pojmy vyjmenuje některé politické strany v ČR definuje složky státní moci objasní důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních	Průmyslová revoluce, první podnikatelé Obchod, reklama a klamavá reklama Dělnická otázka a stávky Světové válečné konflikty (chování lidí, vzájemná odlišnost) Základní lidská práva a jejich porušování nejen v 2. světové válce Osvícenství v českých zemích Rakousko-Uhersko 1. světová válka, Vznik samostatného Československa 2. světová válka v Čechách a ve světě Obnova ČSR a návrat k demokracii Vznik České republiky a její další směřování Politické strany a zájmové spolky Složky státní moci	VDO - Občanská společnost a škola, formy participace občanů v politickém životě a principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (odlišení totality od demokracie, pozorování současné politické situace doma a ve světě) EGS – Objevujeme Evropu, Jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá (stručná charakteristika jednotlivých evropských států) MV – Kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity (odpor k rasismu a diskriminaci, vedení k toleranci, současná politická situace v ČR a ve světě) EV – Základní podmínky života (lidská práva na život, povinnost ochrany přírody)	Čeští a světoví vynálezci (projekt k tématu průmyslové revoluce a dělnické otázky)

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik vyjmenuje nejdůležitější osobnosti novodobé české i světové historie a stručně je popíše srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života – dějiny každodennosti, proměny stavebních slohů, vědy a umění Knihovny, galerie a muzea v ČR a blízkém okolí	MV - Práce v realizačním týmu, kritické čtení a vnímání	návštěva knihovny v Chomuticích (muzeum v Jičíně nebo HK)

8. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot, k ochraně demokratické vlasti

8.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a společnost. Navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Výuka otvírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva vlastního národa, seznamuje s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě. Důraz je kladen především na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským vývojem. Učivo je určeno k trvalému osvojení, mělo by přispívat ke komplexnějšímu pohledu na historii, k hlubšímu poznání jednotlivých období, k pochopení vzájemných vztahů mezi dějinami regionu, národa, okolních zemí a světa.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	2	2

Organizační vymezení

Dějepis je vyučován jako samostatný předmět, výuka probíhá v kmenové třídě, v učebně s nainstalovanou interaktivní tabulí, v terénu. Realizují se výlety, projekty, exkurze. Využívají se různé metody vyučování. Používají se mapy, obrazový materiál, internet, časopisy.

Obsahové vymezení

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí a hrdosti na svou vlast
- utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjení vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu okruhu
- podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států,...

matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky

výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci,...

hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé,...

jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...

občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém,...

tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry,...

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,

- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování, k věcnému argumentování
- zařazuje do výuky diskuzi
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků
- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence sociální a personální

- učitel vytváří příznivé klima třídy, dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- žák účinně spolupracuje ve skupině, - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Kompetence občanské

- učitel reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita,...

VDO – demokracie, despotie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasismus, holocaust, ideologie,...

EV – člověk a příroda, příroda a první civilizace, historické památky, dopad průmyslové revoluce na přírodu, zásahy do přírodních poměrů,...

MKV – sbližování a prolínání kult. vlivů v období helénismu, náš etnický původ, předsudky, stereotypy, husitství, poznávání jiných kultur, mezinárodní solidarita,...

EGS – integrace Evropy, vliv Říma na raně středověké státy, formování evropských států, křížové výpravy, mír. poselství Jiřího z Poděbrad, reformace, význam objevení Ameriky, buržoazní a buržoazně demokratické revoluce,...

MDV – národní obrození, propaganda, sdělovací prostředky a politika,...

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Dějepis**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
vysvětlí smysl historického zkoumání, uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků, ale i příklad toho, jak se lidstvo často z dějin poučit nedokáže dá příklad historických pramenů, podle možnosti přinese některý konkrétní (staré mince, listiny apod.) orientuje se na časové ose (rozliší pojmy rok, století, tisíciletí, počítání před naším letopočtem a našeho letopočtu, doplní údaje do prázdné časové přímky, z vypracované přímky vyčte základní údaje) osvojí si základní periodizaci dějin, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu orientuje se v historické mapě dokáže pracovat s pojmy prostor, čas uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány objasní dvě varianty vzniku člověka – stvoření podle bible a Darwinovu vývojovou teorii rozpozná vývojová stadia člověka (člověk zručný, vzpřímený, rozumný, dnešního typu) seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí z časové přímky pro celý ročník vyčte, uvede: a)základní časové mezníky jednotlivých období, b) závěr o nerovnoměrnosti vývoje v různých částech světa (časové mezníky nejsou určeny pro memorování) charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	Úvod do učiva Pravěk Kde se vzal na zemi člověk Lidská společnost v pravěku (starší doba kamenná, střední, mladší a pozdní doba kamenná, doba bronzová a železná)	Z – světové strany, světadíly, zemědělské oblasti, orientace v mapě VV – pravěké malby, pojmy OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů EV – člověk a příroda Pravěk – neolit – návštěva centra experimentální archeologie ve Věstarech Z – orientace v mapě EV – příroda a první civilizace	archivy, muzea, knihovny v regionu

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
popíše život člověka v paleolitu (způsob obživy, výroba nástrojů, život v tlupě, myšlení, umění) u dalších období uvádí, v čem se podoba a kvalita života měnila ve srovnání s předchozími obdobími objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost vysvětlí změny ve společnosti provázející vývoj uvede příklady archeologických kultur na našem území, blíže popíše především keltské osídlení pomocí časové přímky zjistí základní časové údaje, zasadí období prvních států do kontextu světového vývoje, porovná vývoj těchto oblastí s vývojem u nás rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací do prázdné časové přímky zaznamená základní časové údaje z tabulky vysvětlí rychlejší vývoj těchto oblastí na základě popisu přírodních podmínek ukáže oblasti prvních států na mapě a uvede základní zeměpisné údaje, tj. světadíl, názvy velkých řek, dnešní státy v těchto lokalitách seznámí se s podstatou společenského uspořádání, vysvětlí pojem stát a jeho funkci, a to tak, že: a) uvede konkrétní panovníkovy pravomoci, b) vyjmenuje strukturu obyvatel na příkladu jednoho státu (např. Egypta) uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví, dá příklady objevů a základů věd pocházejících z jednotlivých oblastí prvních států, naopak dokáže	Starověk První státy – oblasti Mezopotámie, Egypta, Indie, Číny a Fénicie	Z – orientace v mapě VV – řecké umění (stavitelství, sochařství, malířství) ČJ (lit.) - eposy, řecké báje a pověsti VDO – demokracie, despotie, tyranie MKV – sbližování a prolínání kult. vlivů v období helénismu, kulturní difference OSV – mezilidské vztahy, komunikace, hodnoty, postoje, praktická etika, poznávání lidí Z – orientace v mapě VV – římské umění (stavitelství, sochařství, malířství) ČJ (lit.) - římské báje ČJ (sloh) – mluvní	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Začátku republiky Válkách s Kartágem Spartakově povstání Caesarovi a konci republiky Vzniku císařství Krizi císařství, pokusech o řešení, zániku říše Západořímské demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států a souvislost křesťanství s judaismem získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy			

Pomůcky: učebnice, mapy, dějepisné atlasy, nástěnné tabule, obrazové encyklopedie, pracovní sešity, soubory CD a DVD, fonetické pomůcky, interaktivní tabule, historická beletrie, soubory historických pojmů, obrázkový materiál, ...

Učebnice: H. Mandelová, E. Lunetová, I. Pařízková. Dějiny pravěku a starověku

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Dějepis**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Osvojí si periodizaci středověku Osvojí si poznatky o mimoevropské civilizaci Dokáže vysvětlit, že jde o pokračování antické kulturní tradice (návaznost na Východořímskou říši), uvede příklady byzantského slohu Popíše okolnosti vzniku islámu, jednoho z největších světových náboženství, objasní základní termíny, uvede příklady vyspělé arabské kultury Seznámí se s formováním národních států, s uspořádáním společnosti raně feudálních států, učí se chápat úlohu křesťanství a víry, uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu, seznámí se se státotvornou úlohou panovnických dynastií, objasní podstatu lenního systému, z názvu feudum odvodí jedno z označení epochy – feudalismus, podá důkazy o významu Franské říše a osobnosti Karla Velikého, rozdělení říše dá do geografické souvislosti s dnešní Francií a Německem Učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního Popíše životní styl Vikingů, výborných mořeplavců, jejich výboje dá do souvislosti se vznikem sjednocené Francie a Anglie (zná jméno Vilém Dobývateľ a jeho úlohu v Anglii) Popíše život Slovanů v době jejich příchodu k nám, podá důkazy, že nepřišli do země „nedotčené rádlím“ (viz dřívější	Od bájného věku k prvním státům Evropy Úvod Asie, Afrika a Amerika (2. pol. 1. tisíciletí) Byzanc Arabská říše Nový etnický obraz Evropy, první středověké říše a státy v Evropě, románský sloh Vikingové Sámova říše	VV – byzantské umění (archit., soch., malířství) MKV - poznávání byzantské kultury VV – arabské umění (archit., soch., malířství) MKV - poznávání arabské kultury VV – románský sloh (archit., soch., malířství) EGS – formování evropských států, klíč. události – vznik Svaté říše římské ČJ – první písemné památky, české pověsti, kroniky OV - národ, vlast, čeští církevní patroni MKV – náš etnický původ EV – historické památky	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
osídlení), shromáždí základní údaje o Sámovi, o úloze kmenového svazu v obranných bojích Dokáže zhodnotit význam říše a) politický (první raná podoba státu na našem území, odolávání vnějším tlakům Východofranské říše), b) kulturní (křesťanská mise Konstantina a Metoděje), vyjmenuje v chronologickém pořadí hlavní představitele (Mojmír, Rostislav, Svatopluk), vysvětlí příčiny zániku říše Rozliší počátky státu podle pověstí a historicky prokázané skutečnosti, srovnáním dá do souvislosti události na Velké Moravě a v Čechách, vyjmenuje hlavní osobnosti konce 9. a 10. století, u každé uvede její přínos či událost spojenou s jejím jménem, zamyslí se nad vyvražděním Slavníkovců – kladný či záporný čin (obdobný problém se zavražděním knížete Václava), zná pojem románská kultura a dokáže podat její příklady, hlavně ve stavitelství, umí popsat kulturu „všedního dne“, konkrétně dvojpolní hospodaření, život a povinnosti poddaných v porovnání se strukturou vlastníků půdy Vysvětlí vztah pojmů křesťanství, katolická a pravoslavná církev, rozliší vztahy mezi světskou mocí a papežem (mocenské spory) v katolické církvi a světskou mocí a patriarchou (podřízenost císaři) v pravoslavné církvi, zdůvodní a zhodnotí křížové výpravy (slučovaly se s hlásanou křesťanskou morálkou, přinesly pro Evropu něco pozitivního) Pohovoří o mimoevropských civilizacích	Velká Morava Prvních tři sta let českého státu Papežský stát a války ve jménu Krista Gotika kolem nás	EGS – křížové výpravy VV - erby	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Objasní pokrok v zemědělství - kolonizace, trojpolní systém – a dá ho do souvislosti s rozvojem obchodu a vznikem měst, seznámí se se životem na venkově a životem ve městě, vysvětlí pojmy spojené s městy – m. královská, poddanská, věnná, horní, privilegia, cechy atd., učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální i kulturní, učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického Popíše typickou gotickou stavbu, uvede její hlavní znaky, jmenuje příklady Vypráví průběh stoleté války, popíše její výsledky a její dosah na obyvatelstvo žijící v západní Evropě, uvědomí si souvislosti s českým státem (účast Jana Lucemburského ve stoleté válce – Kresčák) Seznámí se státy východní Evropy ve 13. století Dokáže vyjmenovat v chronologickém pořadí vybrané osobnosti přemyslovských knížat a králů, ke každé uvést hlavní události spojené s jejich vládou, hlavní pozornost soustředí na tzv. „poslední Přemyslovce“, dá příklady proměnlivého vztahu k Svaté říši římské – jak příklady posilování suverenity, tak jejího oslabování Vyjmenuje v chronologickém pořadí všechny Lucemburky na českém trůnu, zhodnotí na základě konkrétních údajů jejich vládu, vyzvedne osobnost Karla IV., konkrétně uvede jeho zásluhy o celkový rozvoj státu, sestaví přehlednou strukturu feudální společnosti, vysvětlí rozpory mezi jednotlivými skupinami a doloží, proč se nespokojenost všech obrací proti církvi Objasní nepořádky v církvi, v návaznosti na to vysvětlí Husovy reformní myšlenky, popíše události spojené s Husem a kostnickým koncillem, ocení Husovu názorovou pevnost,	Kultury středověké Asie, Afriky, Ameriky Společnost vrcholného středověku Gotická kultura Soupeření velmocí západní Evropy Ruská knížata na bitevních polích Přemyslovci Lucemburkové	VV – gotické umění (archiv., soch., malířství) HV – gotická hudba OV – náš region EV – historické památky ČJ – kroniky, doba Karla IV., rozvoj vzdělání ČJ – rozvoj češtiny, Jan Hus MKV – předsudky, stereotypy kat. církve, husitství	Důraz na české patrony

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
v návaznosti na strukturu feudální společnosti vymezí, kdo vše patřil mezi husity, z toho vyvodí, že mezi nimi byli názorové rozdíly, což doloží na rozdělení husitů (radikální, umírnění ...), vyjmenuje body jejich společného programu, shromáždí poznatky o válkách s křižáky, o husitském vojenství a pokusí se odpovědět na otázku „Proč husité vyhrávali?“, pochopení vývoje a výsledku husitského hnutí prokáže odpovědí na otázku „Husité vyhráli, či prohráli?“, uvede základní myšlenky P. Chelčického, porovná je s husitským programem, vysvětlí souvislost se vznikem Jednoty bratrské Zhodnotí osobnost Jiřího z Poděbrad, a to především tak, že vysvětlí pojem „král dvojího lidu“, popíše jeho spory s papežem a úmysl vytvořit mírový svazek evropských panovníků, vysvětlí pojem „stavovská monarchie“, popíše vnitřní spory mezi šlechtou a městy za vlády Jagellovců, uvede oba jagellovské panovníky, uvede příklady stavby pozdní (vladislavské) gotiky Popíše vznik a rozmach Osmanské říše, její náboženství, vysvětlí, proč byla hrozbou pro Evropu, seznámí se s pojmem reconquista a se vznikem Španělska, porozumí zvláštnostem států na Apeninském poloostrově a dokáže pohovořit o novém životním stylu – humanismu, který se zde zrodil Objasní souvislosti s antikou, popíše typickou renesanční stavbu, uvede hlavní osobnosti, vysvětlí podstatu humanismu Popíše při práci s mapou objevné plavby těchto mořeplavců: Kolumbus, Vasco da Gama, Magalhães, uvede příčiny a důsledky těchto objevů, objasní vztah kolonie a jejího vlastníka, posoudí tento vztah z morálního hlediska Popíše pronikání renesance z Itálie do okolní Evropy, uvede její jednotlivé obory (malířství, sochařství, architektura, literatura, divadlo, hudba), představitele a příklady	Husitství České království v době poděbradské a za Jagellonců Osmanská říše, Pyrenejský poloostrov, Apeninský poloostrov Italská renesance Století velkého objevování, rozvoje věd, nových názorů na život nové krásy Objevné plavby Zaalpská renesance a rozvoj tohoto období v oblastech umění a vědy	EGS – mírové poselství Jiřího z Poděbrad ČJ (lit.), HV – humanismus MKV – poznávání jiných kultur EGS – 1492 – objevení Ameriky VV, HV, ČJ – renesance (archit., soch., malířství, hudba, literatura)	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
významných děl té doby, zhodnotí rozvoj vzdělání a počátky moderních věd Popíše zrod baroka, vysvětlí pojem manýrismus, uvede příklady raného baroka v malířství, sochařství a architektuře Orientuje se v nově vzniklé náboženské situaci v Evropě, což prokáže schopností vysvětlit pojmy reformace, protireformace, katolíci, evangelíci (protestanti), křesťanství, seznámí se s nizozemskou revolucí, popíše evropské velmoci na východě Evropy Popíše okolnosti nástupu Habsburků na český trůn, vysvětlí podstatu jejich sporu s českými stavy (snaha Habsburků o absolutní monarchii a náboženské důvody), popíše průběh tohoto sporu vrcholící stavovským povstáním 1618, na příkladu Obnoveného zřízení zemského zhodnotí výsledek stoletého sporu Vysvětlí příčiny tohoto mocenského sporu, vyjmenuje hlavní válčící země na obou stranách a jejich motivaci k účasti ve válce, popíše vojenství této doby (složení vojsk, zbraně, taktika), zhodnotí výsledek války (vestfálský mír), především ve vztahu k českým zemím a střední Evropě	Počátky barokního umění Evropa v 16. století Habsburkové na českém trůně, Vznik habsburské monarchie Třicetiletá válka	VV, HV, ČJ – baroko (archit., soch., malířství, hudba, literatura) MKV – předsudky, stereotypy katolické církve EGS – reformace VDO – rekatolizace, náb. nesnášenlivost OV – typy států, složky státní moci VV - dějiny umění - architektura města Jičín spojená s osobností Albrechta z Valdštejna (návštěva muzea, kostela, popř. města)	Exkurze (návštěva památek spojených s Valdštejnem, přednáška a expozice v muzeu věnovaná jeho osobnosti)

Pomůcky: viz 6. ročník

Učebnice: H. Mandelová, E. Lunetová, I. Pařízková: Dějiny středověku a počátků novověku

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Dějepis**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Osvojí si periodizaci novověku Popíše situaci mimoevropských civilizací, popíše situaci v evropských zemích po třicetileté válce (úpadek zemědělství, úbytek poddaných, posílení panovnické moci, ...), vysvětlí pojem rozptýlená a soustředěná manufaktura, vysvětlí pojem vědecká revoluce 17. století, pokrokové myšlenky a objevy vyjmenuje podle významných osob, dokáže dát do souvislosti s rozvojem racionality pojem osvícenství a vyzvedne, uvede jeho hlavní pokrokové znaky, po porovnání feudálního a kapitalistického systému dokáže uvést přednost kapitalistické společnosti, na základě porovnání obou systémů bude zkoumat vývoj ve vybraných zemích, bude o něm vyprávět či popisovat základní události a učiní zásadní závěry asi v tomto duchu: a) Pokrok, parlamentarismus: Anglie – konstituční monarchie jako výsledek anglické revoluce k následování b) Absolutismus, obhajoba feudalismu, avšak přesto s modernizujícími prvky: Francie – absolutismus Ludvíka XIV. (merkantilismus) Prusko – militarismus, Fridrich I. a II. Rusko – reformy Petra Velikého, Kateřina II. Popíše, jak se proměňoval barokní sloh v průběhu 17. a 18. století, vyjmenuje znaky a představitele tohoto kulturního směru, dokáže uvést příklady barokních památek ze svého okolí Vyjmenuje hlavní důsledky porážky českých stavů a třicetileté války, blíže popíše nevolnickou bouři (např. Chodové, sedláci u Chlumu), vysvětlí problém nástupu Marie Terezie na trůn	Novověk Úvod Svět ve 2. polovině 17. a v 18. století – nástup kapitalistických vztahů Baroko České země po třicetileté válce a období osvícenského absolutismu	OV – typy států, složky státní moci MKV - poznávání jiných kultur, rasismus – otrokářství USA VDO – USA, VB (Prohlášení nezávislosti Spojených států amerických, „slavná revoluce“ ve VB) VV, HV, ČJ – baroko (archít., soch, malířství, hudba, literatura) VDO – rekatolizace, náb. nesnášenlivost EV – historické památky	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Popíše pokrok, který přinesla technickovědecká revoluce, uvede konkrétní příklady vynálezů z oblasti nových energetických zdrojů – elektřiny a spalovacího motoru, zná jména významných vynálezců, objasní pojem monopolního období kapitalismu, podá základní charakteristiku nejvýznamnějších států, pochopí počátky dělnického hnutí, vysvětlí pojem feminismus, pacifismus Seznámí se s pojmy realismus, impresionismus, postimpresionismus, secese, fauvismus, kubismus, historismus, novogotika, novorenesance, objasní pojem generace Národního divadla Popíše neúspěšný průběh snah o česko-německé vyrovnání (od fundamentálních článků), podá důkazy o vyspělosti české společnosti v oblasti kulturní, technicko-průmyslové (mj. výstava 1891) i politické (diferenciace politického života – politické strany), což kontrastuje s neúspěšností v oblasti státoprávních požadavků (ne ovšem požadavku samostatného státu!) Rozliší skutečné příčiny války od záminky – sarajevského atentátu, na základě popisu vojenské taktiky a vyjmenování nových zbraní vysvětlí vojenský charakter války – vleklá, poziční, popíše události v Rusku vrcholící říjnovou revolucí a vysvětlí jejich vliv na ukončení války, dokáže zdůvodnit, v čem spočívala zásluha TGM o vznik ČSR, uvede další představitele odboje, vypráví o legiích a zhodnotí jejich význam pro vznik státu, zná jistě datum 28. 10. 1918, objasní charakter versailleského systému	Realismus, secese, moderní umění Naše politika – snaha o česko-německé vyrovnání První světová válka	VV, HV, ČJ – realismus, secese, moderní umění (archit., soch., malířství, hudba, literatura) OSV – hodnoty, postoje Čj – odraz války v literatuře (J. Hašek, ...) VV – odraz války ve výtvarném umění	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět – Dějepis**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
úvod do dějin 20. století jako do zdroje poučení, cestě k porozumění objasní charakter versailleského systému a problémy jeho fungování charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu; vyvodí odlišnosti demokracie (USA, ČSR) a totality (nacismus v Německu, fašismus v Itálii, komunismus v SSSR), seznámí se se situací meziválečného období v Asii rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů uvede příčiny a důsledky hospodářské krize, najde souvislost mezi hospodářským vývojem a nástupem extrémních sil seznámí se s uměním meziválečného období, vysvětlí pojmy surrealismus, abstraktní umění, funkcionalismus, konstruktivismus, dokáže sám přiřadit, popř. vyhledat dílo k umělcům jako P. Picasso. M. Chagall, S. Dalí, J. Čapek, Le Corbusier, J. Gočár, z popisu 30. let vyvodí zásadní závěry: a) krize a vývoj v Německu vedou k nárůstu extrémních sil, b) vnitrostranický vývoj dokáže udržet demokratický	Dějiny 20. století Úvod Svět po první světové válce Světová hospodářská krize Meziválečná umělecká avantgarda ČSR – boj o záchranu demokracie a samostatnosti státu Vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a	VDO – vznik totalitního zřízení EGS – vznik SN VV, HV, ČJ (lit.) – meziválečná umělecká avantgarda OV – problémy lidské nesnášenlivosti - životní názor (náboženství) MDV - propaganda VDO – Občan, občanská společnost a stát - volební systém, formy vlády,	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
uváděním konkrétních příkladů událostí, o kterých shromáždí informace a dokáže je prezentovat, uvede příklady rozpadu koloniálního systému a vyvodí vliv tohoto fenoménu na světové dění, zhodnotí význam Gorbačovy politiky vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků pro konec studené války vyjmenuje změny, které nastaly v obnovené ČSR v důsledku války i světového vývoje, popisuje průběh vnitropolitického zápasu, který končí únorovými událostmi v roce 1948 seznámí se s uměním 2. poloviny 20. století, dokáže vysvětlit pojmy: body-art, abstraktní expresionismus, nová figurace, popart, happening, informel, land-art shromáždí konkrétní důkazy pro označení vlády KSČ jako totalitní – především události těsně po únoru 1948 a v 50. letech, srovná komunistický totalitní model s modelem demokracie v západních zemích, zformuluje základní rozdíly, zhodnotí význam roku 1968 jako pokusu o reformu, na základě popisu období normalizace zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí ocení význam disidentského hnutí (uvede příklady) vedoucího spolu s mezinárodním vývojem k pádu totalitního režimu chápe podíl OSN na bezpečnosti a ochraně lidských práv, popíše války, které probíhaly na přelomu 20. a 21. století, zabývá se naléhavými problémy, které řeší v	ČSR po osvobození – omezená demokracie Umění 2. poloviny 20. století ČSR pod vládou KSČ Svět po skončení studené války	VV, HV, ČJ (lit.) – umění 2. poloviny 20. století VDO – ČSR a komunismus, formy vlády, Listina práv a svobod a Charta 77 MDV - propaganda EGS - OSN EV – zásahy do přírod. poměrů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
současné době státy Evropy, seznámí se situací současného složení obyvatelstva Evropy a situací v oblasti náboženství, učí se chápat, proč je nutné pečovat o přírodní prostředí a památky, vysvětlí problematiku terorismu a extremismu vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce vysvětlí pojmy samizdat, disidenti, „sametová revoluce, popíše vznik České republiky a Slovenské republiky, v souvislosti se vznikem České republiky spojí jméno V. Havla, seznámí se s vnitřní situací v naší republice až po současnost, ujasnění si začlenění ČR do integračního procesu (vstup do EU) aktivně přistupuje k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu - orientuje se v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě posoudí postavení rozvojových zemí prokáže základní orientaci v problémech současného světa na příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR uvede příklady zahraničních misí Armády ČR	17. listopad a vznik Československa Současné dějiny ČR	EGS – Jsme Evropané - revoluce 1989, začlenění ČR do integračního procesu – vstup do EU Obrana vlasti	

Učebnice: H. Mandelová, E. Lunetová, I. Pařízková: Dějiny 20. století
Pomůcky: viz 6. třída

8.2. Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Občanská výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Navazuje na učivo Prvouky, Vlastivědy a dalších předmětů. Směřuje k orientaci žáků ve významných okolnostech společenského života, seznamuje je s postavením jednotlivců ve struktuře společenských vztahů. Pomáhá utvářet vztahy ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života, rozvíjí vědomí přináležetosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu. Podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí včetně činnosti armády. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u žáků vědomí odpovědnosti za vlastní život, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce. Otevírá cestu k sebepoznání a přijímání pozitivních životních hodnot.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	1	1	1	1

Organizační vymezení

Občanská výchova je vyučována jako samostatný předmět, který integruje poznatky a doplňuje poznatky z dalších předmětů. Žáci pracují ve třídě, v počítačové učebně, v terénu. Realizují exkurze, výlety besedy a projekty. Využívají se různé metody práce, vyučující se inspiruje aktuálními událostmi.

Obsahové vymezení

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání
- ochrana zdraví, života a majetku
- obrana státu, úloha armády

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry
- vedení žáků k ověřování důsledků
- poskytování metod, při kterých docházejí k objevům, řešení a závěrům žáci
- zadávání úkolů způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence k řešení problémů

- žáci tvořivě přistupují k řešení problému, umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení
- žáci umí kriticky myslet a jsou schopni hájit svá rozhodnutí
- učitel klade otevřené otázky

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí využívat ke komunikaci vhodné technologie
- učitel má zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vedení žáků k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- podněcování žáků k argumentaci
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci umí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy
- žáci umí hodnotit svoji práci i práci ostatních

- učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti

Kompetence občanské

- žáci znají legislativu a obecné morální zákony a dodržují je
- žáci respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové rysy
- žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace
- žáci dovedou posoudit nebezpečí a jsou schopni na něj přiměřeně reagovat
- dovedou poskytnout první pomoc
- vědí, jak se chovat za mimořádných situací (povodeň, požár, nebezpečné chemické látky...)
- chápou nutnost obrany vlasti a znají význam armády
- vyučující vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- učitel napomáhá podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vede ke správnému způsobu používání techniky a vybavení

Průřezová témata

- OSV (sociální rozvoj, osobnostní rozvoj)
- VDO (občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)
- EGS Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané)
- MKV (kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity)
- EV (lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí)
- MDV tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu)

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Občanská výchova**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Chápe závislosti člověka na přírodě v návaznosti na vegetační cyklus přírody Orientuje se v typech a historii vývoje kalendáře Jmenuje a vyhledává v kalendáři významné dny a svátky, dokáže je spojit se zvyky a tradicemi Dokáže vysvětlit pojem domov, přejít k pojmům obec, vlast, Evropa, svět Vlastními slovy dokáže vyjádřit vztah k místu, kde žije Vnímá krajinné a ekologické prostředí Dokáže vysvětlit význam rodiny pro vývoj člověka Na příkladech dokládá význam spolupráce při řešení úkolů v rodině Uvědomuje si postavení rodiny ve společnosti Rozeznává typy rodin Jmenuje a vysvětluje funkce rodiny Porozumí základním pojmům, popíše základní funkce složek státní moci, charakterizuje demokratický systém Uvědomuje si význam úcty ke kulturním památkám, učí se schopnosti vystoupit proti vandalismu	Člověk v rytmu času Čas nezastavíš Cyklus přírody Kalendář Domov je tam, kde... Místo, kde žijeme Obec; Obecní zřízení; Životní prostředí Rodinný život Rodina; Rodina-postavení a role ženy a muže; Příbuzenské vztahy; Manželství je smlouva, slib a přísaha; Rodina-místo návratů; Děti-pokračování našeho života; Rodina-ostrov bezpečí; Rodina dělá z domu domov; Rodina jako vzor a příklad; Když vlastní rodina chybí; Pomoc na dálku; Vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte; Komunikace; Komunikace v rodině; Modelové situace a hry zaměřené na osvojení komunikačních dovedností Má vlast Život v regionech Kolik řečí znáš... Státní symboly Česká republika-demokratický právní stát Z historie	EGS – důsledky pohybů Země pro život lidí na světě OSV – otázka vlastního názoru na tvar, pohyby Země v minulosti M – porovnávání rozměrů Slunce, Měsíce, Země Ov – kalendář Př – roční období – změny v přírodě, život na Měsíci Čj – 2 významy slova den VDO – občan, občanská společnost EV – vztah člověka k prostředí MKV – mezilidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity MDV – zdroj informací – mapy, aktuality OSV – týmová spolupráce	Glóbus-jeho využití rozvoj představivosti a fantazie dětí Příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci, ve které žáci žijí. Lze zařadit vycházku, kde žák určuje světové strany podle busoly, kompasu i jinými způsoby, pohybuje se v terénu podle azimutu, vytváří

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Rozlišuje práva a povinnosti Zná základní lidská práva Uvědomuje si povinnosti vyplývající z rolí člověka Označuje odlišnosti, vytváří si postoje k toleranci a respektu Zaujímá aktivní postoje proti projevům netolerance Uvědomuje si význam vzdělání, společných pravidel a norem ve školním kolektivu, význam tolerance i spolupráce Zná zásady efektivního učení Navrhuje způsoby řešení neshod a konfliktů nenásilným způsobem Uvědomuje si význam volnočasových aktivit pro zdraví člověka Uvádí klady a zápory při využívání multimediálních zařízení v životě člověka Objasňuje vlastními slovy nebezpečí spojená s krizovými situacemi, včetně oblasti šikanování Diskutuje nad posouzením možných následků krizových situací, navrhuje konstruktivní řešení Zná možnosti spolupráce a překonání strachu při odhalování příčin a původců šikany, vyhledávání pomoci Vyhledá kontaktní adresy a telefony na zařízení pro pomoc v krizi ve svém okolí	V hlubinách dávných časů; O zlatý dukát; Významné osobnosti; Naši prezidenti; Stověžatá Praha Miniúvod do lidských práv Všichni jsme lidé; První krok k lidským právům; Dvě strany mince; Moje práva-tvoje práva Život ve škole Škola-základ života; I ve škole s pravidly; Umění učit se; Vedení záznamu o čase stráveném u televize, videa a počítače; Kamarádství, přátelství a láska Vyrovňování se s problémy Osobní bezpečí Způsoby chování v krizových situacích Šikana Dětská krizová centra a linky důvěry	EGS – pohled na svět, ve kterém žiji D – tematické mapy Čj – názvosloví OSV – mezilidské vztahy - kooperace a kompetice ICT – Internet – zdroj informací VDO – občanská společnost a škola OSV – řešení problémů MDV – aktuality	jednoduché náčrtky a plánky okolní krajiny K měření vzdáleností využívají mapy, které žáci potřebují v životě - turistické mapy Žáci by měli využívat různé zdroje poskytující obrazovou dokumentaci

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Vyjadřuje vlastními slovy cíle a obsah „Úmluvy o právech dítěte“ Zná zásady první pomoci	První pomoc Když rozhodují vteřiny aneb Zásady první pomoci		

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Občanská výchova**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Uplatňuje vhodné způsoby chování v různých životních situacích, nenásilným způsobem řeší případné konflikty, vhodně volí způsob komunikace Rozlišuje záměrné a nezáměrné působení Rozpozná nežádoucí vlivy okolí a umí se jim bránit Porozumí základním pojmům Dokáže vysvětlit obsah pojmu kultura Snaží se poznat jiné kultury a porozumět odlišnostem Respektuje kulturní zvláštnosti, odlišné názory, způsoby chování a myšlení Dokáže ocenit krásy naší vlasti Aktivně přistupuje k ochraně životního prostředí, uvědomuje si nutnost ochrany přírodního a kulturního bohatství Porozumí základním pojmům Rozlišuje základní potřeby od marnotratných Respektuje cizí majetek, dobře využívá a chrání majetek vlastní Uspokojuje své potřeby přiměřeně s ohledem na druhé	Život mezi lidmi (Patříme k lidem; Vliv rodiny; Ve škole; Mezi vrstevníky; Komunikace; Média) Člověk a kultura (Kultura; Umění; Krása kolem nás; Víra a náboženství; Nejstarší formy náboženství; Slušnost pro každý den; Kam za kulturou) Přírodní a kulturní bohatství (Krásy naší země; Procházka po architektonických stylech; Ochrana přírodního a kulturního bohatství; Zachraňme Zemi) Majetek v našem životě (Naše potřeby; Mít nebo být?; Majetek a vlastnictví) Řízení společnosti	OSV – verbální a neverbální sdělování, techniky sdělování Čj – hromadné sdělovací prostředky MDV – tvorba mediálního sdělení, aktuality, vliv médií na každodenní život D – náboženství VV – jednoduchý komiks na téma stvoření světa Z – práce s mapou EV – ekosystémy, problémy životního prostředí, aktuální ekologické problémy D, VV – architektonické slohy Z – podnebné pásy, kraje ČR Př – přírodní ekosystémy Z – životní úroveň vybraných zemí VDO – Ústava ČR	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Zná znaky státu, rozlišuje různé formy státních zřízení Uvědomuje si vlastní spoluzodpovědnost za fungování státu, poznává způsoby účasti na veřejném životě Charakterizuje principy demokracie Uvědomuje si potřebu vzájemné spolupráce mezi zeměmi Zajímá se o dění ve světě Vnímá rozdíly mezi obyvateli jednotlivých zemí jako přirozené důsledky různých životních a kulturních podmínek, nepovažuje je za důvod k nepřátelství Rozpoznává netolerantní projevy v chování lidí Zná základní lidská práva a uplatňuje je v reálných situacích Posuzuje svá vlastní práva a práva jiných a respektuje je Uvědomuje si nutnost ochrany lidských práv	(Stát; Cesta k demokracii; Volby; Začlenění do veřejného života; Každý chce dosáhnout úspěchu) Svět kolem nás (Spolupráce mezi zeměmi Evropy; Tolerance k národnostním menšinám; Nadnárodní organizace a aliance; Ochrana obyvatel za mimořádných situací; Skupina vrstevníků a násilí; Agresoři a oběti; Bezpečné sportování) Lidská práva (Lidská práva v dokumentech; Rovnost a nerovnost; Svoboda a autorita; Morálka a mravnost; Všeobecná deklarace lidských práv)	D – historie vývoje lidských práv OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika EGS – Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MKV – kulturní diferenciacie, princip sociálního smíru a solidarity D – historie EU Z – Schengenský prostor práce s mapou lidské rasy VDO – Listina základních práv a svobod OV – práce s dokumenty (např. Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte)	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Občanská výchova**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Uvědomuje si vývojové změny fyzické, psychické a sociální a dokáže je rozlišit Vnímá vliv prožitých událostí na formování osobnosti Přijímá rozdíly mezi lidmi jako přirozený jev Dokáže pojmenovat hlavní znaky jednotlivých vývojových období Nevnímá odlišnosti lidí jako důvod k nepřátelství, vytváří si kladný vztah k sobě i k ostatním lidem Uvědomuje si význam motivace pro dosahování dobrých výsledků činnosti Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru Dokáže vysvětlit rozdíl mezi pojmy vjem, smyslové vnímání, myšlení, myšlenková operace, paměť, pozornost, hra, práce, city Uvědomuje si součinnost smyslových orgánů Uvědomuje si chybné tendence při vnímání druhých lidí a snaží se je minimalizovat Hledá nové způsoby řešení problémů Procvičuje různé druhy paměti, zná svůj typ paměti Využívá poznatků při vlastním učení	Osobnost Jsem člověk – ale jaký? Navždy v pubertě? Já a moje já Jaký jsem Co dokážu Psychické procesy a stavy Jak poznávám a vnímám Myslím, tedy jsem Pamatuješ si jak...? Celý život je učením Jak prožívám své city	OSV – Sebepoznání a sebepojetí Př – vývojové fáze člověka Z – průměrná délka života – příčiny odlišností Čj – odborné termíny Ov – testy IQ OSV – Rozvoj schopností poznávání Z – průměrný věk dožití (demografie) Čj – odborné termíny, hry se slovy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Dokáže vysvětlit rozdíly funkcí levé a pravé hemisféry Dokáže se vyjadřovat a prosazovat formou přiměřenou situaci Zná asertivní práva a povinnosti, poznatky dokáže využívat v praxi Dokáže asertivně vyjadřovat pochvalu a objektivní kritiku a sám je dovede přijímat Učí se zvládat stresové situace, zamýšlí se nad způsoby řešení konfliktů, dokáže potlačit své emoce Upevňuje si pravidla zdravého života, uvědomuje si svůj aktuální zdravotní stav a řeší případné nedostatky, ví, kdy se obrátit na odborníky Pečuje o své zdraví po stránce duševní i tělesné Upevňuje si pravidla správné životosprávy Uvědomuje si význam relaxace, volí vhodnou formu Dokáže pojmenovat základní emoce Dokáže porovnat dnešní život a život v minulosti z hlediska předností a negativ Popíše a vysvětlí základní funkce a principy dělby práce Jednoduše popíše vývoj výroby a výrobní proces, rozlišuje výrobní a nevýrobní odvětví Uvědomuje si důležitost vzájemné spolupráce Zamýšlí se nad způsoby prodávajících při získávání zákazníků Dokáže vysvětlit podstatu fungování trhu zboží a trhu práce	Člověk v sociálních vztazích Umím se přiměřeně prosazovat? Nestíhám a jsem ve stresu Konflikt a jeho řešení Hospodaření Ten umí tohle a ten zas tohle Neomezené potřeby ve světě omezených zdrojů Bez peněz do obchodu nelez Není cena jako cena Peníze nerostou na stromech	OSV – Poznávání lidí Mezilidské vztahy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika Čj – dramatizace Ov – test asertivity Pč – pravidla správné životosprávy D – vývoj výroby, srovnávání potřeb v dnešní době a potřeb našich předků Z - dělba práce mezi státy - počet lidí na planetě - potřeby lidí v různých částech světa VV - výroba reklamního materiálu a prezentace výrobku M - příprava podnikatelského záměru (plánu)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí Uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě státu Dokáže přiměřeně prosazovat svá práva a respektovat při tom práva druhých Rozlišuje principy levicových a pravicových politických stran, orientuje se v politickém spektru Zná orgány EU a jejich funkce Zajímá se o aktuální dění v EU Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání		Ov – práce s dokumenty (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod) Hv – státní hymna	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Občanská výchova**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem zná základní lidská práva a uplatňuje je v reálných situacích posuzuje svá vlastní práva a práva jiných a respektuje je uvědomuje si nutnost ochrany lidských práv objasní potřebu tolerance ve společnosti respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí zaujímá tolerantní postoje k menšinám posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejích orgánů a institucí uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na	Občanství aneb Kam patřím, kde jsem doma Občan a právo Právní ochrana	VDO – Občanská společnost a škola VDO – Občan, občanská společnost a stát MKV – kulturní difference, multikulturalita, lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity VDO – Formy participace občanů v politickém životě	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
správě obcí, krajů a státu objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat běžný život občanů přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí posoudí význam ochrany lidských práv a svobod objasní význam právní úpravy důležitých vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy (osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věcí) dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování, uvědomuje si součinnost smyslových orgánů rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady			

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce vyjmenuje základní zdroje příjmů a hlavní položky výdajů vyjmenuje základní typy daní/dávek a vysvětlí jejich význam rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a tyto zásady uplatňuje ve svém jednání vysvětlí, jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané například chování kupujících a prodávajících vyloží	Volba povolání Hospodaření		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
podstatu fungování trhu vyjádří svůj postoj ke kritériím životní úrovně vyjmenuje a vysvětlí role členů rodiny a hodnoty důležité pro rodinné soužití posoudí vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně otázek lásky a porozumění posoudí možné příčiny krizí v rodině, včetně rozvodu, a hledá vhodná řešení odsuzuje domácí násilí a na příkladech uvádí možnosti prevence tohoto násilí, že vysvětlí rozdíl mezi právními a morálními normami vyhodnotí současnou ekonomickou zátíženost rodiny a posoudí možná opatření, včetně správného zacházení a hospodaření s penězi rodiny, dodržuje společně stanovené zásady v třídním kolektivu uvědomí si a posoudí kvality rodičů a jejich předpoklady pro výchovu dětí popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování uvede příklady některých projevů globalizace, porovná	Rodina a zákony	OSV – mezilidské vztahy VDO – občan, občanská společnost, stát	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
jejich klady a zápory uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva objasní souvislosti globálních a lokálních problémů uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni (v obci, regionu) uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání uvědomuje si potřebu vzájemné spolupráce mezi zeměmi zajímá se o dění doma i ve světě vnímá rozdíly mezi obyvateli jednotlivých zemí jako přirozené důsledky různých životních a kulturních podmínek kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru uvědomuje si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů uvede příklad životních hodnot určujících kvalitu života	Globální svět	EGS – Evropa a svět kolem nás EV – vztah člověka k prostředí MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty, exkurze, kurzy	Poznámky
domýšlí souvislosti významných životních rozhodnutí vyhodnotí své sociální role z hlediska důležitosti, obtížnosti, trvalosti, pravidel, přínosů sestaví si osobní hierarchii životních hodnot vyjádří postoj k návrhu své osobní životní vize a podmínkám jejího dosažení	Životní perspektivy aneb Co tě čeká?	OSV – sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, sebeorganizace, mezilidské vztahy, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje	

9. ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje oblast problémů spojených se zkoumáním přírody. Žáci dostávají příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem, jako je důležitost udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka.

Žáci poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností – závislost člověka na přírodních zdrojích, vliv lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování, a také významná podpora vytváření otevřeného, kritického myšlení a logického uvažování. Tím dochází k propojení vzdělávací oblasti s reálným životem.

9.1. Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Fyzika vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a příroda. Vede žáky ke zkoumání přírody a jejích zákonitostí. Učí je experimentovat a měřit, zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, vyhledávat a analyzovat informace. Dává jim základ pro pochopení a využívání současných technologií, pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě a vede je k vytváření komplexního pohledu na vztah mezi člověkem a přírodou

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	2	2

Organizační vymezení

Ve výuce se střídají různé formy práce. Frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů a literatury.

Žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování, během výuky probíhají krátkodobé projekty.

Obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Předmět Fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustavy

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Učitel vede žáky:
 - k vyhledávání, třídění a propojování informací
 - k používání odborné terminologie
 - k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
 - k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Průřezová témata:

- rozvíjení kritického myšlení, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat (VDO)
- rozvíjení dovedností a schopností (OSV)
- posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky (EV)
- komunikace a kooperace, kritické čtení (MDV)
- evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výroba a potřeba energie v globálním měřítku, udržitelný rozvoj (EGS)
- vzájemné respektování (MKV)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Fyzika**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Vlastnosti látek a těles: rozhodne, které věci jsou z látky pevné, kapalné nebo plynné nalezne společné a rozdílné vlastnosti kapalin, plynů a pevných látek uvede příklady využití vlastností látek popíše alespoň jeden jev, kterým se nepřímo přesvědčujeme, že částice, z nichž jsou složeny látky, jsou v neustálém neuspořádaném pohybu vysvětlí některé rozdílné vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek pomocí rozdílů v jejich částicové stavbě Změří sílu (např. tahovou sílu ruky, gravitační sílu Země) experimentem prokáže vzájemné přitahování a odpuzování elektrovaných těles a tento jev vysvětlí experimentálně určí póly tyčového magnetu znázorní průběh indukčních čar magnetického pole tyčového magnetu popíše magnetické pole Země a uvede příklad jeho využití Měření fyzikálních veličin: změří délku předmětu vhodně zvoleným měřidlem	Vlastnosti látek a těles: tělesa a látky, vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek částicová stavba látek síla, gravitační síla měření síly elektrické vlastnosti látek magnetické vlastnosti látek Měření fyzikálních veličin: měření délky měření objemu	Ch - návaznost v 8. roč., atomy, ionty, prvky, chem. vazba M-převody jednotek, převodní vztahy M-jednoduché výpočty	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
změří objem tělesa odměrným válcem změří hmotnost tělesa na vahách vzájemně převádí běžně používané jednotky téže veličiny určí hustotu látky měřením hmotnosti a objemu tělesa a výpočtem pomocí vztahu $\rho = m : V$ zjistí hustotu látky v tabulkách vypočte hmotnost tělesa z jeho objemu a hustoty látky, ze které je těleso odhadne a změří dobu trvání děje, např. pohybu kyvadla převádí údaje o čase do různých jednotek uvede příklad změny délky nebo objemu tělesa při změně teploty vysvětlí princip měření teploty teploměrem určí rozdíl teplot z naměřených hodnot změří změny teploty (kapaliny, vzduchu) s časem a zaznamenává je tabulkou a grafem Elektrický obvod: sestaví jednoduchý elektrický obvod podle schématu správně používá schematické značky a zakreslí schéma reálného obvodu určí a pokusem ověří podmínky vedení proudu obvodem experimentem rozhodne, kde je látka vodič nebo izolant uvede příklady spotřebičů, které využívají tepelné účinky elektrického proudu objasní nebezpečí vzniku zkratu a možnosti ochrany před ním pomocí tavné pojistky pokusem prokáže existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem a na příkladech z praxe objasní jeho využití v elektromagnetech porovná vlastnosti permanentních magnetů a elektromagnetů zapojí spotřebiče za sebou a vedle sebe, uvede příklady obou typů zapojení v praxi	měření hmotnosti hustota měření času měření teploty Elektrický obvod elektrický proud vodiče elektrického proudu elektrické izolanty tepelné účinky elektrického proudu magnetické pole elektrického proudu	MV Fungování a vliv médií ve společnosti - sleduje předpovědi změn teploty (v tisku, rozhlasu a televizi) orientuje se v grafech změn teploty	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
experimentem porovná proud v různých částech jednoduchého a rozvětveného obvodu dodržuje pravidla bezpečnosti práce s elektrickými zařízeními a k jejich objasnění využívá poznatky o vedení elektrického proudu v kapalinách a ve vzduchu objasní vznik blesku a zásady ochrany před jeho účinky vysvětlí jak postupovat při poskytnutí první pomoci při úrazu elektrickým proudem, umí tento postup použít	rozvětvený elektrický obvod bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Fyzika**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Pohyb tělesa rozhodne, zda se tělesa vzhledem k jinému tělesu pohybuje nebo je v klidu Určí trajektorii konkrétního pohybu tělesa a rozhodne, zda je pohyb přímočarý nebo křivočarý Rozliší rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb Určí rychlost rovnoměrného pohybu Má představu o jednotkách rychlosti a odhadne velikost rychlosti běžných pohybů (chůze, jízdy na kole, jízda autem) velikost rychlosti v dané jednotce vyjádří jinou jednotkou rychlosti vypočte dráhu rovnoměrného pohybu nakreslí graf závislosti dráhy pohybu na čase z grafu dráhy určí rychlost rovnoměrného pohybu a zjistí, kdy bylo těleso v daném místě, nebo kde bylo v daném čase vypočte průměrnou rychlost pohybu z daných údajů rychlost Síla. Skládání sil V konkrétní situaci rozhodne, která dvě tělesa na sebe vzájemně působí silou a jaký je účinek vzájemného působení Změří velikost síly siloměrem Znázorní sílu graficky Určí gravitační sílu, jakou Země působí na těleso určité hmotnosti Prokáže experimentem účinky elektrického, magnetického a gravitačního pole Určí výslednici sil působících v jedné přímce změří dráhu a dobu určitého pohybu a vypočte jeho průměrnou Rozhodne, zda jsou dvě síly v rovnováze Graficky určí výslednici dvou různoběžných sil	Pohyb tělesa Klid a pohyb tělesa popis pohybu (trajektorie, dráha, čas) druhy pohybu pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný rychlost rovnoměrného pohybu dráha rovnoměrného pohybu průměrná rychlost Síla. Skládání sil Vzájemné působení těles síla a její měření gravitační, elektrická a magnetická síla gravitační, elektrické a magnetické pole vztah $F = mg$ znázornění síly skládání sil stejného a opačného směru rovnováha sil skládání různoběžných sil těžiště tělesa	M – desetinná čísla CH 8.r. – vlastnosti látek M – grafické sčítání a odčítání úseček	opakování a rozšíření učiva z 6. ročníku

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Odhadne polohu těžiště. Experimentem určí těžiště např. desky, tyče. Rozhodne, zda je těleso v poloze stabilní nebo nestabilní Posuvné účinky síly. V jednoduchých případech kvalitativně předpoví, jaký bude pohyb tělesa nebo jeho změna, když zná sílu nebo výslednici sil, která na těleso působí. Zdůvodní, proč je v konkrétní situaci těleso v klidu nebo v pohybu rovnoměrném přímočarém, a určí síly působící na těleso, které jsou přitom v rovnováze Na příkladech ukáže, že silové působení těles je vždy vzájemné, že síly akce a reakce vznikají i zanikají současně, mají stejnou velikost a působí na různá tělesa (odliší je od sil v rovnováze) Posuvné účinky síly na těleso vědomě spojuje vždy se změnou rychlosti pohybu tohoto tělesa Otáčivé účinky síly: Rozhodne, zda je páka otáčivá kolem pevné osy v rovnovážné poloze Experimentem nebo výpočtem určí sílu nebo rameno síly tak, aby se páka dostala do rovnovážné polohy Uvede příklady užití páky v praxi (osu otáčení, působící síly a jejich ramena) a objasní výhodnost použití páky v daném případě Určí podmínku rovnováhy na kladce pevné a volné Uvede příklady využití kladek v praxi a ukáže jejich výhody. Deformační účinky síly Předpoví, jak se změní deformační účinky síly při změně velikosti síly nebo obsahu plochy, na kterou působí Porovná tlaky vyvolané různými silami Určí tlak vyvolaný silou působící kolmo na určitou plochu Navrhne, jak lze v praktické situaci zvětšit nebo zmenšit tlak Tření, třecí síla	Posuvné účinky síly. Posuvné účinky síly. Pohybové zákony Posuvné účinky síly na těleso a jejich souvislost s velikostí působící síly a hmotnosti tělesa (zákon síly) zákon setrvačnosti zákon vzájemného působení těles (zákon akce a reakce) Otáčivé účinky síly: rovnováha sil na páce moment síly ($M = F \cdot a$) užití páky Deformační účinky síly Tlaková síly tlak $p = F/S$ Tření, třecí síla: Měření třecí síly Třecí síly v praxi	OSV Kreativita - pokusy s kladkami a kladkostrojem	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
V jednoduchém případě změří třecí sílu Porovná třecí síly působící mezi tělesy při různé tlakové síle, drsnosti ploch nebo obsahu stykových ploch Uvede příklady působení klidové třecí síly Objasní působení klidové třecí síly při chůzi člověka nebo při jízdě auta Rozhodne, zda v dané situaci je tření užitečné nebo škodlivé, a navrhne vhodný způsob jeho zmenšení nebo zvětšení Mechanické vlastnosti kapalin Provede pokus nebo popíše jev, který ukazuje, že při stlačení kapaliny nebo plynu vzroste tlak ve všech místech stejně Vysvětlí na příkladu z praxe princip hydraulického zařízení Porovná tlaky v různých hloubkách kapaliny, tlaky ve stejné hloubce dvou různých kapalin Použije vztah $p = \rho h g$ při řešení konkrétních problémů Objasní některé jevy, které souvisejí s hydrostatickým tlakem (např. sifon, vodoznak, stavba hrází) Určí pokusem i výpočtem velikost vztlakové síly působící na těleso v kapalině ($F_{vz} = V \rho_k g$) Znázorní síly a jejich výslednici působící na těleso ponořené do kapaliny Předpoví, zda se bude těleso v kapalině potápět, vznášet či plovat; uvede příklady využití v praxi Mechanické vlastnosti plynů: Pokusem prokáže existenci tlaku vzduchu a vysvětlí příčiny jeho existence Porovná atmosférický tlak v různých výškách, popíše způsob měření atmosférického tlaku (Torricelliho pokus, tlakoměr, barograf) Provede měření atmosférického tlaku v daném místě; objasní vliv změn atmosférického tlaku na počasí (s porozuměním sleduje synoptické mapy v Tv nebo na internetu)	Mechanické vlastnosti kapalin: Přenos tlaku v kapalině (Pascalův zákon) Hydraulická zařízení, hydrostatický tlak Vztlaková síla, Archimédův zákon Potápění, plování, vznášení se těles v kapalině Mechanické vlastnosti plynů: Atmosférický tlak a jeho měření Tlaková síla na tělesa v plynech Tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak) a jeho měření Světelné jevy		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Uvede příklad prokazující existující vztahové síly, která působí na tělesa v plynu (např. v atmosféře), a uvede příklad jejího praktického využití Změří tlak plynu v uzavřené nádobě (např. v pneumatice kola) a rozhodne, zda je v nádobě přetlak nebo podtlak plynu. Světelné jevy: Rozliší zdroj světla a osvětlené těleso Rozhodne, zda dané prostředí je čiré, průhledné, průsvitné či neprůhledné Uvede velikost rychlosti světla ve vakuu a porovná ji z rychlostí světla v jiných prostředích Objasní, proč na Zemi pozorujeme fáze Měsíce Vysvětlí vznik stínu a vznik zatmění Slunce a Měsíce Využívá zákon odrazu světla na rozhraní dvou prostředí k řešení problémů a úloh a ke geometrické konstrukci obrazu rovinným zrcadlem Pokusem rozhodne, které zrcadlo je duté a které je vypuklé Pokusem najde ohnisko dutého zrcadla a určí jeho ohniskovou vzdálenost Zobrazí daný předmět dutým zrcadlem Uvede příklady využití kulových zrcadel Na příkladech ukáže, kdy dochází k lomu světla ke kolmici a kdy k lomu od kolmice Dokáže pokusem, že sluneční světlo je složeno z barevných světél Vysvětlí, proč a z jakých podmínek vzniká duha Vysvětlí, čím je dána barva průhledného prostředí a čím barva neprůhledných těles	Zdroje světla Rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích Přímocharé šíření světla, Měsíční fáze Stín Zatmění Měsíce a Slunce Zákon odrazu světla Zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem Lom světla, Rozklad světla optickým hranolem Barva těles		

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
Práce. Výkon. Rozhodne, zda se koná práce a které těleso koná práci Vypočte práci, je-li dána síla a dráha, po které síla působí (i pro případ stálé síly působící rovnoběžně se směrem dráhy), $W = Fs$ Předvede vykonání práce o velikosti 1 J Porovná práci vykonanou při zvedání tělesa kladkou a jednoduchým kladkostrojem Určí výkon z práce a času V jednoduchých případech odhadne vykonanou práci nebo výkon např. při sportu Porovná velikost dvou různých prací nebo výkonů, např. při stavbě Při rovnoměrném pohybu tělesa určí výkon užitím vztahu $P = Fv$ Polohová a pohybová energie Na příkladech nebo pokusem ukáže, že pohybová energie tělesa, jeho polohová energie v gravitačním poli Země nebo polohová energie pružnosti se projevuje schopností tělesa konat práci V konkrétních situacích objasní, že změna pohybové nebo polohové energie tělesa je spojena s konáním práce; určí vykonanou práci ze změny polohové energie tělesa V jednoduchých případech určí změnu pohybové, resp. polohové energie tělesa, z vykonané práce Porovná pohybové energie těles pomocí rychlosti a hmotnosti těles Popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie tělesa při jeho pohybu v gravitačním poli Země např. při vyhození míče Uvede příklad přenosu energie v soustavě těles např. polohové energie vody na pohybovou energii rotoru turbíny a jejich využití v praxi	Práce. Výkon Práce na kladce Výkon Účinnost Polohová a pohybová energie Polohová a pohybová energie jejich vzájemná přeměna Polohová energie Přeměna polohové a pohybové energie	OSV Poznávání lidí – spolupráce při pokusech a laboratorních pracích	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
Vnitřní energie. Teplo Uvede příklady jevů, které dokazují, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí Popíše, jak teplota tělesa souvisí s rychlostí neuspořádaného pohybu částic tělesa uvede příklady jevů nebo provede pokusy, které to dokládají Objasní vnitřní energii tělesa jako energii, která souvisí s energií částic; její součástí je celková pohybová energie všech částic v tělese Vysvětlí, jak se mění vnitřní energie tělesa s jeho teplotou Předvede pokusy na zněnu vnitřní energie tělesa konáním práce (např. třením) nebo tepelnou výměnou Uvede praktický příklad změny vnitřní energie tělesa konáním práce Rozlišuje a správně používá pojmy teplo a teplota V konkrétním příkladu tepelné výměny předpoví, jak se budou měnit teploty daných těles Vyhledá v Tabulkách měrnou tepelnou kapacitu některých látek a vysvětlí její význam v praxi Určí teplo přijaté nebo odevzdané tělesem při tepelné výměně (bez změny skupenství) popř. změnu teploty nebo hmotnosti tělesa ze vztahu $Q = mc(t_2 - t_1)$ V jednoduchých příkladech pokusem určí teplo odevzdané při tepelné výměně Rozhodne, zda tepelná výměna (např. vytápění místnosti ústředním topením) probíhá vedením, prouděním nebo zářením; uvede příklady, jak ji lze v případě potřeby zlepšit, nebo naopak omezit Porovná látky podle jejich tepelné vodivosti Uvede příklady jejich využití (např. navrhne zlepšení tepelné izolace domu nebo bytu) Objasní tepelnou výměnu prouděním při vaření na plotýnce nebo při chlazení potravin v chladničkách Na příkladech z denního života ukáže, jak lze účelně zvětšovat nebo zmenšovat tepelnou výměnu vedením a zářením, např. volbou oblečení podle ročního období Změny skupenství látek	Vnitřní energie. Teplo Částicové složení látek vnitřní energie změna vnitřní energie konáním práce změna vnitřní energie tepelnou výměnou teplo měrná tepelná kapacita látky určení tepla přijatého nebo odevzdaného při tepelné výměně (bez změny skupenství) tepelná výměna prouděním tepelné záření využití energie slunečního záření Změny skupenství látek tání a tuhnutí vypařování var		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
Uvede příklady změn skupenství (tání, tuhnutí, vypařování, varu, kondenzace, sublimace a desublimace) z praktického života a objasní, zda se při nich teplo pohlcuje nebo uvolňuje Z Tabulek nalezne teploty tání látek a rozhodne, v jakém skupenství je těleso z dané látky při určité teplotě, popř. předpoví, k jaké skupenské změně při dané teplotě tělesa dojde Pokusem ukáže změnu skupenství určité látky a prokáže uvolnění nebo pohlcení skupenského tepla Vysvětlí tání a tuhnutí krystalické látky na základě změny uspořádání a rychlosti pohybu částic látky Nalezne v tabulkách měrné skupenské teplo dané látky a vysvětlí jeho význam Popíše pokus, který prokazuje zvětšení objemu vody při zmrznutí Objasní jev anomálie vody a uvede příklady jeho negativních důsledků (např. praskání potrubí nebo zdíva) Navrhne a pokusem ověří, jak lze zvětšit nebo zmenšit rychlost vypařování kapaliny, uvede praktické využití (např. při sušení prádla) Předpoví, jak se změní teplota varu při zvětšení nebo zmenšení tlaku nad vroucí kapalinou, uvede praktické užití tohoto jevu Na konkrétních příkladech objasní, kdy nastává kapalnění vodní páry ve vzduchu Vysvětlí vznik mlhy, jinovatky a oblaků Popíše základní součásti spalovacích motorů a vysvětlí rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem Porovná škodlivost provozu různých spalovacích motorů pro životní prostředí Zvukové jevy Určí ve svém okolí, popř. u některých hudebních nástrojů, co je zdrojem zvuku Vysvětlí, proč nezbytnou podmínkou šíření zvuku je látkové prostředí Uvede příklady dokazující, že rychlost zvuku závisí na prostředí, v němž se zvuk šíří Na příkladu vnímání blesku a hromu porovná rychlost šíření světla ve vzduchu Pokusem dokáže, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet Popíše, jak přijímáme zvuk uchem	Zvukové jevy Zdroje zvuku Šíření zvuku prostředím Rychlost šíření zvuku Výška tónu Ucho, jako přijímač zvuku Rezonance, barva tónu Odraz zvuku, ozvěna Ochrana před nadměrným		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
Pokusem ukáže význam rezonančních skříněk hudebních nástrojů Uvede příklad využití poznatků o těchto jevech při zařizování divadla nebo přednáškových sálů Umí kvalitativně porovnat zdroje zvuku podle hladiny hlasitosti a rozhodnout, který je zdraví škodlivý (např. hlasitá hudba) Pro ochranu sluchu využívá poznatků, že hlasitost zvuku závisí na zdroji zvuku, vzdálenosti zdroje od našeho ucha, prostředí, v němž se zvuk šíří a na citlivosti sluchového ústrojí Navrhne možnosti, jak zmenšit škodlivý vliv nadměrného hlasitého zvuku na člověka (v hlučných provozech, v blízkosti dálnice, v bytě) Počasí kolem nás Na ukáže zprávy o počasí v denním tisku, televizi, nebo na internetu (např. meteorologie.kvalitne.cz) nalezne základní meteorologické prvky a popíše způsob jejich měření Objasní význam meteorologických zpráv a předpovědí počasí pro různé obory lidské činnosti Popíše základní měření na jednoduché meteorologické stanici Provádí sám jednoduchá meteorologická pozorování Vyhledá na internetu informace o počasí získané radary (např. www.chmi.cz/meteo/rad/) nebo satelitními družicemi (např. www.chmi.cz/meteo/sat/) a objasní jejich význam Uvede hlavní látky, které znečišťují ovzduší a jejich základní zdroje, jak přírodní tak především produkty lidské činnosti; naznačí cesty ke snižování obsahu těchto látek v atmosféře Vysvětlí příčinu vzniku ozonové díry a skleníkového efektu a jejich nebezpečnost pro lidstvo jako jeden z globálních problémů světa Elektrický náboj. Elektrické pole. Rozhodne, zda se budou dvě elektricky nabitá tělesa přitahovat, či odpuzovat vysvětlí elektrování těles vzájemným třením a princip uzemnění nabitého tělesa	hlukem Počasí kolem nás Meteorologie Atmosféra země Základní meteorologické jevy a jejich měření Problémy znečišťování atmosféry Elektrický náboj. Elektrické pole. Elektrování těles třením elektrický náboj vodič a izolant v elektrickém poli siločáry elektrického pole		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
ukáže pokusem a vysvětlí, proč se k zelektrovanému tělesu přitahují nenabitá tělesa z izolantu (polarizaci izolantu) i nenabitá vodivá tělesa (elektrostatická indukce) Pokusem prokáže existenci elektrického pole v okolí nabitého tělesa, znázorní siločáry elektrického pole např. kruhové destičky nebo mezi dvěma nesouhlasně nabitými rovinnými deskami uvede příklady z praxe, jak se z hlediska bezpečnosti zabráňuje vzájemnému elektrostatickému přitahování těles (např. v textilním nebo papírenském průmyslu, při volbě materiálů na oblečení) a kde se naopak využívá (např. v odlučování popílku) Elektrický proud Objasní podstatu elektrického proudu v kovových vodičích a v elektrolytech vysvětlí, proč izolanty prakticky nevedou elektrický proud rozhodne, zda v daném obvodu jsou splněny podmínky vzniku elektrického proudu, a ověří jejich splnění pokusem změří elektrický proud ampérmetrem v daném místě obvodu změří elektrické napětí voltmetrem mezi dvěma místy obvodu určí výsledné napětí zdroje při zapojení několika článků za sebou zvolí k danému spotřebiči vhodný zdroj napětí, porovná vhodnost použití různých zdrojů napětí z hlediska hospodárnosti předpoví změnu proudu v kovovém vodiči při změně napětí mezi jeho konci předpoví změnu proudu v obvodu, když se při stálém napětí zvětší nebo zmenší odpor rezistoru zapojeného v obvodu vypočte jednu z veličin proud, napětí, odpor pro kovový vodič, jestliže zná zbývající dvě (aplikace Ohmova zákona) pokusem určí závislost proudu procházejícího daným spotřebičem na napětí mezi svorkami spotřebiče a vyjádří výsledek graficky z grafu závislosti proudu na napětí pro daný rezistor určí k danému proudu napětí nebo k danému napětí proud nebo odpor rezistoru porovná odpor dvou kovových drátů, které se liší jen průřezem nebo délkou nebo materiálem	Elektrický proud elektrický proud v kovech a vodných roztocích solí a kyselin měření elektrického proudu a elektrického napětí zdroje elektrického napětí Ohmův zákon elektrický odpor závislost odporu na vlastnostech vodiče výsledný odpor rezistorů zapojených za sebou a vedle sebe regulace hodnoty proudu reostatem reostat jako dělič napětí elektrická práce elektrická energie výkon elektrického proudu	EV - Porovnáva výkony různých domácích elektrických spotřebičů z údajů na jejich štítcích- volba optimálního spotřebiče podle jeho energetické náročnosti (třída A, B, C) z hlediska ekonomického i ekologického. Porovnáva výkony různých domácích elektrických	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Kurzy, projekty	Poznámky
popíše, jak se mění odpor kovového vodiče s teplotou rozpozná, podle reálného zapojení i podle schématu, zapojení dvou spotřebičů za sebou a vedle sebe, určí výsledné napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů předpoví, jak se změní proud v obvodu, když dva spotřebiče zapojíme místo sériově paralelně nebo naopak Rozhodne, jak je vhodné zapojit elektrické spotřebiče v domácnosti a uvede výhody své volby použije reostat k regulaci proudu nebo jako dělič napětí v obvodu Uřídí elektrickou práci vykonanou za určitou dobu pro daný proud a napětí nebo určí elektrickou práci z elektrického příkonu spotřebiče a doby průchodu elektrického proudu Vyjádří elektrickou práci ve Ws nebo kWh nebo Joulech Uřídí výkon elektrického proudu I ve vodiči, mezi jehož konci je napětí U Z údajů o příkonech na štítcích elektrických spotřebičů určí, jaký je odpor spotřebičů po jejich připojení ke zdroji o uvedeném napětí Porovná elektrickou energii spotřebovanou různými domácími spotřebiči za určitou dobu a odhadne cenu, kterou za tuto elektrickou energii zaplatí Navrhne možné úspory elektrické energie v bytě nebo domě, popř. ve škole		spotřebičů z údajů na jejich štítcích- volba optimálního spotřebiče podle jeho energetické náročnosti (třída A, B, C) z hlediska ekonomického i ekologického	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Magnetické pole Prokáže pokusem existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem a na příkladech z praxe objasní jeho využití v elektromagnetech Vysvětlí princip činnosti stejnosměrného elektromotoru Uvede příklady využití elektromotoru v praxi Předvede pokusem vznik indukovaného proudu v cívce a ukáže, na čem závisí jeho hodnota a směr Střídavý proud Objasní vznik střídavého proudu při otáčení magnetu v blízkosti cívky nebo otáčením cívky v magnetickém poli Z konkrétního grafu časového průběhu střídavého proudu (nebo napětí) určí periodu střídavého proudu (napětí) a kmitočet střídavého proudu (napětí) Objasní princip činnosti alternátoru a popíše, jaké v něm probíhají přeměny energie Zvolí vhodné měřidlo a změří střídavý proud nebo napětí Určí transformační poměr transformátoru, uvede příklady praktického využití transformace dolů, transformace nahoru Popíše a zdůvodní využití transformátoru v rozvodné elektrické síti Co už víme o vedení elektrického proudu Uvede příklady vedení elektrického proudu v kapalině a plynu S využitím poznatků z chemie popíše vznik iontů v elektrolytu Na příkladu objasní, jak vzniká proud v elektrolytech	Magnetické pole magnetické pole cívky s proudem elektromagnet působení magnetického pole na cívku s proudem elektromotor elektromagnetická indukce Střídavý proud Vznik střídavého proudu alternátor měření střídavého proudu a střídavého napětí transformátory rozvodná elektrická síť Co už víme o vedení elektrického proudu elektrické vodiče a izolanty elektrický proud v kovových vodičích elektrický proud v kapalinách		

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Objasní mechanismus vedení elektrického proudu v kovech (usměrněný pohyb volných elektronů), v elektrolytech (usměrněný pohyb volných iontů), v plynech (usměrněný pohyb iontů a elektronů) a v polovodičích (usměrněný pohyb volných elektronů a děr) Na konkrétním příkladu vysvětlí princip elektrolytického pokovování předmětů Pokusem (s využitím mikroampérmetru) prokáže, že lidské tělo vede elektrický proud a objasní důsledek této skutečnosti pro pravidla bezpečnosti při zacházení s elektrickými zařízeními Předvede a objasní vznik elektrické jiskry při elektrovaní (např. při svlékání svetru) Popíše podstatu blesku a objasní způsoby ochrany před bleskem Vysvětlí vznik elektrického oblouku a uvede příklad jeho využití v praxi Uvede příklad vedení elektrického proudu ve zředěných plynech Vedení elektrického proudu v polovodičích Pokusem ukáže, jak se mění odpor termistoru při jeho zahřívání a odpor fotorezistoru při osvětlení; uvede příklady využití těchto jevů Zapojí polovodičovou diodu, nebo svítivku (ledku) v propustném a závěrném směru Uvede příklad využití usměrňujícího účinku polovodičové diody Objasní přeměny energie ve slunečním článku a uvede příklady jeho využití jako alternativního zdroje energie Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními Vysvětlí význam uzemnění domácích spotřebičů, např. u pračky Popíše konkrétní důvody nebezpečí v situacích znázorněných obrázkem nebo popsaných slovně Ukáže v zásuvce kolík a vysvětlí, proč je spojen s ochranným uzemněným nulovacím vodičem Uvede příklad, jak může vzniknout zkrat v domácnosti, objasní, v čem je nebezpečí zkratu a čím mu lze předcházet	elektrický proud v plynech Vedení elektrického proudu v polovodičích elektrický proud v polovodičích Bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními Elektrické spotřebiče v domácnosti Ochrana před úrazem elektrickým proudem	EGS, EV – Evropa a svět nás zajímá, Lidské aktivity a životní prostředí EGS – alternativní zdroje energie, Elektrická energie, výroba elektrické energie a její vliv na životní prostředí EGS, EV – Evropa a svět nás zajímá, vztah člověka k prostředí	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Vysvětlí, proč je životu nebezpečné dotknout se vodivých částí zdírek zásuvky Řídí se základními pravidly pro bezpečné zacházení s elektrickými zařízeními Elektromagnetické záření Na obrázku sinusoidy znázorňující část vlny na vodě ukáže, co se rozumí vlnovou délkou Pro vlnění dané vlnové délky λ určí kmitočet f Popíše základní druhy elektromagnetických vln podle vlnové délky a uvede příklady jejich využití Uvede velikost rychlosti šíření světla ve vakuu a porovná ji s rychlostí světla např. ve vodě Objasní, jaký význam měla předpověď existence neviditelných elektromagnetických vln Maxwellem a potvrzení jejich existence Hertzem pro rozvoj společnosti Vysvětlí, proč televizní vlny pronikají špatně přes překážky a dlouhovlnné rádiové vlny snadno Uvede příklady využití mikrovln v denním životě Zdůvodní, proč je nebezpečné přílišné opalování na Slunci i v soláriu Objasní význam objevu rentgenového záření pro lékařství a další obory Dodržuje zásady bezpečného zacházení s laserem (i s velmi malým výkonem) rozdělí elektromagnetické záření podle vlnové délky a uvede příklady použití, výskytu rozumí vztahu mezi vlnovou délkou a frekvencí zná hodnotu rychlosti šíření elektromagnetických vln ve vakuu vyjmenuje barevné spektrum viditelného záření, které je schopné vnímat lidské oko vyjmenuje nejznámější zdroje záření	Elektromagnetické záření Viditelné (světelné) záření Zdroje záření Zrcadla, zobrazení odrazem Čočky, zobrazení, použití Lupa, mikroskop, dalekohled Rozklad bílého světla hranolem světelné jevy a jejich využití odraz světla zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem lom světla	OSV – bezpečné zacházení s elektrospotřebiči, první pomoc při úrazu elektrickým proudem OSV – Osobnostní rozvoj EGS – jaderná energie- výhody a nevýhody, vliv na životní prostředí MDV – Vesmír, výzkum	opakování CH 8, F 6

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Světelné jevy a jejich využití Ukáže na pokusu a uvede příklad ze své zkušenosti s odrazem a lomem světla V konkrétních případech předpoví, zda nastane lom od kolmice nebo ke kolmici Uvede příklad úplného odrazu světla a objasní, kdy může nastat Vysvětlí, jak fungují světlovody a uvede příklad jejich využití Rozliší pokusem spojnou a rozptylnou čočku Najde pokusem ohnisko spojky Zobrazí předmět (např. okno nebo plamen svíčky) spojkou Určí, jaký obraz vznikne při použití rozptylky Vysvětlí a ukáže použití spojky jako lupy Vysvětlí funkci čočky v lidském oku a s využitím poznatků z přírodopisu objasní vznik vjemu obrazů pozorovaného předmětu Popíše vadu krátkozrakého (dalekozrakého) oka a vysvětlí její korekci brýlemi Sestaví z vhodných čoček model mikroskopu a dalekohledu Znáhorní vznik obrazu v mikroskopu a dalekohledu Uvede příklady využití mikroskopu a dalekohledu Jaderná energie S využitím poznatků z chemie popíše základní stavební částice atomu Popíše složení jádra atomu Na příkladu objasní, co rozumíme izotopem daného prvku Popíše, jakou látku nazveme nuklidem Uvede tři základní druhy radioaktivního záření, objasní jejich podstatu a porovná jejich vlastnosti Uvede a objasní příklady využití radionuklidu Popíše řetězovou jadernou reakci a objasní nebezpečí jejího zneužití v jaderných zbraních i možnosti využití v jaderných reaktorech a v jaderných elektrárnách Vysvětlí, k jakým přeměnám energie dochází v jaderné elektrárně a porovná je s přeměnami v tepelné a vodní elektrárně	úplný odraz světla čočky optické vlastnosti oka lupa a mikroskop dalekohledy Jaderná energie Atom Atomová jádra Izotopy a nuklidy Radioaktivita Využití jaderného záření Řetězová jaderná reakce jaderný reaktor Jaderná energetika Ochrana před zářením		

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Porovná výhody a nevýhody uvedených tří typů elektráren Popíše historii jaderné energetiky a uvede argumenty pro i proti jejímu dalšímu rozvíjení v naší republice Uvede současné možnosti likvidace vyhořelého jaderného paliva Popíše, jak je v současné době zajišťována u nás bezpečnost provozu jaderných elektráren Sleduje a umí kriticky analyzovat diskuse o jaderných elektrárnách v tisku a dalších sdělovacích prostředcích, umí věcně argumentovat v diskusích se spolužáky, popř. s rodiči Popíše možnosti ochrany před jaderným zářením Země a Vesmír Popíše, z čeho se skládá sluneční soustava Popíše, jaká síla způsobuje pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet Vyjmenuje planety podle jejich vzrůstajících vzdáleností od Slunce Vysvětlí hlavní rozdíly mezi planetou a hvězdou Porovná poznatky získané v zeměpise s podrobnějšími informacemi o jednotlivých planetách, Slunci a Měsíci v literatuře nebo na internetu, připraví o nich samostatně nebo ve skupině přehlednou informaci Orientuje se v základních souhvězdích na obloze (např. Velký vůz, Malý vůz s Polárkou, Kasiopaea, Orion) Umí použít k porovnání souhvězdí mapy hvězdné oblohy (uvedené např. na vnitřní straně desek učebnice) Sleduje ve sdělovacích prostředcích výzkum kosmu a má přehled o základních historických krocích v kosmonautice (první let člověka do vesmíru, přistání na měsíci, kosmické sondy na výzkum planet)	Země a Vesmír Sluneční soustava Naše galaxie Kosmonautika		

9.2. Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Chemie vychází z obsahu vzdělávacího oboru Člověk a příroda, je částečně spjat s vyučovacím předmětem Fyzika. Cílem výuky je, aby žáci porozuměli zákonitostem přírodních procesů, uvědomovali si užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praxi. Dále, aby si osvojili dovednost objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	-	-	2	2

Organizační vymezení

Učitel při výuce využívá různé formy práce. Frontální výuka je spojena s praktickými cvičeními, s nácvikem jednoduchých laboratorních metod a postupů. Učitel využívá pro názornost demonstračních pokusů.

Obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu chemie:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí se řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí se využívat poznatky k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- učí se získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Předmět Chemie je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a z části s Matematikou (např. Zeměpis – surovinové zdroje chemického průmyslu, Přírodopis – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, Fyzika – vlastnosti látek, Matematika – chemické výpočty).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dává žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

- učitel předkládá problémové situace související s učivem chemie
- dává žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dává možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klade důraz na aplikaci poznatků v praxi
- využívá získané vědomosti a dovednosti k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
- podněcuje žáky k argumentaci
- zadává takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat
- žák dokáže obhájit své myšlenky

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcuje žáky ke smysluplné diskusi
- vytváří situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské

- učitel společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc, zachovat se přiměřeně v situaci jako je požár, povodeň, chemická havárie)

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vyžaduje dodržování vymezených pravidel / povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- zadává úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

Průřezová témata

OSV (zodpovědnost za zdraví každého jedince), VDO, EV (zodpovědnost a spoluzodpovědnost za stav životního prostředí).

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Chemie**

Ročník: 8.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
pozná skupenství a jejich přeměny (včetně sublimace) rozliší fyzikální a chemický děj zná zásady bezpečné práce, R- věty, S - věty, varovné značky a jejich význam, dovede poskytnout 1. pomoc zná tel. číslo záchr. služby, umí přivolat pomoc umí rozlišit a pojmenovat druhy směsí zná pojmy rozpustnost, koncentrovaný, zředěný, nasycený, nenasycený zná vliv teploty, plošného obsahu, povrchu na rychlost rozpouštění zná příklady z praxe umí vypočítat hmotnostní zlomek složek směsí a %koncentraci zná princip, postup a užití v praxi metody oddělování složek směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace umí provést filtraci a destilaci ve školních podmínkách umí zvolit vhodný postup k oddělování složek směsí umí vyjmenovat druhy a význam vod podle užití a znečištění	látky, jejich vlastnosti, skupenství, rozpustnost, chemické děje bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech směsi různorodé a stejnorodé roztoky, složení roztoků oddělování složek směsí	opak. F 6 Člověk a zdraví – VkZ, F, Př - koloběh vody, skupenství teplota varu, tuhnutí Př, VkZ, - význam kyslíku pro dýchání a hoření, potřeba čistého vzduchu pro zdraví EV – likvidace úniku ropných a jiných škodlivých látek	Náročnost a zařazení kapitol bude upravena v průběhu školního roku podle možností a schopností žáků. Při hodinách chemie jsou žáci vedeni k ochraně zdraví, přírody a životního prostředí. Hodiny chemie jsou přibližovány praktickému životu. Během vyučování nezapomínáme diskutovat o aktuálním dění v přírodě, společnosti a vědě (např. ropné havárie, nové objevy ve vědě,), hovoříme o člancích

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná hygienické požadavky na pitnou vodu zná hlavní znečišťovatele pitné vody zná procentový obsah hlavních složek vzduchu umí vysvětlit význam vzduchu jako průmyslové suroviny zná hlavní znečišťovatele vzduchu umí vysvětlit vznik a význam inverze a smogu zná pojmy atomové jádro, elektronový obal, proton, neutron, elektron, valenční elektron, valenční vrstva, protonové číslo, nukleonové číslo zná vztahy mezi počty protonů, elektronů a neutronů v atomu s PSP umí nakreslit schéma atomu umí odvodit vznik kationtů a aniontů z atomu umí vysvětlit rozdíl mezi atomem a molekulou zná české názvy a značky prvků H, Li, Na, K, Be, Mg, Ca, Ra, V, Cr, Mo, W, Mn, Fe, Os, Co, Ni, Pt, Cu, Ag, Au, Zn, Cd, Hg, B, Al, C, Si, Sn, P, N, P, As, Sb, O, S, F, Cl, Br, I, He, Ne, Ar s pomocí PSP umí přiřadit protonové číslo prvku a naopak zná princip uspořádání prvků v PSP umí zařadit prvek do skupiny a periody PSP umí vyhledat prvek podle skupiny a periody PSP	voda vzduch atom, molekula, ionty	EV – význam vody a vzduchu jako základní podmínky života MDV – kritický přístup k inf. z médií k probl. čistoty vody a vzduchu EGS – čistota vody a vzduchu jako globální problém lidstva význam trop. deštých pralesů a zeleně obecně EV – osobní zodpovědnost za stav čistoty vody a vzduchu	v odborných časopisech a novinách.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná znění a význam periodického zákona zná pojmy kovy, nekovy, polokovy, těžké kovy, koroze umí vysvětlit rozdíl mezi prvkem a sloučeninou určí počet atomů ve vzorci zná pojem elektronegativita umí vyhledat elektronegativitu prvku v PSP určí charakter chemické vazby podle elektronegativity zná význam symbolů v chemické rovnici umí zapsat slovně popsaný chemický děj chemickou rovnicí umí zapsat jednoduché rovnice (hoření C, S apod.) umí zformulovat zákon zachování hmotnosti dokáže opravit špatně vyčíslenou rovnici dokáže vyčíslit jednoduchou rovnici umí vysvětlit pojem halogenid zná pravidla názvosloví halogenidů umí vytvořit vzorec z názvu a naopak zná význam a užití NaCl umí vysvětlit pojem oxid	chemické prvky periodická soustava prvků (PSP) chemické sloučeniny chemická vazba chemické reakce zákon zachování hmotnosti jednoduché anorganické sloučeniny halogenidy	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti (osobní zodpovědnost při práci se žíravými kyselinami a hydroxidy) poskytnutí první pomoci při poleptání, zabezpečení lékařské pomoci zraněnému EV – nebezpečí havárií při výrobě, přepravě a skladování kyselin a hydroxidů	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná pravidla názvosloví oxidů umí vytvořit vzorec z názvu a naopak zná význam a užití CO, CO₂, SO₂, SO₃, NO, NO₂, CaO zná pojmy kyselinotvorný oxid, zásadotvorný oxid podle elektronegativity určí kyselinotvorný a zásadotvorný oxid orientuje se na stupnici pH zná rozmezí pH kyselin a zásad zná pojem pH indikátor zná barevné přechody lakmusu, fenolftaleinu a univ. indikátoru zná podstatu vzniku kyselých dešťů a vliv v přírodě umí vysvětlit pojem kyselina zná pravidla názvosloví kyselin bezkyslíkatých a kyslíkatých umí vytvořit vzorec z názvu a naopak zná vzorec, vlastnosti, význam a užití HCl, H₂SO₄, HNO₃ zná zásady bezpečné práce s kyselinami zná postup ředění H₂SO₄ konc. umí poskytnout první pomoc při poleptání umí vysvětlit pojem hydroxid (zásada) zná pravidla názvosloví hydroxidů umí vytvořit vzorec z názvu a naopak	oxidy kyselost a zásaditost roztoků, pH kyseliny	OSV – osobní zodpovědnost při užívání chem. látek (hnojiva apod.) EV – nebezpečí nadměrného hnojení um. hnojivy (stav plodin, ohrožení zdrojů pitné vody, poškození půdy apod.)	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Chemie**

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná pojmy oxidace, redukce, redox reakce pozná redox reakci zná princip výroby surového železa a oceli zná princip koroze a způsob ochrany kovů před korozi umí vysvětlit děje na elektrodách při elektrolýze NaCl zná princip galvanického článku zná příklady užití elektrolýzy v praxi zná příklady užití galv. článku v praxi umí vysvětlit rozdíl mezi exotermickou a endotermickou reakcí umí třídit paliva podle skupenství, původu, výhřevnosti a zná příklady z praxe zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji energie zná pravidla bezpečnosti práce s topnými plyny umí poskytnout první pomoc při popáleninách zná způsoby hašení požáru, typy a užití hasicích přístrojů zná vliv produktů spalování na životní prostředí zná význam ropy, zemního plynu a uhlí, hlavní produkty zpracování ropy a uhlí	redox reakce, elektrolýza, galvanický článek energie uhlovodíky	EV – význam sběru starého železa a ost. kovů jako prům. suroviny, hosp. ztráty způsobené korozi Fe Př, VkZ – životní prostředí Př - ochrana přírody EV – CO ₂ , CH ₄ jako skleníkové plyny, SO ₂ jako vedl. produkt spalování uhlí – kyselý dešť význam obnovitelných zdrojů energie Z, Př – těžba a vznik ropy, uhlí, plynu EV – nebezpečí havárie při přepravě a zpracování ropy MDV – inf. o haváriích tankerů OSV – osobní zodpovědnost při práci s uhlovodíky (zemní plyn, acetylen, benzen atd.)	Náročnost kapitol bude upravena v průběhu školního roku podle možností a schopností žáků. Při hodinách Chemie jsou žáci vedeni k ochraně zdraví, přírody a životního prostředí. Hodiny chemie jsou přibližovány praktickému životu. Během vyučování nezapomínáme diskutovat o aktuálním dění v přírodě, společnosti a vědě. Hovoříme o článcích v odborných časopisech a novinách.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná pojem uhlovodíky, čtyřvaznost uhlíku rozliší řetězec otevřený, uzavřený, nevětvený, větvený zná obecné vlastnosti uhlovodíků umí vyjmenovat homologickou řadu uhlovodíků C1 -C10 zná pojmy alkan, alken, alkin, aren umí napsat molekulové, racionální a strukturní vzorce C1 -C10 umí sestavit model uhlovodíků C1 -C10 umí zařadit uhlovodíky do skupin podle vazeb zná vzorec, význam, užití metanu, etanu, propanu, butanu, etenu, etinu, benzenu zná pravidla bezpečnosti práce s org. rozpouštědly zná pojmy charakteristická skupina, uhlovodíkový zbytek umí odvodit obecný vzorec derivátů uhlovodíků umí zařadit derivát podle charakteristické skupiny zná význam freonů zná vlastnosti a užití teflonu zná vzorec, význam, užití metanolu, etanolu, glycerolu, fenolu zná pojem vícesytný alkohol umí vysvětlit rozdíl líh (etanol) - denaturovaný líh	deriváty uhlovodíků halogenderiváty uhlovodíků alkoholy, fenoly	OSV – osobní zodpovědnost při práci s deriváty uhlovodíků (rozpuštědla, ředidla, barvy) EV – zneč. živ. prostředí (a odpadních vod) org. rozp. a řed., EGS – poškození ozónové vrstvy jako globální problém lidstva Př, VkZ – vliv alkoholu na lidský org., alkoholismus OSV – poškození zdraví užíváním alkohol. nápojů, nebezpečí vzniku závislosti na alkoholu VDO – zákony o výrobě, prodeji a užívání alkohol. nápojů OSV – osobní zodpovědnost při práci s acetonem (karcin. látka)	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná podstatu alkoholového kvašení zná princip výroby destilátů zná důsledky působení metanolu a etanolu na člověka zná vzorec, význam, užití formaldehydu, acetaldehydu, acetonu zná karcinogenní účinky formaldehydu a acetonu zná pravidla bezpečné práce zná vzorec, význam, užití kys. mravenčí, kys. octové zná pojmy vyšší kyseliny, aminokyseliny umí zapsat obecné schéma neutralizace karb. kyseliny a obecné schéma esterifikace rozliší sůl kyseliny a ester kyseliny zná pojmy monomer, polymer, makromolekula zná rovnici a podmínky fotosyntézy zná rozdělení sacharidů (mono-, oligo-, poly-) zná obecné vlastnosti mono- a polysacharidů umí zařadit glukózu, fruktózu, sacharózu, škrob, glykogen, celulózu, zná jejich výskyt a význam zná podstatu diabetes umí provést důkaz glukózy a škrobu	karbonylové sloučeniny karboxylové kyseliny makromolekulární chemie přírodní sloučeniny sacharidy Tuky, detergenty, pesticidy a insekticidy	Př – karbox. kys v org. Př, VkZ - význam cukrů pro výživu člověka, nadměrná spotřeba cukrů a s tím spojené problémy, diabetes Př - zelené rostliny Z - pěstování cukrovky a cukrové třtiny, bavlníku Př, VkZ, - význam tuků a bílkovin pro člověka, obezita, anorexie, OSV – osobní zodpovědnost za svoji výživu, nadměrný příjem cukru OSV – osobní zodpovědnost za svoji výživu – nadměrný příjem tuků, cholesterol OSV – osobní zodpovědnost za svoji výživu	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
rozliší tuky podle původu, zná příklady z praxe rozliší tuky a oleje, zná příklady z praxe zná schéma rovnice vzniku tuků zná zdroje tuků ve výživě a jejich význam v organismu zná princip a význam ztužování tuků zná princip zmýdelnění umí vysvětlit rozdíl v užitných vlastnostech mýdel a saponátů a vliv na životní prostředí zná zdroje bílkovin ve výživě a jejich význam zná princip trávení bílkovin a princip jejich vzniku v organismu zná význam DNA, RNA zná faktory poškozující bílkoviny umí vyjmenovat některé z funkcí bílkovin zná význam enzymů, hormonů, vitamínů A, B, C, D, E zná zdroje vitamínů A, B, C, D, E v potravě zná zásady zdravé výživy umí vysvětlit rozdíl mezi plastem a přírodním materiálem z hlediska užitných vlastností a vlivu na životní prostředí zná rozdělení plastů podle vlastností zná běžně užívané zkratky plastů (PE, PP, PET, PAD, PES, PAN, PVC, PS), jejich vlastnosti a užití	bílkoviny plasty a umělá textilní vlákna chemie v životě člověka	MDV – inf. o nových poznatcích a výzkumu dědičnosti EV – plasty v odpadech, význam recyklace EGS – plasty jako globální problém lidstva OSV – osobní zodpovědnost při nakládání s použitými plasty EV – znečištění odpadní vody saponáty OSV – osobní zodpovědnost při práci s chemickými látkami v domácnosti, zaměstnání	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Kurzy, projekty	Poznámky
zná význam recyklace plastů zná významné chemické závody v ČR – výrobky, recyklace, rizika pro živ. prostředí, zná pravidla bezpečné práce s chemickými látkami běžně užívanými v domácnosti - lepidla, barvy, laky, čisticí prostředky, ředidla atd. zná pojmy léčiva, analgetika, antipyretika, analgetika, drogy, doping, pesticidy, herbicidy, fungicidy, insekticidy, karcinogeny zná příklady návykových látek a nebezpečí jejich požívání, mimořádné události – havárie chem. provozu, únik nebezpečných látek zná význam hnojiv, zná názvy běžně užívaných hnojiv zná běžně užívané stavební materiály a pojiva	Samostatné práce a referáty v průběhu školního roku		

9.3. Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodopis vychází z obsahu vzdělávacího oboru Člověk a příroda, navazuje na předmět Přírodověda. Cílem předmětu je poskytnout žákům základní vědomosti o přírodě, přírodních dějích s důrazem na jejich praktické využití. Úkolem je vést žáky k porovnávání a zobecňování nových poznatků a vlastních zkušeností a využít je v praktickém životě. Pracovat se získanými informacemi, hledat odpovědi na otázky, snažit se poznat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí a přírodním prostředím a vést žáky k tomu, aby se svým chováním podíleli na ochraně životního prostředí. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	2	2

Organizační vymezení

Frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury), laboratorní práce (zaměřené na praktické zjišťování), přírodovědné vycházky s pozorováním, krátkodobé projekty, besedy.

Obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu Přírodopis:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny
- poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům
- umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
- učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
- vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích
- podporuje potřebu klást si otázky o průběhu a příčinách přírodních procesů, které mají vliv na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, hledat řešení
- vede žáky k pochopení významu vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů,
- vede žáky k ochraně před událostmi způsobenými výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy
- vede k poznání podstaty zdraví a příčiny jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- vede k poznávání a upevňování preventivního chování, účelného chování v různých situacích ohrožení vlastní zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných situacích
- seznamuje žáka se stavbou živých organismů

Předmět Přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- Chemie: ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy
- Fyzika: fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak
- Zeměpis: rozšíření živočichů a rostlin, výskyt, biotopy, CHKO, Národní parky

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací
- ke správnému používání odborné terminologie
- k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
- učitel zařazuje metody, při kterých žáci sami navrhnou řešení, docházejí k závěrům
- a vyhodnocují získaná fakta

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě
- učitel umožňuje prezentaci práce žáků, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti

Kompetence občanské

- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- učitel vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami
- učitel zadává úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh

Průřezová témata:

VDO tolerance k odlišnostem, zodpovědnost za své zdraví, angažovaný přístup k prostředí

OSV lidská komunikace, chování a kreativita, seberegulující jednání

EV porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí, zachování biologické rovnováhy

MDV komunikace a kooperace, kritické čtení

EGS evropská a globální dimenze v základech ekologie

MKV vzájemné respektování

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Přírodopis**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vznik a vývoj Země, sluneční soustava vysvětlí význam slov – atmosféra, hydrosféra, pedosféra a biosféra zná podmínky a produkty fotosyntézy rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů uveče příklady rozmanitosti přírody, třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti, uveče příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů vysvětlí nebuněčnou formu života zná příklady nebezpečných virových onemocnění popíše stavbu, způsob života a význam bakterií	Planeta Země – vznik a vývoj Země fotosyntéza Život na Zemi – vývoj, projevy a rozmanitost života, třídění organismů, pozorování a mikroskop, buňka, jednobuněčnost, mnohobuněčnost Viry	Z - Planeta Země EV – základní pojmy rozmanitosti přírody, probudit citový vztah OSV – rozvoj schopností poznávání EGS - pandemie nemocí, očkování,	Mikroskop A.von Leeuwenhoe 1.LP - pozorování zrněnky nebo cibule C.v Linné

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
vyjmenuje příklady bakteriálních onemocnění uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka zná stavbu těla, způsob života, význam a příklady prvků a nemocí, které mohou způsobit zná stavbu těla, způsob života vysvětlí pojem hermafrodit umí vyjmenovat zástupce popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů popíše způsob života ploštěnek, motolic a tasemnic a jejich nebezpečnost popíše způsob života škrkavky a roupa a jejich nebezpečnost uvede další příklady živočichů a nemocí, které způsobují podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže, hlavonožce pochopí vývojové zdokonalení stavby těla rozlišuje vodní a suchozemské druhy pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie,) zná jejich význam a postavení v přírodě popíše tělo žízály a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů vysvětlí význam žízály v přírodě dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd	Bakterie Prvoci Žahavci Ploštěnci Hlístice Měkkýši Kroužkovci Členovci - pavoukovci - korýši, - vzdušnicovci	problémy 3. světa EV - neléčit virová onemocnění antibiotiky EGS – revoluční objev antibiotik, problém rezistence bakterií vůči antb. OSV- základní hygienické návyky	2.LP – žížala obecná

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu zná příklady těchto živočichů uvede význam rostlin v přírodě a pro člověka popíše průběh fotosyntézy a dýchání zná význam řas, jejich rozdělení a vybrané zástupce zná stavbu těla, význam, rozdělení, příklady mechorostů popíše stavbu a význam kořene, stonku, listu zná stavbu těla, význam, způsob života a příklady plavuní, přesliček a kapradin zná stavbu těla, význam, způsob života a příklady cyklů, jinanů a jehličnanů umí vysvětlit rozdíl ve stavbě buňky hub a rostlin umí popsat jednotlivé části hub zná význam hub v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin umí rozdělit houby na stopkovýtrusné a vřeckovýtrusné	-hmyz Ostnokožci Rostliny a sinice - význam - fotosyntéza a dýchání - řasy - mechorosty - cévnaté rostliny: stavba těla - výtrusné rostliny - nahosemenné rostliny - houby	Př. 8 – roztoči a onemocnění nervové soustavy EV, Ch – insekticidy EV- narušení přírodní rovnováhy, přemnožené druhy hmyzu - důsledky	První pomoc

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích pozná lišejník zeměpisný symbióza řasy a houby objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků uvede význam lišejníků v přírodě a stavbu těla aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přízpůsobení danému prostředí zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- lišejníky - praktické poznávání přírody - živočichové - rostliny	EV - symbióza, lišejníky jako indikátory čistoty ovzduší	při otravě houbami

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Kurzy a projekty	Poznámky
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí			

Metody, formy, nástroje, pomůcky: nástěnné obrazy, modely hub, přírodní materiály, trvalé preparáty, DVD, mikroskop a pomůcky pro mikroskopování, botanické a zoologické klíče a atlasy, odborná literatura a časopisy.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy umí popsat stavbu těla paryb pozná vybrané zástupce ryb rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby rozumí postavení ryb v potravním řetězci, význam ryb v potravě člověka pozná vybrané zástupce obojživelníků vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí pozná vybrané zástupce plazů seznámí se s exotickými druhy plazů a možnostmi jejich chovu v teráriích zná význam plazů v potravním řetězci chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu	Učivo 7. Ročníku - strunatci Strunatci: podkmen obratlovci - kruhoústí - paryby - ryby - obojživelníci - plazi	OSV – rozvoj schopností poznávání Z - rozšíření organismů, migrace D – rybníkářství v Čechách EV - zamořené vodní plochy, ekologické havárie - globální význam EV – ochrana živočichů	-zopakovat třídění bezobratlých ze 6. roč. -na konci 7.roč. umí vybrané organismy rozlišit dle diakritických znaků a zařadit je do tax. skupin 1. LP stavba těla ryby rozšíření živočichů chráněné druhy plazů a obojživelníků 2.LP stavba ptačího vejce

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) -přizpůsobení prostředí zná zástupce tažných a přezimujících ptáků popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztrídí vybrané zástupce vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) pozná vybrané zástupce zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému živočišná společenstva zná chov domestikovaných živočichů, péči o vybrané domestikované živočichy, hospodářsky významná zvířata a etologii zvířat odvodí na základě pozorování uspořádání rostl. těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku rozmnožování rostlin, opylení, oplození pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- ptáci -savci Stavba rostlinného těla	Z – cesty ptáků EV – ochrana jednotlivých druhů ptactva, přírodní rezervace EGS – ohrožené druhy, nezákonný lov, ochrana chráněných živočichů EV, OSV – chov domácích savců EV - rostliny - producenti, potravní řetězec	ochrana ptactva rozšíření živočichů Herbář rostlin

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí zná okrasné rostliny pěstované v bytech má přehled o exotickém ovoci a koření aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	Krytosemenné rostliny 1) Dvouděložné rostliny pryskyřníkovité, mákovité, brukvovité, mandloňovité, jabloňovité, růžovité, bobovité, miříkovité, brutnákovité, hluchavkovité, břízovité, lískovité, bukovité, vrbovité, liliovité, hvězdnicovité, 2) Jednoděložné rostliny – liliovité, amarylkovité, lipnicovité, liliovité, nosatcovité, vstavačovitité, sítinovitité Rostliny a prostředí - - - - Učivo 7. ročníku – praktické poznávání přírody -	EGS - hospodářsky významné rostliny, import, potravinové zdroje EV - léčivé rostliny, bio - produkty EV – ochrana rostlin EV – umělé ekosystémy, zásahy člověka	

Metody, formy, nástroje, pomůcky: nástěnné obrazy, přírodní materiály, trvalé preparáty, videokazety, mikroskop a pomůcky pro mikroskopování, botanické a zoologické klíče, atlasy a herbáře.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka umí zařadit člověka do systému živočišné říše, charakterizovat biologické znaky lidského a živočišného organismu zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky	Vývoj člověka	MKV - rasy, národnostní menšiny - projevy rasové nesnášenlivosti, diskriminace VDO - tolerance k odlišnostem D - vývoj člověka	Zakladatel vědy o dědičnosti – genetiky: J. G. Mendel
žák umí vysvětlit pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus zná stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla	Buňky, tkáně, orgány		
určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	Orgánové soustavy		
zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb dovede pojmenovat základní kosti a svaly zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci	Soustava opěrná a svalová		
dovede vysvětlit, jak tělo získává energii umí pojmenovat a popsat části tráv. soustavy a zná jejich funkci zná příčiny nemocí tráv. soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci	Energie Trávicí soustava	TV - význam posilování, udržování kondice Ch - aerobní procesy, oxidace MKV – poskytnutí první pomoci	
umí pojmenovat a popsat části dých. soustavy vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži zná příčiny nemocí dých. s., prevence, zásady první pomoci	Dýchací soustava	F - zákon zachování energie, přeměna energie EGS - hladomor, problémy zemí třetího světa, přístup k pitné vodě Ch - cukry, tuky, bílkoviny	
zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve zná stavu srdce a drůhy cév	Tělní tekutiny Oběhová soustava		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
umí vysvětlit činnost srdce a celé oběhové soustavy zná příčiny nemocí oběh. s. a krve, jejich prevenci a zásady první pomoci zná stavbu a funkci vylučovací soustavy zná příčiny onemocnění vyluč. s., jejich prevence a zásady první pomoci zná význam a stavbu kůže zná příčiny onemocnění soustavy kožní, jejich prevence a zásady první pomoci zná stavbu nervové soustavy umí popsat činnost nervové soustavy umí popsat části mozku a jejich význam zná příčiny nemocí nerv. s., jejich prevence a zásady první pomoci vysvětlí co je duševní hygiena, jak bojujeme proti stresu zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí umí vysvětlit funkci čichového, hmatového a chuťového ústrojí zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu umí popsat stavbu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří vysvětlí způsob oplození zná nebezpečí přenosu pohlavních chorob umí vysvětlit odpovědnost v partnerských vztazích a plánované rodičovství	Soustava vylučovací Soustava kožní Nervová soustava Smyslové orgány Žlázy s vnitřní sekrecí Rozmnožování Pohlavní soustava	EV - znečištěné ovzduší, exhalace EV - pitný režim, ochrana vodních zdrojů - udržitelný rozvoj VkZ - sexualita, pohlavně přenosné choroby EGS - pandemie AIDS	pitný režim rakovina kůže reflexní oblouk

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zná složky zdravého životního stylu a umí vysvětlit jeho pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka zná vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka zná návykové látky a jejich nebezpečí objasní význam zdravého způsobu života zná postupy při léčení závažných poranění a život ohrožujících stavech rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života ovládá základy genetiky, gen, DNA, křížení, vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	Člověk a zdraví Životní styl – poz. a neg. dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka Nemoci, úrazy, epidemie Genetika	VkZ - nebezpečí návykových látek, kouření, alkoholismus EV – vliv lidských aktivit na živ. prost. vliv vnějšího prostředí na zdraví VDO – zodpovědnost za své zdraví EGS – ochrana ŽP v souvislosti s péčí o zdraví OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace	J. G. Mendel Ch. Darwin Zakladatel vědy o dědičnosti – genetiky: J. G. Mendel

Metody, formy, nástroje, pomůcky: nástěnné obrazy, přírodní materiály, trvalé preparáty, videokazety, mikroskop a pomůcky pro mikroskopování, botanické a zoologické klíče a atlasy.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

Ročník: 9

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vysvětlí teorii vzniku Země objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku zná význam a použití důležitých hornin (žula, vápenec, břidlice) rozliší prvky souměrnosti krystalu orientuje se ve stupnici tvrdosti podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty zná význam některých důležitých nerostů (руды) rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně oběhu hornin a vody uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geol. dějů vysvětlí sopečnou činnost a zemětřesení popíše druhy zvětrávání dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí (skalní města) porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě umí popsat složení půdy, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost zná příklady devastace půdy a příklady rekultivace	Země, vznik, stavba Petrologie - horniny Mineralogie - nerost, hornina, krystal Třídění nerostů Geologické děje vnitřní Geologické děje vnější Pedologie	Z-planeta Země, stavba Z - vznik pohoří, pohoří v ČR, ve světě F, Ch - terminologie, rozpustnost Ch - chem. vzorce, značky prvků Z – sopečná činnost, zemětřesení Ch-působení vody ve vápencích	lavinové nebezpečí

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků vysvětlí geologický vývoj a stavbu ČR – Český masiv a Karpat-skou soustavu uvede konkrétní důsledky globálních změn umí vysvětlit význam vody a ovzduší v přírodě uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosys-témů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy po-časí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biom) uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, spole-čenstva, ekosystémy; na příkladu objasní základní princip exis-tence živých a neživých složek ekosystému vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní pří-klady parazitismu a symbiózy uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému sleduje aktuální stav životního prostředí tvorba krajiny, funkce krajiny, péče o krajinu chápe principy trvale udržitelného rozvoje rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	Vznik a vývoj života na Zemi Ěry vývoje Země Geologický vývoj a stavba území ČR Podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé org. a na člověka Ekologie Člověk a životní prostředí Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové	EV – aktivní přístup k ochraně ŽP EV – funkce ekosystémů EGS – objasňování důsledků globálních vlivů na ŽP EV – ochrana základních podmínek života Z – hydrosféra, atmosféra EV- principy udržitelného rozvoje EV – změny krajiny vlivem člověka EV – ekologické zátěže, přírodní katastrofy EGS – spolupráce v otázkách ŽP a udržitelného rozvoje, ochrana přírodního a kulturního bohatství, organizace UNESCO EV – geneticky upravené potraviny, léčba vrozených vad, úprava geonomu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředm. vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
orientuje se v globálních problémech biosféry	kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi		

Metody, formy, nástroje, pomůcky: nástěnné obrazy, mapy, přírodní materiály, sbírky nerostů, hornin a zkamenělin, videokazety, mineralogické a geologické klíče a atlasy

9.4. Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a příroda. Navazuje na vzdělávací obor Člověk a jeho svět. Žáci poznávají složitosti a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, závislost člověka na přírodních zdrojích. Zeměpis umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	1	1

Organizační vymezení

Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět, výuka probíhá v kmenové třídě, v učebně s nainstalovanou interaktivní tabulí, v terénu. Realizují se výlety, projekty a exkurze. Využívají se metody frontálního vyučování i skupinové práce. Jsou používány mapy, obrazový materiál, internet, pracovní listy, časopisy.

Obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci života, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení
- Učitel vede žáky:
- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- učitel vede žáky:
- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí
- Učitel vede žáky:
 - k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
 - k využívání metod, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům sami žáci

- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání
- Učitel vede žáky:
 - k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
 - k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
 - k ochotě pomoci a o pomoc požádat
 - k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
 - k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
 - k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

- žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- žáci se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje
- Učitel vede žáky:
 - k dodržování pravidel slušného chování
 - k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
 - k tomu, aby brali ohled na druhé
 - k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

- žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- žáci jsou vedeni k efektivní práci
- Učitel vede žáky:
 - k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
 - k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

Předmět Zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- Chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry,...
- Fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- Přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...
- Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:
- Matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- Dějepis: kultura národů, historie států,...

Předmětem prolínají průřezová témata:

VDO: občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie

OSV: rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje

EV: ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí

MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálního sdělení a reality; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu

EGS: objevování Evropy, světa

MKV: kulturní difference;

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Zeměpis**

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Slunce a vesmír, naše hvězda Slunce (orientace podle Slunce, délka trvání dnů a nocí, střídání ročních období, rovnodennost, slunovrat) Planeta Země, Měsíc (fáze), rok v ČR, orientace na planetě Zemi, práce s mapou nitro planety, pod hladinou oceánů, vznik hor a pohoří, zvětrávání vzduchový obal Země, počasí, podnebí vodní obal Země, oceánská voda, voda na pevninách, ledovce, podpovrchová voda, jezera a jiné vodní nádrže půdní obal Země organismy a jejich prostředí šířková (geografická) pásma – tropické deštné lesy, savany, pouště a polopouště, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, lesotundra a tundra, polární pustiny, výškové stupně přírodní základ krajiny, kulturní krajina,	F – sluneční soustava, skupenství látek Př – život ve vesmíru D – stáří kosmu, existence lidstva M – jednotky vzdálenosti, porovnávání Př, D – tematické mapy MDV – tvorba mediálního sdělení	Projekt – přírodní krajiny

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou činnost porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí ví, jak se zachovat v mimořádných situacích ovládá základní praktické topografie a orientace v terénu	lesohospodářská krajina, zemědělská krajina, těžební a průmyslová krajina, městská krajina, rekreační krajina, chránění území přírody katastrofy ohrožující krajinu i lidi změny životního prostředí globální problémy Země vztah přírody a společnosti (trvale udržitelný život a rozvoj, ochrana přírody, environmentální problémy lidstva) ochrana člověka za mimořádných situací, evakuační zavazadlo, první pomoc, výstražné signály, krizové centrum, pomoc ostatním terénní geografická výuka, praxe a aplikace	EV - vztah člověka k prostředí EV – pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí EGS – Objevujeme Evropu a svět, objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí EGS – mezinárodní spolupráce při ochraně přírody MDV – kritický odstup od mediovaných sdělení VDO - význam armády při mimořádných situacích OSV – kooperace a kompetice, práce v týmu	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Zeměpis**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti porovnává potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa vyhledává na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářských činností v jednotlivých světadílech posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, růst, pohyby, zhodnotí na příkladech mozaiku multikulturního světa	světadíly, oceány, makroregiony světa určující a porovnávající kritéria jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti světadíly přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní a jazykové oblasti, náboženské a kulturní oblasti popis odvětvové struktury, územní dělba práce, ukazatele životní úrovně a hospodářského rozvoje obyvatelstvo světa – kvantitativní a kvalitativní geologické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky	EV – stav životního prostředí, další vývoj, ochrana. možnost změny EGS – život v mezinárodním prostoru, globalizace, závislost sv. hospodářství na těžbě ner. surovin, vyčerpatelnost ner. surovin, šetření MDV – zdroje informací, aktuality EGS – objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí EGS – Objevujeme Evropu a svět OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO – občan, občanská společnost a stát MKV – etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin, kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost, postavení národnostních menšin Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva,	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje základní obecné geografické znaky sídel zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa světové hospodářství regionální společenské, politické a hospodářské útvary, bezpečnostní a hospodářská seskupení států, hlavní světová konfliktní ohniska	MV – vzájemný vztah mezi příslušníky různých národů a etnických skupin EV – pozorování, vnímání a hodnocení důsledků jednání lidí, odpovědný přístup k prostředí v každodenním životě VDO – význam armády, obrana	tup

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Zeměpis**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Pracuje aktivně s tematickými mapami obsahujícími informace o obyvatelstvu, sídlech a hospodářských činnostech v celosvětovém měřítku Rozlišuje a posuzuje předpoklady a lokalizační faktory sídel a hospodářských aktivit na konkrétních regionálních příkladech Orientuje se v počtu a rozmístění lidí na Zemi, vyhodnocuje aktuální demografické ukazatele Popisuje rozmístění lidských ras, národů, jazyků, náboženství, lidských sídel, nejvýznamnějších aglomerací Určí a vyhledá hlavní oblasti světového hospodářství Porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství Vymezí kritéria hodnocení vyspělosti států Uvede, vyhledá a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje	SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ SLOŽKY KRAJINY Lidé na Zemi Světové hospodářství Zemědělství, rybolov, lov, lesní a vodní hospodářství Průmysl (Těžební, Energetický, Hutní, Strojírenský, Chemický, Průmysl stavebních hmot, keramiky a skla, Dřezpracující, Další odvětví spotřebního průmyslu, Potravinářský) Doprava a spoje (Železniční, Silniční, Říční a jezerní, Námořní, Letecká, Další druhy dopravy) Spoje Služby obyvatelstvu Cestovní ruch Světový trh a mezinárodní obchod	ENV – vztah k přírodě, vliv hospodářství na krajinu a životní prostředí, ochrana přírody EGS – život v mezinárodním prostoru, globalizace, závislost sv. hospodářství na těžbě ner. surovin, vyčerpatelnost ner. surovin, šetření MDV – zdroje informací, aktuality MKV – etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin, kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost, postavení národnostních menšin Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, podvýživa, hlad, HIV D – nejstarší osídlené oblasti, zvyšování tempa růstu obyvatelstva od 19. st. – demografická revoluce, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce – významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii, vývoj dopravy, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi v minulosti, rozvoj služeb, kláštery a univerzity jako centra vzdělanosti v minulosti	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Orientuje se na politické mapě světa Uvede aktuální počet států současného světa, vyhledá na politické mapě světa nově vzniklé státy Rozlišuje a porovnává státy světa podle zeměpisné polohy, počtu obyvatelstva, hlediska svrchovanosti, státního zřízení a formy vlády, správního členění Uvádí příklady různé míry demokracie ve světě Lokalizuje aktuální příklady politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě Uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení Uvede příklady mezinárodního terorismu Objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků,	POLITICKÁ MAPA DNEŠNÍHO SVĚTA Společné a odlišné znaky států Svrchovanost států Poloha a územní rozloha států Státy světa podle původu a počtu obyvatel Průběh a tvar státních hranic Státy světa podle správního členění Státní zřízení a formy vlády Státy světa podle politického systému a politické moci Politická a hospodářská seskupení států světa, mezinárodní organizace, OSN Odlišný stupeň rozvoje států Ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů Nové státy na mapě světa KRAJINA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Země – osamělá kosmická loď ve vesmíru Ekosystémy planety Země Přírodní krajina Kulturní krajina Světový ekologický problém: oceán Světový ekologický problém: znečištění atmosféry	Ov – lidská práva, pokrok lidstva, konzumní způsob života, šetření surovinami, bezpečnost dopravy, význam vzdělání pro člověka, volba povolání, zdravý životní styl Ov- rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy Ch – chemizace v zemědělství – vliv na přírodu, kvalitu potravin – vitamíny, využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, složení výfukových plynů, katalyzátory F – parní stroj, typy elektráren, jaderná reakce, rychlost dopravních prostředků VDO – prvky vlády, demokracie, totalita, vztahy mezi státy světa MKV – politické a sociální konflikty, tolerance, výchova proti rasismu EGS – mezinárodní spolupráce, orientace v evropském a mezinárodním prostoru, nebezpečí terorismu MDV – aktuality, zdroj informací M – zpracování statistických údajů Ov- státní zřízení, forma vlády, principy demokracie, náboženství, národnostní menšiny, příčiny válek, možnosti řešení konfliktů, mezinárodní spolupráce D – vznik států v minulosti, vývoj počtu států	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí Vymezí globální problémy, hledá jejich příčiny, diskutuje o možných důsledcích a hledá řešení Uvede některé globální problémy současnosti Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů Uvede možnosti a způsoby ochrany přírody a krajiny Zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	Světový ekologický problém: ničení tropických deštných lesů Světový ekologický problém: kyselý déšť Světový ekologický problém: přelidnění a hlad Ochrana přírody a krajiny: národní parky Cíl – trvale udržitelný rozvoj Závěrečné opakování	Př – vliv přírodních podmínek na osídlení ENV – vývoj přírodního obrazu světa, aktivní řešení problémů životního prostředí, trvale udržitelný rozvoj EGS – globalizace, globální úroveň uvažování, důsledky gl. problémů pro každého z nás OSV – vlastní zodpovědnost při řešení problémů, komunikace, hledání kompromisu Př – podvýživa, hlad, AIDS, kyselý déšť, oteplování, ekologické katastrofy, rozšiřování pouští, vyčerpateľné nerostné suroviny, kácení tropických deštných lesů, fotosyntéza Ch – skleníkový efekt, kyselý déšť, složení atmosféry, ozón, oteplování, výfukové plyny, ropné havárie, nerostné suroviny, jiné zdroje energie, pitná voda – znečištění D – rozvoj společnosti, změny krajiny, života lidí v průběhu času F, Ch – alternativní zdroje energie, rozvoj techniky Ov – mezinárodní spolupráce, pokrok lidstva, šetření surovinami	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Zeměpis**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Určí absolutní geografickou polohu České republiky Vyhodnotí relativní geografickou polohu České republiky podle různých kritérií Porovná rozlohu ČR s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států Popíše s pomocí obecně zeměpisných a tematických map vznik a vývoj reliéfu, určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, vodstvo, půdy, rostlinstvo a živočišstvo Zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech Vyhledá, popíše a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatelstva v České republice Vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory	POLOHA, POSTAVENÍ ČR V EU A VE SVĚTĚ Poloha Vývoj státního území, postavení ČR v EU a ve světě PŘÍRODNÍ POMĚRY ČESKÉ REPUBLIKY Geologický vývoj Nerostné suroviny Povrch (Česká vysočina, Západní Karpaty, Panonská pánev, Středopolské nížiny), Opakování Podnebí Vodstvo Půdy Biota Ochrana přírody a krajiny OBYVATELSTVO A SÍDLA Obyvatelstvo a sídla	ENV – stav přírody, ochrana, předpoklad vývoje EGS – poloha státu na mapě, orientace M – porovnávání rozlohy ENV – stav přírody, ochrana, základní podmínky života (ochrana biologických druhů) Př – geologická stavba, ochrana přírody F – atmosférické prvky Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí OSV – jednání s lidmi jednotlivých národů, vlastní názor, naslouchání, národnostní menšiny, rasismus, xenofobie EGS – vzájemné vztahy mezi národy, cestování, návštěvy v zahraničí MDV – zdroj informací, obrazových materiálů, aktuality	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatelstva České republiky se sousedními státy Vyhledá aktuální demografické údaje týkající se své obce, zpracovává je, vyhodnocuje a pokouší se o prognózu dalšího vývoje Rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice Hospodářství České republiky charakterizuje po jednotlivých oblastech: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby, cestovní ruch, zahraniční obchod Zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky	HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY Průmysl (Těžební a energetický, Hutní, Strojírenský, Chemický a gumárenský, výroba papíru a celulózy, Průmysl stavebních hmot, skla, porcelánu a keramiky, Spotřební, Potravinářský) Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství Zemědělství Lesní a vodní hospodářství Doprava, spoje, služby, cestovní ruch a rekreace, zahraniční obchod Doprava Spoje Služby Cestovní ruch a rekreace Zahraniční obchod OPAKOVÁNÍ OBYVATELSTVA A HOSPODÁŘSTVÍ ČR	Čj – nářečí M – hustota obyvatelstva Př – vliv osídlení na krajinu D – vznik prvních měst, vývoj urbanizace ENV – vliv hospodářství na životní prostředí – těžba, průmyslové závody, doprava, cestování OSV – vytvoření názoru na stav hospodářství EGS – postavení hospodářství v rámci EU a světa, rozvoj služeb MDV – reklama, zdroj informací, aktuality Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie D – historie průmyslu Př – obživa obyvatelstva, produkty obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl F – typy továren	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje a administrativní celky ČR Charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost Zjistí historii, statistické údaje vztahující se k obci Popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství, kultury místního regionu a jejich možné perspektivy Pracuje aktivně s mapou místního regionu Zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky, a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY Praha, hlavní město České republiky Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Vysočina Jihomoravský kraj Zlínský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj OPAKOVÁNÍ UČIVA O KRAJÍCH ČR Opakování	ENV – stav životního prostředí OSV – spolupráce, obhajoba vlastního názoru EGS – euroregiony, spolupráce v rámci EU – finance MDV – sběr, třídění, hodnocení hospodářských údajů, srovnávání krajů D – historie krajů, kulturní památky Ch – průmysl Čj – významné osobnosti M – práce s daty Př – krajina, stav přírody Projekt – Místní oblast	

10. UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast UMĚNÍ A KULTURA je zařazena na obou stupních ZŠ. V této oblasti vedou učitelé žáky k hledání a ochraně krásy. Oblast směřuje žáky k chápání tradic, ke kritickému přístupu k umění a ke kultuře. Sleduje smysl a podstatu tvůrčí činnosti. Ukazuje na podstatu tvorby: dozvědět se něco o sobě, překonat sama sebe, přiblížit se tomu, co nás přesahuje. Postupy umělecké tvorby jsou blízké projektovým pracovním postupům, tedy tvořivé činnosti žáků. Jde o objevování projevů autonomie, tělesné a duševní pohody, vnímání prožitku.

Vzdělávací oblast zahrnuje vyučovací předměty: Hudební výchova, Výtvarná výchova

10.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět rozvíjí u žáků porozumění hudbě a jejímu aktivnímu vnímání. Je rozvíjena celková osobnost žáka vzájemným propojením všech činností v rámci hudební výchovy. Důraz je kladen na práci s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu. V Hudební výchově usilujeme o to, aby žák chápal hudbu jako součást umění a rozvíjel své estetické citění.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Organizační vymezení

Žáci mají k dispozici jednu učebnu s pianinem, ve většině tříd je keyboard. Učitelé využívají doprovodných nástrojů (Orffova škola) a výukový program na interaktivní tabuli.

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Vokální činnost – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu, rytmus, improvizace, reprodukce motivů,

Instrumentální činnost – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci

Hudebně pohybová činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty, rozpoznání tanců stylových období

Poslechová činnost – aktivní vnímání hudby, hudební formy, poznávání žánrů, stylů a podob, analýza a interpretace hudby, vnímání hudebních výrazových prostředků, seznámení s českou hudební kulturou i kulturou jiných národů

Organizace

Žáci pracují ve třídě nebo v hudební učebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem s využitím dostupných vyučovacích pomůcek

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěchy

Kompetence k řešení problémů

- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání

Kompetence komunikativní

- žák rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování a posuzování žánrů a stylů hudby
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání
- učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanská

- žák je veden ke kritickému myšlení nad obsahy hudebních děl
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, tanečním pohybem vyjadřuje hudební náladu
- učitel sleduje při hodině pokrok všech žáků
- učitel vede žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- učitel vede žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

Průřezová témata-v tomto předmětu jsou realizována tato: EGS, MKV, EV, MDV, MV

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 1

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Poznámky
Zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty dbá na správné dýchání a držení těla, provádí dechová a hlasová cvičení zřetelně vyslovuje, zná význam not rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvný umí vytleskat rytmus podle vzoru rozlišuje krátké a dlouhé tóny učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangel, hůlky, bubínek, provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod) reaguje pohybem na tempové a rytmické změny pozná a naučí se vybrané vánoční koledy pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu dokáže stručně popsat vlastnosti hrdinů ze známých písní pozná náladu písně nebo poslechové skladby seznamuje se s národní lidovou písní	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře, popř. zobcových fléten). -rytmizace, hudební hry (ozvěna) Hudebně pohybové činnosti -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) Poslechové činnosti -kvality tónů -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka) Reálné a zobrazené vzory Vyjádření citů a komunikace	EGS – Evropa a svět nás zajímá -poznávání evropské hudby MKV-Kulturní diference, Lidské vztahy - hudba etnických skupin EV – Základní podmínky života - výchova k životnímu prostředí – hudba – rámus MDV – vnímání autora mediálních sdělení - výběr kvalitní hudby hudba provází výuku ČJ, M (Jedna, dvě ..) i Prv (Prší, prší) OSV – kreativita, komunikace, psychohygiena	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	průřezová témata	Poznámky
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně správně dýchá reprodukuje na základě svých individuálních schopností rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování umí vytleskat rytmus podle říkadel a písní hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu)zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč, rozlišuje noty, pomlky, takty umí doplnit zpěv hrou na jednoduché hudební nástroje umí pohybově vyjádřit hudbu, zpěv s tancem, rozpozná některé z tanců taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle, pikola zná hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) rozlišuje umělou a lidovou píseň seznámí se s vybranými skladbami klasiků umí zhudebnit jednoduché říkadlo seznamuje se s hudbou odlišných kultur dokáže vyjádřit své pocity z písně – rozpozná náladu toleruje zpěv ostatních pozoruje lidské vztahy v písních	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace Hudebně pohybové činnosti Poslechové činnosti -hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj -hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ..) Kreativita a iniciativa Interpersonální a sociální empatie Vyjadřování citů Prosociální chování, tolerance	Vv - ilustrace Tv – pochod, taneční kroky Čj – říkadla Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice MV – Vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků v hudbě a tanci) MKV – Lidské vztahy (mezilidské vztahy v lidové písni) OSV – hodnoty, postoje, praktická etika, kreativita, psychohygiena	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	průřezová témata	Poznámky
umí vytleskat a taktovat dvoučtvrteční, tříčtvrteční a čtyřčtvrteční takt umí pojmenovat notovou osnovu rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrtovou, podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii seznámí se s hymnou ČR naučí se zpívat vybrané písně dbá na správné dýchání rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a umí uvést příklad umí doprovázet na rytmické nástroje rozliší rytmus valčíku a polky, umí polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá), umí pohybově vyjádřit hudbu pozná B. Smetanu a A. Dvořáka zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka poslechem rozezná hudební nástroje poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní dokáže výtvarně ztvárnit píseň nebo skladbu zhudební jednoduchou báseň, říkadlo poslouchá hudbu různých kultur umí vyjádřit své pocity z písně, skladby	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) -hudební rytmus (realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu) -dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) -rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) -pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) Poslechové činnosti Hudebně pohybové činnosti kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, ...) Tvořivost a iniciativa Interpersonální a sociální empatie Komunikace a vyjadřování citů	Tv – pochod taneční krok Vv – Vánoce Pč – vánoční výzdoba Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice EGS - Evropa a svět nás zajímá VV - kresba dle hudby OSV – kreativita, komunikace, psychohygiena EGS – Evropa a svět nás zajímá MV – vnímání autora mediálních sdělení	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
dle svých dispozic zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhlase, v durových i molových tóninách, využívá získané pěvecké dovednosti dle svých individuálních schopností a dovedností realizuje (zpěvem, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii dle svých hudebních schopností a dovedností využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní dle svých individuálních schopností a dovedností vytváří jednoduché přehledy, mezihry, provádí jednoduché hudební improvizace rozpozná v hudbě některé z užitých výrazových prostředků ztvárňuje hudbu pohybem s využitím jednoduchých tanečních kroků rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí	Vokální činnosti -pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) -hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 , 3/4 a 4/4 taktu) -dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) -intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) -grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu) Instrumentální činnosti -hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) -grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby) Hudebně pohybové činnosti -taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) -pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace, jednoduché lidové tance)	ČJ – rytmizace říkadel MKV – kulturní diference, multikulturality OSV - komunikace (řeč těla), kreativita, psychohygiena	Soubor poslechových skladeb Skladby dle oblíbenosti u dětí Využití hudebních dovedností žáků, kteří navštěvují hudební školu Využívání interaktivních programů Návštěva hudebních představení

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	průřezová témata	Poznámky
pozná a zařadí hudební nástroje do skupin seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru doprovodí písně na rytmické a melodické hudební nástroje zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení, pozná basový klíč čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslovém klíči umí vytleskat rytmus umí jednoduché dvojhlasé písně, kánon umí pohybově vyjádřit nálady reaguje pohybem na znějící hudbu rozpozná některé z tanců různých stylových období zná hudební výrazové prostředky a hudební prvky rozpozná hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) rozlišuje jednotlivé kvality tónů poslouchá vybrané skladby rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje zpívá na základě svých dispozic reprodukuje na základě svých individuálních schopností	Hudební nástroje Instrumentální činnost - pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře Hudební terminologie hudební rytmus (2/4, 3/4, 4/4) orientace v notovém záznamu dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) Hudebně pohybové činnosti pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) Poslechové činnosti Vokální činnosti pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena)	Vv - ilustrace Tv – pochod, taneční kroky Vl - vlast Čj – vypravování Prv – lidové zvyky a tradice MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení -vnímání autora mediálních sdělení MKV - výchova k mezilidským vztahům -etnický původ EGS - Evropa a svět nás zajímá	Vánoce, Velikonoce (+ projekty vhodné k ročnímu období, tématu, ...)

Nabídka poslechových skladeb:

L. Janáček – Říkadla, Lašské tance
B. Smetana – Libuše (vybrané árie), Prodaná nevěsta (vybrané árie), Má vlast (Vltava)
A. Dvořák – Slovanské tance, Symfonie Z nového světa
W. A. Mozart – Don Giovanni (ukázka), Malá noční hudba, Requiem
G. F. Händel – Hudba ohňostroji

ukázka baletu
písničky z pohádek a filmů

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
popíše a zdůvodní zásady hlasové hygieny a využije je při zpěvu a mluveném projevu využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách zpívá jednohlase (možno i vícehlase), uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně popíše a ohodnotí slyšený vokální projev, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého respektuje daný žánr, realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a předvede jednoduchou pohybovou vazbu pohybem reaguje na hudební ukázkou a na změny v jejím průběhu	VOKÁLNÍ ČINNOST Zásady hlasové hygieny Intonační cvičení Nácvik písní – lidových i umělých Jednoduché vícehlasy – kánon, dvojhlasý zpěv – tercie HUDEBNĚ POHYBOVÁ ČINNOST dramatizace písní pochod, polka, valčík, mazurka hra na dirigenta	Přírodopis, Výchova ke zdraví OSV – komunikace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje Soutěž pro celý II. stupeň: Mladý textař (zpěv vítězných textů na původní melodie písní)	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zahraje na zvolený rytmický nástroj jako součást doprovodu zahraje s přihlédnutím k charakteru hudebního motivu, tématu či skladby jednoduchý doprovod (rytmické ostinato) vytvoří jednoduchou obměnu rytmického motivu postihne dominantní hudebně výrazové prostředky při poslechu hudebního díla nebo jeho části a určí pravděpodobnou dobu jeho vzniku orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky rozliší a ve znějící hudbě pojmenuje vybrané výrazové prostředky hudby rozpozná na vybraných hudebních ukázkách operu, muzikál, balet, komorní a symfonickou hudbu, píseň, sborovou tvorbu zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST Rytmická cvičení Hra na ozvěnu Rytmické hádanky POSLECHOVÁ ČINNOST Poslech vybraných ukázek k jednotlivým tématům (viz. HUDEBNÍ TEORIE) Hudební hádanky Poslech skladeb a jejich rozbor Zařazování vybraných ukázek do příslušného slohového období	OSV - Kreativita Tělesná výchova: rytmický pohyb na hudbu Projekt: Výroba pravěkých rytmických hudebních nástrojů + následovná hra VDO – rozvíjet kritické myšlení, aktivita, kooperace OSV – rozvoj smyslového vnímání, obecná kreativita Výtvarná výchova: Graficky znázorni, jak na tebe a tvoje pocity působí hudba OSV - citová stránka osobnosti	V případě potřeby jsou při pohybových činnostech využívány prostory tělocvičny. Pro výuku jsou využívány různé melodické i rytmické nástroje.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zdůvodní vhodnost či nevhodnost hudební složky ve vybrané ukázce orientuje se v notovém zápisu přístupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku rozpozná některé z tanců různých stylových období popíše základní znaky typické pro hudbu jednotlivých slohových období	HUDEBNÍ TEORIE Délkové hodnoty not a pomlk, takt, opakovací znaménka Výrazové prostředky hudby (tempo, rytmus, melodie, barva, dynamika) Jednohlas, vícehlas, homofonie, polyfonie, hudba vokální a instrumentální, hudební forma, hudební druhy a žánry Typy tanců + balet jako druh umění hudební formy Stručný přehled dějin hudby: od nejstarších hudebních památek po současnost Souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Poslech hymen vybraných evropských států Matematika Ukázka z vybraného baletního představení (např. Labutí jezero) Dějepis Multikulturní výchova: hudba různých národů Mediální výchova Výtvarná výchova, Literatura, Dějepis	Využívány jsou také programy na interaktivní tabuli.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
zdůvodní význam hudby u umělecké a běžné produkce (filmová a audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy) písemnou či ústní formou vyjádří, jakou roli hraje hudba a umění obecně v jeho životě; uvede situace, ve kterých se nelze bez hudby obejít zazpívá společně se spolužáky státní hymnu a popíše okolnosti a společenské souvislosti jejího vzniku	Hudba jako součást každodenního života	OSV – umění jako prostředek komunikace	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
popíše a zdůvodní zásady hlasové hygieny a využije je při zpěvu a mluveném projevu využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách zpívá jednohlase i vícehlase, uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně popíše a ohodnotí slyšený vokální projev, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého respektuje daný žánr zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a předvede jednoduchou pohybovou vazbu pohybem reaguje na hudební ukázkou a na změny v jejím průběhu zahraje na zvolený rytmický nástroj jako součást doprovodu zahraje s přihlédnutím k charakteru hudebního motivu, tématu či skladby jednoduchý doprovod (rytmické ostinato)	VOKÁLNÍ ČINNOST Zásady hlasové hygieny Intonační cvičení Nácvik písní – lidových i umělých Vícehlasy – kánon, dvojhlasy zpěv HUDEBNĚ POHYBOVÁ ČINNOST dramatizace písní pantomimické ztvárnění písní - hádanky tanec na hudbu pohybové ztvárnění nálady hudby hra na dirigenta ve dvojicích INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST Rytmická cvičení, hra na ozvěnu	Přírodopis, Výchova ke zdraví OSV – komunikace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje Soutěž pro celý II. stupeň: Mladý textař (zpěv vítězných textů na původní melodie písní) OSV - Kreativita Tělesná výchova: rytmický pohyb na hudbu VDO – rozvíjet kritické myšlení, aktivita, kooperace	V případě potřeby jsou při pohybových činnostech využívány prostory tělocvičny.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurisy	Poznámky
vytvoří jednoduchou obměnu rytmického motivu orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky rozliší a ve znějící hudbě pojmenuje vybrané výrazové prostředky hudby zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období orientuje se v notovém zápisu přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku popíše základní znaky typické pro hudbu jednotlivých slohových období zdůvodní význam hudby u umělecké a běžné produkce (filmová a audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy)	Rytmické hádanky Vytleskávání rytmu/metra POSLECHOVÁ ČINNOST Poslech vybraných ukázek k jednotlivým tématům (viz. HUDEBNÍ TEORIE) Hudební hádanky – identifikace děl vybraných autorů a jejich dobové zařazení Poslech skladeb a jejich rozbor HUDEBNÍ TEORIE Procvičování základních vědomostí a dovedností z předešlého ročníku (notový zápis atd.) Intervaly + písňe (Ovčáci 1,3,5...) Výrazové prostředky hudby hudební druhy a žánry hudební formy - rozlišování Opakování přehledu dějin hudby Dějiny hudby – blíže: Pravěká hudba Hudba starověku	OSV – rozvoj smyslového vnímání, obecná kreativita Výtvarná výchova: Grafické znázornění melodie OSV - citová stránka osobnosti Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Poslech hymen vybraných evropských států Matematika Multikulturní výchova: hudba různých národů Dějepis, Literatura	Pro výuku jsou využívány různé melodické i rytmické nástroje.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
písemnou či ústní formou vyjádří, jakou roli hraje hudba a umění obecně v jeho životě; uvede situace, ve kterých se nelze bez hudby obejít zazpívá společně se spolužáky státní hymnu a popíše okolnosti a společenské souvislosti jejího vzniku	Středověká hudba Souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění Hudba jako součást každodenního života	Mediální výchova – filmová hudba (poslechové hádanky) Výtvarná výchova, Literatura, Dějepis OSV – umění jako prostředek komunikace	Využívány jsou také programy na interaktivní tabuli.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
popíše a zdůvodní zásady hlasové hygieny a využije je při zpěvu a mluveném projevu uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně popíše a ohodnotí slyšený vokální projev, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého zpívá jednohlase i vícehlase, respektuje daný žánr zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a předvede jednoduchou pohybovou vazbu pohybem reaguje na hudební ukázkou a na změny v jejím průběhu zahraje s přihlédnutím k charakteru hudebního motivu, tématu či skladby jednoduchý doprovod (rytmické ostinato) vytvoří jednoduchou obměnu rytmického motivu orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky rozliší a ve znějící hudbě pojmenuje vybrané výrazové prostředky hudby zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	VOKÁLNÍ ČINNOST Zásady hlasové hygieny Intonační cvičení Nácvik písní – lidových i umělých Jednohlas, vícehlas HUDEBNĚ POHYBOVÁ ČINNOST dramatizace písní pantomimické ztvárnění písní pohybové ztvárnění nálady hudby INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST Rytmická cvičení, hra na ozvěnu, rytmické hádanky Vytleskávání rytmu/metra POSLECHOVÁ ČINNOST Poslech vybraných ukázek k jednotlivým tématům Hudební hádanky	Přírodopis, Výchova ke zdraví OSV – komunikace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje Soutěž pro celý II. stupeň: Mladý textař (zpěv vítězných textů na původní melodie písní) OSV - Kreativita Tělesná výchova: rytmický pohyb na hudbu VDO – rozvíjet kritické myšlení, aktivita, kooperace OSV – rozvoj smyslového vnímání, obecná kreativita Výtvarná výchova: Grafické znázornění melodie	V případě potřeby jsou při pohybových činnostech využívány prostory tělocvičny.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurisy	Poznámky
orientuje se v notovém zápisu přístupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku popíše základní znaky typické pro hudbu jednotlivých slohových období zdůvodní význam hudby u umělecké a běžné produkce (filmová a audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy) písemnou či ústní formou vyjádří, jakou roli hraje hudba a umění obecně v jeho životě; uvede situace, ve kterých se nelze bez hudby obejít zaspívá společně se spolužáky státní hymnu a popíše okolnosti a společenské souvislosti jejího vzniku	Poslech skladeb a jejich rozbor HUDEBNÍ TEORIE Procvičování (notový zápis atd.) Intervaly, stupnice, předznamení hudební druhy a žánry, hudební formy Dějiny hudby – blíže: Renesance Baroko Klasicismus Romantismus Souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění Hudba jako součást každodenního života	OSV - citová stránka osobnosti Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Poslech hymen vybraných evropských států Matematika Multikulturní výchova: hudba různých národů Dějepis, Literatura Mediální výchova – Vypracování referátů na daná témata + přednes Výtvarná výchova, Literatura, Dějepis OSV – umění jako prostředek komunikace	Pro výuku jsou využívány různé melodické i rytmické nástroje. Využívány jsou také programy na interaktivní tabuli.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Hudební výchova**

Ročník: 9.

Výstup	čivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky zpívá jednohlase i vícehlase dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně, respektuje daný žánr zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků a předvede jednoduchou pohybovou vazbu zahraje s přihlédnutím k charakteru hudebního motivu, tématu či skladby jednoduchý doprovod vytvoří jednoduchou obměnu rytmického motivu orientuje se v proudu znějící hudby zařadí slyšenou hudbu do stylového období orientuje se v notovém zápisu popíše základní znaky jednotlivých slohových období	VOKÁLNÍ ČINNOST HUDEBNĚ POHYBOVÁ ČIN. Společenské tance + společenské chování INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST POSLECHOVÁ ČINNOST HUDEBNÍ TEORIE Souhrnné opakování znalostí a dovedností Dějiny hudby – blíže: Hudba 20. století Moderní hudba	OSV – komunikace, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje Soutěž pro celý II. stupeň: Mladý textař „Malý kurz tance a společenského chování“ TV: rytmický pohyb na hudbu VDO – rozvíjet kritické myšlení, aktivita, kooperace OSV – rozvoj smyslového vnímání, obecná kreativita OSV - citová stránka osobnosti Multikulturní v.: hudba různých národů Mediální výchova – referáty Výtvarná výchova, Literatura, Dějepis OSV – umění = prostředek komunikace	Hudební výchova v devátém ročníku je koncipována z části jako opakování znalostí a dovedností z minulých ročníků. V případě potřeby jsou při pohybových činnostech využívány prostory tělocvičny. Pro výuku jsou využívány různé melodické i rytmické nástroje. Využívány jsou také programy na interaktivní tabuli.

Výstup	čivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
písemnou či ústní formou vyjádří, jakou roli hraje hudba a umění obecně v jeho životě	Souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění Hudba jako součást každodenního života		

10.2. Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy. Dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k dílu, k sobě samému i k okolí. Přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace.

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	1	2	2	1	1	2	2	1	1

Organizační vymezení

Výuka je realizována formou vyučovacích hodin, projektů, účastí na kulturních akcích. Probíhá v učebně i v exteriéru.

Obsahové vymezení

Výtvarná výchova užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků, tvůrčími aktivitami jsou žáci vedeni k rozvíjení pocitů a prožitků. Mají možnost uvědomit si, které prostředky jim nejvíce vyhovují a které by chtěli dále rozvíjet. Nabízena je kresba, malba, koláž, prostorová tvorba a další techniky. Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění, vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově. Seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik, učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace, učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, citění, poznávání.

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí. Ve vyučovacím předmětu se realizují tato průřezová témata: VDO, EGS, EV, MDV

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- učitel vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- žáci využívají poznatky v dalších výtvarných činnostech
- žáci zaujímají a vyjadřují svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

- učitel vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů
- žáci samostatně kombinují vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření
- žáci přemýšlí o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímají k nim svůj postoj
- žáci využívají získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

- žáci se zapojují do diskuse
- respektují názory jiných
- žáci pojmenovávají vizuálně obrazné elementy, porovnávají je, umí ocenit vizuálně obrazná vyjádření
- učitel vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

- žáci umí tvořivě pracovat ve skupině
- učitel vede žáky ke kolegiální pomoci
- žáci respektují různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Kompetence pracovní

- žáci užívají samostatně vizuálně obrazné techniky
- žáci dodržují hygienická a bezpečnostní pravidla
- učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi

Kompetence občanské

- žáci chápou a respektují estetické požadavky na životní prostředí
- učitel pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí. Ve vyučovacím předmětu se realizují tato průřezová témata: VDO, EGS, EV, MDV

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kursey	Poznámky
zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami umí míchat barvy dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) zvládne prostorovou techniku a rozfukávání barev zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, uhlím modeluje z plastelíny, moduritu, tvaruje papír zvládne koláž, frotáž umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - nalepování, dotváření, otisk apod. pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ.	malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti (pocit chladu a tepla pro teplé a studené barvy) kombinace barev kresba -rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání ilustrátoři dětské knihy utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby	VDO – Občanská společnost a škola- výchova k samostatnosti a sebekritice, ohleduplnost EV - Ekosystémy, vztah člověka k prostředí - výchova k životnímu prostředí MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - kritický přístup k výtvarnému umění a věst k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění Čj - čtení	Náročnost práce bude postupně od prvního ročníku úměrně zvyšována dle věku žáků.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami správně drží a vede štětec umí míchat barvy dovede používat různé druhy štětců dle potřeby, rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, objekty, tvary) zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev rozliší teplé a studené barvy rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, Goethův kruh kresba - rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslovém vnímání ilustrátoři dětské knihy utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby	VDO – Občanská společnost a škola-výchova k samostatnosti a sebekritice, ohleduplnost EGS – Evropa a svět nás zajímá -poznávání evropských kultur EV - Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí -výchova k životnímu prostředí MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění Např. – pocit chladu a tepla pro teplé a studené barvy, vyjádření rytmu	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem zvládne koláž, frotáž umí výtvarně zpracovat přírodní materiál nalepování, dotváření, tisk, otisk apod. pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového požitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ, komunikuje na základě vlastní zkušenosti a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil		Čj - čtení	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
zvládne techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, voskovkami správně drží a vede štětec umí míchat barvy dovede používat různé druhy štětců dle potřeby rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (barvy, linie, objemy, objekty, tvary), porovnává je a třídí na základě odlišností v torbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace zvládne prostorovou techniku a rozfoukávání barev zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem zvládne koláž, frotáž umí výtvarně zpracovat přírodní materiál - nalepování, dotváření, tisk, otisk apod. vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností	malba - rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, Goethův kruh kresba - rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti techniky plastického vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - hmatové, pohybové podněty další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslového vnímání ilustrace ke knize inspirace uměleckými výtvarnými díly	VDO – Občanská společnost a škola- výchova k samostatnosti a sebekritice, ohleduplnost EGS – Evropa a svět nás zajímá - poznávání evropských kultur EV - Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí -výchova k životnímu prostředí MDV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - kritický přístup k výtvarnému umění a vést k všeobecné informovanosti a orientaci ve výtvarném umění Např. – pocit chladu a tepla pro teplé a studené barvy, vyjádření rytmu ... ČJ - literatura D – dějiny umění	Např. kočka (desky na obrázky) – malba voskovkami (teplé a studené barvy) Např. zimní královna – míchání odstínů modré barvy Např. jednobarevné městečko (využití různých technik malby v jednom obrázku) např. otisk listů (grafické techniky) např. egyptský

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurisy	Poznámky
pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod. děti zvládnou použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti - citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí sluchových vjemů, hmatových, zrakových vjemů, které jsou prvotním krokem k vyjádření a realizaci jejich výtvarných představ na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil popíše své pocity při práci, pozitivně ohodnotí práce svých spolužáků, kreativně realizuje zadaný úkol nebo výtvarný problém, podílí se přiměřeně na kolektivní práci	ilustrátoři dětské knihy utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod., vysvětlování výsledků tvorby, záměr tvorby		modrý hroch, mexické lidové umění - sova

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kursy	Poznámky
prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období zvládne malbu stěrkou, rozlévání barev a kombinaci různých technik umí barevně vyjádřit své pocity a nálady pojmenovává a porovnává prvky vizuálně obrazného vyjádření - světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy komunikuje o obsahu svých děl prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu zvládne obtížnější práce s linií užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci rozeznává grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti hledá a nalézá vhodné prostředky pro své vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových	Malba – hra s barvou, emocionální malba, míchání barev, Goethův barevný kruh. Ověřování komunikačních účinků - osobní postoj v komunikaci - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních děl Kresba – výrazové vlastnosti linie, kompozice v ploše, kresba různým materiálem – pero a tuš, dřívko a tuš, rudka, uhlí, např. kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru. Grafické techniky – tisk z koláže, ze šablon, otisk, vosková technika	EV- ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období) MKV- kulturní diference - lidské vztahy (empatie) - etnický původ MDV - stavba mediálních sdělení EGS - Vánoce, Velikonoce EV – Bramborák	Náročnost práce bude postupně od čtvrtého ročníku zvyšována dle věku žáků.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
prožitků prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem umí výtvarně zpracovat přírodní materiály - nalepování, dotváření apod. pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další žák si vytvoří škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Techniky plastického vyjadřování – modelování z papíru, hlíny, sádry, drátů Další techniky – koláž, frotáž Ilustrátoři dětské knihy	ČJ – literatura D - dějiny umění	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů – světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model Zachycuje projevy vlastních životních zkušeností, zobrazí realitu Uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly Porovná různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a inspiruje se jimi Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) Pozná ilustrace známých českých ilustrátorů - např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další	Rozpoznávání kresby, malby, fotografie, prostorových objektů, architektury. Experimentování s barvou, proporce objektů Rozpoznávání světlostních a barevných kontrastů Prostorové proporční vztahy Uspořádání objektů do celků, statické a dynamické vyjádření, manipulace s objekty, pohyb těla Rozvoj prostorového vidění a citění, vyjádření na základě pozorování Uvědomění rozdílnosti svého vnímání podle toho, jaký smysl zapojí (zrak, sluch, hmat) Inspirace uměleckými díly Výtvarné vyjádření zážitků, emocí, myšlenek, událostí, pohybu – malba, kresba, linie. Obrazné vyjádření na volné téma, komiks, reklama, plakát. Individuální a skupinová práce s velkými formáty. Dotváření prostředí, ve kterém se nacházíme, výtvarnými pracemi. Grafické techniky Ilustrátoři dětské knihy	EV- ekosystémy - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí (prolíná výukou VV během celého období) MKV - kulturní diference - lidské vztahy (empatie) - etnický původ MDV- stavba mediálních sdělení EGS - Vánoce, Velikonoce EV – Bramborák D – dějiny umění ČJ - literatura	Náročnost práce bude postupně od čtvrtého ročníku zvyšována dle věku žáků. Např. práce s odpadovým materiálem Výtvarná výchova je součástí krátkodobých projektů, které se prolínají více předměty

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků. Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě. Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy. Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace, své představy dokáže převést do objemových rozměrů.	Kresebné studie - linie, tvar, objem - jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus Jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, prolínání, množení, vyvažování, přímka, křivka. Rozvíjení smyslové citlivosti. Souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů. Např. hmat - reliéfní autoportrét, sluch - výtvarné zpracování hudebních motivů, tvary ze zmačkaného papíru. Plastická tvorba - papír, drát, sádra Malba. Teorie barev - Goethův barevný kruh - teplé a studené barvy, barvy příbuzné Plastická a prostorová tvorba Společná práce na jednom objektu -	HV - rytmus, melodie OSV - kreativita HV - hudební nahrávky OSV – rozvoj schopností poznávání D - pravěk - starší doba kamenná - způsob života Pravěké umění (tvorba v přírodě, jsem šaman) EV – lidské aktivity a	Např. zátiší, kresba dle skutečnosti, kresba v plenéru. Např. pocity vyjádřené linií. Např. stavba živé přírody - dominantní prvek, emocionální malba, malba na kámen. Např. společná prostorová tvorba

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření. Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření. Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření. Osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše. Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění.	koordinace, komunikace. Nauka o perspektivě - (perspektiva paralelní a šikmá), umístění postav na plochu, velikost objektů. Subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů - kombinované techniky. Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě. Přírodní motivy (rostliny, neživá příroda, živočichové), člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události. Zvětšování (makrokosmos), zmenšování (mikrokosmos) - detail, polodetail, celek. Lidská figura - tvarová stylizace - Řecko, Řím Tvarová a barevná kompozice. Např. Babylónská věž - Mezopotámie Dekorační práce - využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů Písmo a užitá grafika. Např. plakát, reklama, obal na CD, obal na knihu, časopis	problémy životního prostředí OSV – komunikace Čj - Řecko a Řím - báje a pověsti D - Egypt (hieratická perspektiva, kánon lidské postavy, hieroglyfy, výzdoba pyramid, papyrus) EGS – Jsme Evropané VDO – principy demokracie EV – ekosystémy D - Mezopotámie, Řecko, Řím EGS – Jsme Evropané	Např. shon na ulici - vystřihování a lepení postav a objektů na plochu - společná práce, ilustrace řeckých bájí a pověstí, práce v plenéru Např. tisk z koláže, koláž, těstoviny - lepení, barvení, koření - voňavé obrázky, rozfoukávaná tuš, fantastická planeta, čemu se rád věnuji, papírořyt, jak budou vypadat dopravní prostředky v budoucnosti (koláž + kresba) Např. adventní věnec, svícen, vánoční ozdoby.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům. Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě.	Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - dekorativní předměty, vkusná výzdoba interiéru. Např. vitráž, malba na sklo, vystřihování, vyřezávání. Subjektivní výtvarné vyjádření reality. Vnímání okolních jevů.	MDV – fungování a vliv médií ve společnosti ČJ - poezie a próza s tématem Vánoc OSV – sebepoznání a sebepojetí, komunikace	Např. můj kamarád

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**Vyučovací předmět: Výtvarná výchova**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů. Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem. Správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy. Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné). Hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací. Rozliší působení viz. obr. vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i	Prvky viz. obr. vyjádření - kresebné etudy - objem, tvar, linie - šrafování. Analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky. Experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, zmnožování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru - horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanta) Rozvíjení smyslové citlivosti. Přenášení prostoru na plochu. Záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek. Barevné vyjádření. Byzantské, arabské umění. Odstín - sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užítí. Kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků.	OSV – rozvoj schopností poznávání EV- vztah člověka k prostředí OSV – rozvoj schopností poznávání D - byzantské, arabské umění EV- lidské aktivity a problémy životního prostředí MKV - multikulturalita	Např. kresba detailu, malba zátiší Např. vytrháváný reliéfní portrét, kola na vodě – papírový reliéf + kresba tuší Např. návrh šperků, barevnost motýlích křídel Např. kašírování - výtvarné náměty z Asie, Afriky a Ameriky - masky. Např. tiskátka ze sádry, návrh

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
symbolického obsahu. Využívá dekorativních postupů - rozvíjí si estetické cítění. Vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality. Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) Užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vývoji a vztazích. Uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace viz. obr. vyjádření. Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace. Vytváří společné kompozice v prostoru - instalace. Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvářených viz. obr. vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci. K tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění - počítačová grafika, fotografie, video, animace.	Užitá grafika. Písmo - styly a druhy písma. Tematické práce - Vánoce, Velikonoce, pálení čarodějnic. Vlastní prožívání. Interakce s realitou. Událost - originální dokončení situace - vyprávění výtvarnými prostředky. Práce s uměleckým dílem. Experimenty s reprodukcemi um. děl - hledání detailu, základních geometrických tvarů, skládání, deformování, dotváření kresbou a barvou. Roláž. Architektura. Kategorizace poznatků a uplatnění při vlastní tvorbě a interpretaci. Barevné kompozice geometrických tvarů, tvarová kompozice. Člověk – lidské tělo, části lidského těla	OSV - kreativita MDV, ČJ – tvorba mediálního sdělení OSV – sebepoznání a sebepojetí ČJ - literární texty EGS – Evropa a svět nás zajímá D - románský sloh OSV – poznávání lidí EGS – Jsme Evropané OSV - komunikace D - doba gotiky Př – anatomie lidského těla	plakátu, adventní věnec Např. vyjádření pocitů pomocí barev - špatná a dobrá nálada Např. rozvíjení jednotné výchozí situace - kolorovaná kresba. Např. Arcimboldo – jeho portréty, Leonardo da Vinci Např. charakteristické stavby románského slohu. Např. gotické vitráže. Např. vytrhávaný reliéfní portrét

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Na základě kresby podle modelu nakreslí: stojící postavu, postavu s náznakem pohybu, lidskou hlavu (vyjádří odlišnosti tvarů obličeje, proporce obličeje, části obličeje), vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (zjednodušení, stylizace)			

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy. Orientuje se v grafických technikách. Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	Kresebné etudy. Etuda s linií jako výtvarným prostředkem. Různé typy zobrazení (podhledy, rovnoběžné promítání). Praktické ověřování a postupné využívání kompozičních principů (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez, kontrast, harmonie) v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě. Linoryt, tisk z koláže, papírorýt. Práce s uměleckým dílem. Teoretické práce - renesance, baroko, klasicismus - na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování. Pozorují, porovnávají a zařazují do historických souvislostí základní stavební prvky architektury (římso, okno, portál, sloup, sgrafita, mozaika)	OSV - rozvoj schopností poznávání OSV – komunikace OSV - kreativita OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti D, ČJ - renesance, baroko, klasicismus, romantismus EGS – Jsme Evropané OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti EGS - Evropa a svět nás zajímá	Např. Leonardo da Vinci – koláž Mony Lisy

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Rozvíjí se v estetickém cítění - využívá dekorativních postupů. Správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor. Zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi. Správně užívá techniku malby, využívá texturu, míchá a vrství barvy. Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření.	- renesance, baroko Tematické práce - Vánoce, Velikonoce - jak se slaví v jiných zemích. Písmo, užitá grafika, reklama a propagační prostředky. Zdokonalování technik kresby - způsoby stínování, kontrast. Práce s netradičními materiály. Objemové vyjádření námětu barvami - doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné. Subjektivní barevná škála. Správná technika malby - zvládnutí větší plochy. Krajinářské školy 19. stol. Technika akvarelu, pastel	OSV – kooperace a kompetice OSV – rozvoj schopností poznávání EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV – sebepoznání a sebepojetí Z - mapa světa, obal Země MKV – lidské vztahy EV – vztah člověka k prostředí D - historické souvislosti 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.	Např. vitráž z barevných papírů. Např. kresba zátiší s geometrickými a měkkými tvary. Např. proměny všedních předmětů -PET lahve. Např. zátiší. Např. malba krajiny v plenéru.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
Vybírá a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání. Uplatňuje osobitý přístup k realitě. Umí využívat znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření. Orientuje se v grafických technikách - zvládá tisk z výšky. Rozlišuje obsah viz. obr. vyjádření uměleckých projevů současnosti a minulosti, orientuje se v oblastech moderního umění. Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace viz. obr. vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů. Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení jevů v proměnách, vývoji a ve	Techniky kresby - tužka, perko, uhl, rudka. Dynamická kresba. Např. kruh, koloběh vody, zátiší s jablky, kresba hlavy. Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty). Komplementární barvy - textura. Symbolika barev, mísení barev, působení barev, vztahy mezi barvami. Kontrast (barevný, světelný). Grafické techniky. Práce s uměleckým dílem - umění 1. pol. 20. stol a 2. pol. 20. stol. Např. kubismus, surrealismus, impresionismus. Seznamují se s hlavními současnými trendy výtvarného umění (instalace, performance, videoart, multimedia, akční umění – akční tvar malby a	EV – vztah člověka k prostředí OSV – rozvoj schopností poznávání EGS – Jsme Evropané D - historické souvislosti 20. stol. HV - výtvarné směry 20. stol. promítající se v hudbě OSV – hodnoty, postoje,	Např. kruh, koloběh vody, zátiší s jablky, kresba hlavy. Např. PF, ex libris.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
vztazích. Užívá viz. obr. vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem. Užívá viz. obr. vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie. Zasazuje předměty do neobvyklých souvislostí, vytváří nové a neobvyklé. Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model. Zvládá zachycení pomíjivého okamžiku - skicování.	kresby, land-art, happening) Při práci s um. dílem hledají a pojmenovávají základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy, porovnávají rozdíly výtvarných vyjádření (abstraktní, popisné, alegorické, symbolické, atd.). Společná práce - komunikace. Vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn. Reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly. Uplatňování subjektivity ve viz. obr. vyjádření. Převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí. Vytváření obrazových znaků na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - rozvíjení schopnosti rozlišovat z jaké vrstvy představivosti znaky pocházejí. Prostorová tvorba. Modelování. Práce v plenéru. Krajinaomalba, frotáž.	praktická etika OSV – komunikace EV - ekosystémy OSV – sebepoznání a sebepojetí OSV – sebepoznání a sebepojetí OSV - kreativita EV – vztah člověka k prostředí	Např. zvířata z PET lahví. Např. dotváření náhodného tvaru podle svých fantazijních představ - působivé

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty, kurzy	Poznámky
			barevné kombinace. Kašírování.

6., 7., 8. a 9. ročník: Žáci zaznamenávají, sledují, dokumentují a prezentují proměny vlastního výtvarného vývoje, tvoří záznamy pozorování, vytvářejí sbírky. Třídí a systematizují obrazový materiál podle své osobní inklinace. Využívají dostupná média a technické prostředky (kopírku, magnetofon, fotoaparát, skener, internet, mikroskop, ...). Některé výtvarné činnosti doplňují písemným projevem.

Osvojují si schopnost výtvarné výpovědi - jejího hodnocení, zdůvodnění a obhájení, vedení dialogu, vyjadřování se k tvorbě vlastní i ostatních - tolerance k rozdílným způsobům výtvarného vyjadřování. Jsou schopni hodnotit, obhájit a zdůvodnit vlastní výtvarnou výpověď.

11. ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je oblastí, kde vzdělání směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova. Obsah této oblasti prolíná i do ostatních vzdělávacích oblastí a do života školy.

11.1. Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavními úkoly Tělesné výchovy je postupné zvyšování fyzické zdatnosti, rozvoj základních pohybových schopností, síly, vytrvalosti, obratnosti. Tělesná výchova vede žáky k poznávání vlastních pohybových možností a zájmů, k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci získají pohybové dovednosti v oblasti sportovní gymnastiky, sportovních pohybových her, lehké atletiky, plavání.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Organizační vymezení

S přihlédnutím k určité sportovní aktivitě výuka probíhá v tělocvičně školy, na školním hřišti, ve volném terénu, v plaveckém bazénu. Žáci se účastní sportovních soutěží pořádaných školou i mimoškolních akcí.

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

- činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech
- činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, vybudování nouzového příbytku a přežití v přírodě, plavání, lyžování a bruslení, další pohybové činnosti
- činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví, učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- změní základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími, orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- učitel umožňuje žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka,
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním (podvádění zneužívání podpůrných látek, korupce při hodnocení výsledků), nevhodným sportovním prostředím

- a nevhodným sportovním náčiním a nářadím.
- učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá.

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- učí se reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají, zorganizují
- jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých,
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci, napomáhá spolupráci, přátelství, řešení konfliktů, toleranci a ke zvládání agresivity a soutěživosti žáků.

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni k jednání v duchu fair-play, dodržují pravidla, označí přestupky, respektují opačné pohlaví, zvládají pohybové činnosti ve skupině
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanská

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- chápou nutnost obrany vlasti
- spojují svou pohybovou činnost se zdravím, zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení,
- učí se být ohleduplní a taktní. Žáci přijímají sebe sama, přijímají i druhé bez ohledu na odlišnost, výkon, projevují úct
- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě, učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní.

Průřezová témata

V tomto předmětu jsou realizována: MKV, EV, MDV a VDO

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 1.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
Zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv	příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu tělocvičné pojmy-komunikace v TV bezpečnost při sportování, základ první pomoci, ošetření drobných úrazů. Určení bezpečného místa pro hru a trávení volného času základy sportovních her-míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních závodů ve třídě, účast na závodech) VDO – Občanská společnost a škola- rozvíjíme smysl pro spravedlnost a odpovědnost EV- Vztah člověka k prostředí	Sportem ku zdraví (projekt - čeští sportovci, národní sporty)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích zvládne přihrávku jednoruč, obouruč zná a dodržuje základní pravidla her, jedná v duchu fair-play je schopen soutěžit v družstvu je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo zná techniku hodu kriketovým míčkem zná nízký start zná princip štafetového běhu nacvičí skok do dálky účastní se atletických závodů zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. jednoduchá cvičení na žebřinách umí skákat přes švihadlo dokáže podbíhat dlouhé lano, provádí cvičení na lavičkách projevuje samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybových dovedností učí se respektovat zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví	základy atletiky- rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu základy gymnastiky -cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play	OSV - psychohygiena OSV – spolupráce, přiměřené sebeprosazení, zvládnutí agresivity, soutěživosti, řešení konfliktů MKV – napodobování, identifikace, vzory v médiích PA – zásady první pomoci, péče o zdraví	Čarodějnický čtyřboj

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 2.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, správné dýchání zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, jedná v duchu fair-play rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, je schopen soutěžit v družstvu zná a dodržuje základní pravidla her zvládne přihrávku jednoruč, obouruč	příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti bezpečnost při sportování tělocvičné pojmy-komunikace v TV určí vhodná místa pro hru a trávení volného času zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit základy sportovních her-míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních závodů ve třídě, účast na závodech) MKV – Lidské vztahy (ohleduplnost, spolupráce) OSV - akceptace druhého, umění odpustit, společné plnění úkolů, podílí se na dodržování jasných a splnitelných pravidel OSV - psychohygiena EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví)	Sportem ku zdraví (projekt - čeští sportovci, národní sporty)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zná techniku hodů kriketovým míčkem zná nízký start zná princip štafetového běhu nacvičí skok do dálky zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. jednoduchá cvičení na žebřinách umí skákat přes švihadlo dokáže podbíhat dlouhé lano provádí cvičení na lavičkách	základy atletiky základy gymnastiky	VDO – Občanská společnost a škola- rozvíjíme smysl pro spravedlnost a odpovědnost EV- Vztah člověka k prostředí OSV – spolupráce, přiměřené sebeprosazení, zvládnutí agresivity, soutěživosti, řešení konfliktů MKV – napodobování, identifikace, vzory v médiích PA – zásady první pomoci, péče o zdraví	Čarodějnický čtyřboj

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění zná pravidla chování v tělocvičně a hodině TV spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje	příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti cvičení během dne cvičení pro děti – taneční krok, jednoduché tanečky, základy estetického pohybu tělocvičné pojmy - komunikace v TV bezpečnost při sportování	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních závodů ve třídě, účast na závodech) MKV – Lidské vztahy (ohleduplnost, spolupráce) OSV - akceptace druhého, umění odpustit, společné plnění úkolů, podílí se na dodržování jasných a splnitelných pravidel OSV - psychohygiena EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví) VDO – Občanská společnost a škola- rozvíjíme smysl pro spravedlnost a odpovědnost	Sportem ku zdraví (projekt - čeští sportovci, národní sporty)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair-play spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink rozlišují míč na basketbal a volejbal učí se ovládat hru s basketbalovým míčem nacvičuje střelbu na koš nacvičuje přehazovanou zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe a družstvo pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje zná techniku hodů kriketovým míčkem zná princip štafetového běhu uběhne 60 m	základy sportovních her-míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování základy atletiky- rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu	EV - Vztah člověka k prostředí OSV – spolupráce, přiměřené sebeprosazení, zvládnutí agresivity, soutěživosti, řešení konfliktů MKV – napodobování, identifikace, vzory v médiích PA – zásady první pomoci, péče o zdraví VDO - Občan, obč. spol. a stát - respekt k identitám, zdroje konfliktů MKV - Lidské vztahy Prv – držení těla Čj – přesné vyjadřování Prv – bezpečnost Prv – komunikace lidí význam pravidel M – měření délky bodové hodnocení Vv – sport. nářadí	Čarodějnický čtyřboj

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zná taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa účastní se atletických závodů umí šplhat na tyči zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. provádí přitahování do výše čela na hrazdě naučí se správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví seznámí se s dětských aerobikem seznámí se s kondičním cvičením s hudbou	základy gymnastiky - cvičení na náradí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play	Prv – zdraví Hv – rytmus, melodie Prv – bezpečnost Vv - činnosti	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník:4.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kursy	Poznámky
zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti dbá na správné dýchání zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje zásady pohybové hygieny	příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních závodů ve třídě, účast na závodech) MKV – Lidské vztahy (ohleduplnost, spolupráce) OSV - akceptace druhého, umění odpustit, společné plnění úkolů, podílí se na dodržování jasných a splnitelných pravidel OSV - psychohygiena EV – Vztah člověka k prostředí (životní styl, prostředí a zdraví) VDO – Občanská společnost a škola- rozvíjíme smysl pro spravedlnost a odpovědnost	Sportem ku zdraví (projekt - čeští sportovci, národní sporty)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného náradí a náčiní zná pojmy z pravidel sportů a soutěží rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv jedná v duchu fair play spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti umí přihrávky jednoruč a obouruč, dribling rozlišují míč na basketbal a volejbal. učí se ovládat hru s basketbalovým míčem nacvičuje střelbu na koš nacvičuje přehazovanou zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi	tělocvičné pojmy-komunikace v TV bezpečnost při sportování základy sportovních her-míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností –her a soutěží, zásady jednání a chování	EV- Vztah člověka k prostředí OSV – spolupráce, přiměřené sebeprosazení, zvládnutí agresivity, soutěživosti, řešení konfliktů MKV – napodobování, identifikace, vzory v médiích PA – zásady první pomoci, péče o zdraví VDO - Občan, obč. spol. a stát - respekt k identitám, zdroje konfliktů MKV - Lidské vztahy Prv – držení těla Čj – přesné vyjadřování Prv – bezpečnost Prv – komunikace lidí význam pravidel M – měření délky bodové hodnocení Vv – sport. náradí	Čarodějnický čtyřboj

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe a družstvo pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje zná techniku hodů kriketovým míčkem zná princip štafetového běhu uběhne 300 m zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa účastní se atletických závodů umí šplhat na tyči zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. provádí přitahování do výše čela na hrazdě umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu provádí cvičení na švédské bedně	základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly	Prv – zdraví Hv – rytmus, melodie Prv – bezpečnost Vv - činnosti	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap zná význam sportování pro zdraví dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště dokáže objektivně hodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky zvládne jízdu na kole na dopravním hřišti, zná jednoduchá pravidla silničního provozu	vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play výchova cyklisty - dopravní hřiště		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Ročník: 5.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
ovládá protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu bezpečnost při sportování základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových her organizace	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních závodů ve třídě, účast na závodech) OSV - psychohygiena	Sportem ku zdraví (projekt - čeští sportovci, národní sporty)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
zná kompenzační a relaxační cviky uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví ovládá přihrávky jednoruč a obouruč, driblík	vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play	PA – zásady první pomoci, péče o zdraví OSV – hodnoty, postoje, praktická etika (soutěživost, fair play, pomoc druhému, kolektivní sporty) VDO – občanská společnost a stát EV – vztah člověka k prostředí	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
nacvičuje střelbu na koš ovládá pravidla házené a basketbalu je schopen soutěžit v družstvu umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji, je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo ovládá techniku hodů kriketovým míčkem ovládá princip štafetového běhu uběhne 400 m a 800 m umí skákat do dálky nacvičí správnou techniku skoku z místa umí šplhat na tyči zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, kotouly vpřed a vzad s různým zakončením, stojka umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – kruhy, žebřiny, lavičky apod. provádí kondiční cvičení s plnými míči projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti respektuje zdravotní handicap	základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, zásady jednání a chování		Zimní víceboj Čarodějnický čtyřboj

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky			

Vzdělávací oblast: Člověka zdraví**Předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 6. a 7. (chlapci)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kursey	Poznámky
zvládá techniku nové atletické disciplíny při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli sleduje aktuální dění ve světě sportu užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond používá správnou techniku zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	Atletika, běžecká abeceda, člunkový běh Běh vytrvalostní na 1500m, 60 m, 800m, štafetová předávka Skok daleký z místa, s rozběhem, Skok vysoký - základní technika flopu Hod granátem a kriketovým míčkem Gymnastika – průpravná cvičení, pořadová cvičení Akrobacie – kotoul vpřed a vzad, přemet stranou, rovnovážné polohy v postojích Stojka na lopatkách, stojka s dopomocí Kruhy - překot vzad, svis střemhlav, houpání s obraty - u záhupu seskok Švédská bedna nadél – seskok Koza – skrčka na šíř, roznožka, odbočka Šplh - na tyči, klička na provaze Kondiční cvičení - kruhový trénink Švihadla Sportovní hry	VDO – Občan, občanská společnost a stát EGS – Objevujeme Evropu a svět (různé druhy sportů v různých zemích světa) MV – Kulturní difference (sportovní odlišnosti, různorodost výkonů jednotlivých žáků) OSV - psychohygiena	Zimní víceboj Čarodějnický čtyřboj

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k	Florbal – střelba, přihrávka, zpracování, role v defenzivě, pravidla hry Basketbal – vnímání základních gest rozhodčího, osobní obranný systém, driblink, obrátka s míčem, přihrávka jednoruč a obouruč při běhu a z místa, střelba Házená – driblink, vedení míče, přihrávka, střelba a pravidla hry Turistika a pobyt v přírodě - uplatnění získaných poznatků ze ZŠ Běžecový výcvik – skluzy na 1 lyži, jednoduché zastavování, běh ve stopě Sjezdový výcvik - přejíždění terénních nerovností, brzdění smykem, oblouky – otevřený, zavřený, dlouhý, zvládání přiměřeně těžkého terénu Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	OSV – Rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace (organizace sportovních turnajů ve škole, účast na závodech) VKZ – péče o zdraví PA – zásady první pomoci, péče o zdraví	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kursy	Poznámky
opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu			

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 6. a 7. (dívky)

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ Žákyně aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	 význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, kondiční programy prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí první pomoc při TV a sportu, improvizované ošetření poranění a odsun raněného	 OSV - Sebepoznání a sebezpečí OSV - Seberegulace a sebeorganizace OSV - psychohygiena Přírodopis – lidské tělo (stavba) MR - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	 Činnosti v průběhu roku jsou ovlivněny také počasím a momentálním vybavením

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Žákyně zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ Žákyně užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity gymnastika – akrobacie, přeskoky cvičení s náčiním a na náradí estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičtým doprovodem kondiční formy cvičení pro daný věk žáků atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu skok do dálky (popř. do výšky) hod míčkem sportovní hry – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie turistika a pobyt v přírodě – uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty	Hudební výchova OSV - Kooperace a kompetice OSV - Komunikace EV	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech organizace prostoru a pohybových činností pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování	OSV – Komunikace OSV - Mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, poznávání lidí OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	V rámci aktivit školy – školní výlety, exkurze atd.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 8. a 9. (chlapci)

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurzy	Poznámky
při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli sleduje aktuální dění ve světě sportu užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond používá správnou techniku usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Atletika, běžecká abeceda, pořadová cvičení, člunkový běh Běh vytrvalostní na 1500 m, běh na 800m, sprint 60 m Skok daleký s rozběhem a z místa Skok vysoký - zlepšování techniky flopu Hod granátem a kriketovým míčkem Vrh koulí – nácvik správné techniky Gymnastika - průpravná cvičení, kotouly vpřed a vzad, nácvik gymnastické sestavy Akrobacie - přemet stranou, stojka na lopatkách, stojka s dopomocí a bez dopomoci, rovnovážné polohy v postojích Hod medicimbalem do dálky (posilování) Kruhy - překot vzad, svis hlavou dolů, hnízdo, houpání s obraty, u záhupu seskok Kruhový trénink - na žínkách nebo na lavičkách Koza – skrčka na šíř, roznožka, odbočka Šplh - na tyči, klička na provaze Kondiční cvičení - kruhový trénink Švédská bedna nadél	VDO – Občan, občanská společnost a stát OSV - psychohygiena	Zimní víceboj Čarodějnický čtyřboj

Výstupy	Učivo	Průřezová témata, Mezipředmětové vztahy, Projekty a kurisy	Poznámky
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví	Sportovní hry Volejbal – podání spodní a vrchní, odbití obouruč vrchem a spodem, postavení při příjmu, přihrávka a smeč Basketbal – driblíng, osobní obranný systém, vnímání základních gest rozhodčího, přihrávka jednoruč a obouruč při běhu a z místa, střelba, trestný hod Florbal – střelba, přihrávka, zpracování, role v defenzivě, pravidla hry Fotbal - základy herních systémů, herní kombinace, přihrávky po zemi a hlavou, nácvik střelby a pravidla hry Turistika a pobyt v přírodě - uplatnění získaných poznatků ze ZŠ Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech Pobyt ve volné přírodě	OSV – kooperace VKZ – péče o zdraví PA – zásady první pomoci, péče o zdraví	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Tělesná výchova**

Ročník: 8. a 9. (dívky)

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ Žákyně aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	 význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, kondiční programy, manipulace se zatížením prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách	 OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Seberegulace a sebeorganizace OSV - psychohygiena Přírodopis – lidské tělo (stavba) OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	 Činnosti v průběhu roku jsou ovlivněny také počasím a momentálním vybavením

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	improvizované ošetření poranění odsun raněného pohybové hry (i netradiční) gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičným doprovodem kondiční formy cvičení pro daný věk žáků atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí	Hudební výchova OSV - Kooperace a kompetice	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kursy	Poznámky
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	sportovní hry – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech organizace prostoru a pohybových činností historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží	OSV - Komunikace EV Zeměpis - orientace na mapě OSV – Komunikace Dějepis – historie olymp. her atp. Multikulturní výchova	V rámci aktivit školy – školní výlety, exkurze atd.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody nebo turistické akce na úrovni školy spolurozhoduje osvojované hry a soutěže zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování	SR - Mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, poznávání lidí MR - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

11.2. Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Úzce souvisí s předměty Přírodopis a Fyzika. Žák je veden k pochopení a následnému bezpečnému chování spojenému se zdravím fyzickým a psychickým. Důraz je kladen na základní hygienické, stravovací, pracovní a jiné zdravotně preventivní návyky, na dovednost odmítat škodlivé látky, předcházení úrazům, prevenci nemocí a získávání orientace v základních otázkách sexuality. Vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí se být za zdraví zodpovědný. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových a mimořádných situacích. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Časové vymezení

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	1	1	1	1

Organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenových třídách, vyučující využívá různé výukové metody, využívá krátkodobých projektů, besed, exkurzí.

Obsahové vymezení

Vzdělávání je zaměřeno na:

- preventivní ochranu zdraví
- na základní hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky
- na dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
- respektování změn v období dospívání, vhodná reakce na ně
- ochrana před přenosnými chorobami, cesty přenosu, prevence
- základy první pomoci
- upevnění návyků poskytovat základní první pomoc
- posilování schopnosti racionálně přistupovat k řešení osobních problémů
-

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k efektivnímu učení,
- vyhledávají a třídí informace, využívají je v procesu učení
- vytváří si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánují, organizují a řídí vlastní učení
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- zařazuje metody, při kterých dochází k závěrům, řešením sami žáci
- sleduje při hodině pokrok všech žáků

Kompetence k řešení problémů

- žáci vnímají nejrozličnější problémové situace – mimořádné situace, krizové situace a plánují způsob řešení problémů
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí
- jsou schopni obhájit svá rozhodnutí
- učitel klade otevřené otázky
- ukazuje žákovi cestu ke správnému řešení prostřednictvím jeho chyb
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence komunikativní

- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci si osvojí kultivovaný ústní projev
- žáci se účinně zapojují do diskuze
- žáci uplatňují bezpečné a odpovědné sexuální chování s ohledem na zdraví a etické partnerské

vztahy

- učitel vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů
- vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině
- žáci se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

- žáci respektují názory ostatních
- formují volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhodují podle dané situace
- chápou základní ekologické souvislosti, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- učitel vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- zajímá se, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- mohou využít ICT pro hledání informací
- využívají znalostí v běžné praxi
- ovládají základní postupy první pomoci
- učitel umožňuje žákům, aby při hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi,...
- vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- vytváří pro žáky příležitosti k aplikacím znalostí a dovedností na modelové situace

Průřezová témata:

VDO - angažovaný přístup k druhým, zásady slušnosti, tolerance, odpovídající chování

OSV – obecné modely řešení problémů, zvládání různých životních situací, poznávání sebe a lidí a jednání ve specifických rolích a situacích

MKV – schopnost zapojovat se do diskuze, rozeznat argumentaci a výrazové prostředky komerční i politické reklamy

EV – vysoké oceňování zdraví a chápání vlivu prostředí na vlastní zdraví i zdraví ostatních lidí

EGS – osvojování evropských hodnot, svoboda lidské vůle, humanismus, morálka, kritické myšlení,...

Ročník: 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Život v rodině a mimo ni Rodina – postavení a role ženy a muže	rozumí novým pojmům – rodina, funkce rodiny, role ženy, role muže, vzájemná tolerance a pomoc analyzuje odlišnosti postavení muže a ženy v naší společnosti – srovnání s jinými kulturami hledá odpovědi na otázky emancipace, diskriminace žen a mužů analyzuje, srovnává úplnou a neúplnou rodinu ve vztahu k výchově	Př – vzorná péče samců či samic o své potomky	
Vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte	rozumí významu rodiny pro rozvoj osobnosti dítěte, pro jeho výchovu rozumí pojmu výchova, způsob výchovy, výchovný styl umí vyjádřit pozitiva i negativa výchovných stylů	Ov – funkce rodiny	
Zneužívání návykových látek Pozitivní životní cíle a hodnoty	dokáže vysvětlit pojmy hodnota, hodnotový systém, životní cíle umí vyjádřit své názory, pocity a postoje k systému hodnot pamatuje si a dokáže vysvětlit pojmy droga, závislost, nikotin, abstinenci příznaky analyzuje negativní důsledky užívání drog, zejména otázky spojené s tabakismem vyvozuje obecné důsledky kouření, včetně odvykání a prevence zdůvodňuje na konkrétním příkladu škodlivost vlivu kouření na lidský organismus		
Kouření (tabakismus)			

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Vztahy mezi lidmi a formy soužití: vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek Zdravý způsob života a péče o zdraví: výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim ochrana před přenosnými chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v	zhodnotí možné důsledky kouření na vznik nemocí člověka umí zdůraznit negativa drogových závislostí, hledá možná řešení a zdůvodnění, v čem je to škodlivé pro člověka respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	OSV – komunikace a rozhodování v běžných i vypjatých situacích, sociální vztahy, mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy, empatie) EV – vliv prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí,	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci Změny v životě člověka a jejich reflexe: dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Ov – První pomoc při ohrožení života Čj – význam slov – tragédie, pohroma, katastrofa, havárie Při výuce využíváme media: články v časopisech, novinách, práce na PC, dokumenty na DVD.	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Rodina Práva a povinnosti členů rodiny Rodina a domov Komunikace v rodině Rodina a bydlení Ekonomika domácnosti Jak sestavit domácí rozpočet	rozumí a dovede vysvětlit svými slovy pojmy – rodina jako sociální skupina, rodičovská zodpovědnost, povinnosti, práva, domov, rozvod a jeho příčiny, komunikace v rodině, stolování, ekonomika, finance, hospodaření, rodinný rozpočet uvádí přednosti a nedostatky soužití v rodině, možnosti pomoci a tolerance rozumí správným způsobům komunikace mezi rodiči a dětmi	Vv – namalovat truhlu s pokladem podle vlastních představ a fantazie M – geometrie a rýsování – jednoduchý plán bytu Čj – význam slova estetika Čj – význam slova etiketa EV – vliv prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí	
Zdravá výživa Látky tvořící naše tělo Alternativní výživa a poruchy výživy	dovede vysvětlit svými slovy pojmy – výživa, zdravá výživa, cizorodé látky, podvýživa, gastronomie, toxicita látek, poruchy příjmu potravy, alternativní výživa rozumí vztahům mezi výživou a zdravím jedince analyzuje odlišnosti zdravé výživy a alternativních způsobů výživy uvádí klady a zápory vlivů zdravé výživy na tělesné a duševní zdraví člověka		
Zneužívání návykových látek Drogy Nejčastěji užívané drogy Drogy a jejich účinky Doping	rozumí a dovede vysvětlit svými slovy pojmy – droga, zneužívání léčiv, návykové látky, závislost, tabakismus, alkoholismus, chemická droga, přírodní droga, měkké drogy, tvrdé drogy, doping, anabolické steroidy, prevence drogových závislostí, drogy a	Vv – libovolnou technikou zobrazit svou představu o účinku	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Záludnosti drog Drogy a legislativa Vznik závislosti Osobní bezpečí Nebezpečné situace Skupina vrstevníků a násilí Agresoři a oběti Bezpečnosti silničního provozu Násilí v sexualitě První pomoc Sexuální výchova Pohlavní orgány muže a ženy Stáváme se mužem a ženou Rozmnožování	legislativa porozumí účinkům drog na lidský organismus, mechanismům vzniku závislosti, způsobům prevence drogových závislostí uvádí přednosti a nedostatky v oblasti prevence drogových závislostí, dopingů a ochrany zdraví dokáže pomoci osobě nebo vrstevníkovi při problémech s návykovými látkami chrání se před škodlivými vlivy dopingů na lidské zdraví dovede vysvětlit pojmy – nebezpečná situace, násilí v rodině a ve škole, obrana proti násilí, vrstevnická skupina a násilí, šikana, agresivita, slovní a fyzická agresivita, agresor, oběť, asertivita, zdravé sebevědomí, hazard a jeho nebezpečí, bezpečné sportování, sexuální zneužívání, úpal, úžeh, alergie, první pomoc, drobná poranění, ošetření analyzuje odlišnosti mezi nebezpečnou situací a agresí, škádlením a šikanou, mezi drobným poraněním a stavem ohrožujícím život dovede vysvětlit svými slovy pojmy – identita, menstruace, puberta, postpuberta, prepuberta, sexualita, tolerance, vulgarismus rozumí fázím a změnám puberty (tělesné a psychické změny), odlišnostem u chlapců a dívek aplikují osvojené poznatky o dospívání v konkrétních životních situacích analyzuje odlišnosti a naopak hledá souvislosti mezi dospívajícími chlapci a děvčaty	drog na lidský organismus Čj – pojmy – stimulancia, narkotika, anabolika, diuretika, peptidové hormony Př – rozmnožování savců, hledat souvislosti a odlišnosti dospívání u člověka a jiných živočichů	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Hodnota a podpora zdraví: celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	uvádí klady a zápory vztahu mezi dospívajícími a rodiči, popř. učiteli správně užívá pojmy v oblasti sexuality, odstraňuje vulgarismy vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví		

Během výuky využíváme media: články v časopisech, novinách, práce na PC, dokumenty na DVD

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví**

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Rodina Faktory ovlivňující stabilitu rodiny Hledání ideálu Sňatek ano, či ne Neshody v manželství	rozumí a dovede vysvětlit svými slovy pojmy – přátelství, láska, partnerství, manželství, ideální rodina, ideální partner(ka), rodinné soužití, nezralá rodina, náhradní rodinná péče, druhy konfliktů v rodině posuzuje faktory vedoucí ke stabilitě či naopak k nestabilitě rodiny, prevence konfliktů dovede zdůvodnit výběr ideálního partnera a zhodnotí možná úskalí při této volbě specifikuje rizikové faktory tzv. nezralých rodin	OSV – řešené problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje M – geometrie a rýsování – jednoduchý plán bytu Čj – význam slova estetika Čj – význam slova etiketa	
Člověk ve zdraví a nemoci Rozumět a pomáhat nemocným aneb Jak o ně pečovat Stravování nemocných Podávání léků Samí sobě lékaři aneb Prevence léčení přírodními prostředky	rozumí a dovede vysvětlit svými slovy pojmy – zdraví, nemoc, léčebný režim, dieta, rekonvalescence, expirační doba léku, alternativní medicína a její metody, zejména fytotherapie, obezita, cukrovka, stres a vznik hypertenze, alergie, nádorová onemocnění rozčlení a posoudí faktory vedoucí k nemoci		
Lidská sexualita aneb Co je to láska? Láska Odlišnosti v lásce aneb co je a není normální Reprodukční zdraví dospívajících a možná ohrožení Co k lásce patří a co ne Plánované rodičovství	rozumí a dovede vysvětlit svými slovy pojmy – dospívání, láska, zamilovanost, sex, sexualita, necking, pohlavní život, reprodukční zdraví, homosexualita, bisexualita, transsexualita, pohlavní identita, rizika prostituce, rizika těhotenství dětí a mladistvých, hodnoty a normy v sexualitě, sexuální deviace a jejich podoby, plánované rodičovství, antikoncepce, antikoncepční metody rozčleňuje a posuzuje rizika předčasného zahájení	Vv – namalovat truhlu s pokladem podle vlastních	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence: stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu) skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	pohlavní aktivity, rizika přenosu pohlavních chorob, těhotenství mladistvých a jeho následky zdůvodňuje a analyzuje přístupy k různým podobám lidské sexuality a lásky, k plánovanému rodičovství a k správné volbě antikoncepce - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	představ a fantazie Vv – namalovat obrázkový příběh začátek lásky mezi lidmi OSV – seberegulace a sebeorganizace, poznávání lidí, chyby při poznávání lidí Př – soustavy v lidském těle Čj – význam slova nemoc Př – údaje o léčivých rostlinách Př – objev inzulinu Př – rozdíl mezi tepnami a žilami	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí Osobnostní a sociální rozvoj: sebezpoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování	- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí		

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví**Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví**

Ročník: 9

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Rodina	uvědomuje si rozdíly mezi funkční a dysfunkční rodinou vyjmenuje a vysvětlí role členů rodiny a hodnoty důležité pro rodinné soužití posoudí vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně otázek lásky a porozumění analyzuje hlavní rysy rodiny v minulosti a vyvodí odlišnosti od současného pojetí rodiny posoudí možné příčiny krizí v rodině, včetně rozvodu, a hledá možná řešení odsuzuje domácí násilí a na příkladech uvádí možnosti prevence tohoto násilí vyhodnotí současnou ekonomickou zátíženost rodiny a posoudí možná opatření, včetně správného zacházení a hospodaření s penězi rodiny uvědomí si a posoudí kvality rodičů a jejich předpoklady pro výchovu dětí	OV- funkce rodiny VDO – občan, občanská společnost M- finanční gramotnost Př – péče o potomstvo	
Péče o duševní zdraví	vysvětlí na příkladech souvislosti mezi fyzickým, duševním a sociálním zdravím, posoudí vztah mezi uspokojováním potřeb člověka a hodnotou zdraví analyzuje rizika ohrožující zdraví (např. stres, civilizační choroby, zneužívání návykových látek, nebezpečí na ulicích, ve škole apod.), navrhuje účinná opatření		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Zdravá výživa	uvědomí si a pojmenuje příčiny civilizačních onemocnění a dokáže navrhnout účinnou prevenci dokáže pomoci lidem s postižením a poradí jim možnosti sportovního vyžití zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví a prevenci onemocnění vysvětlí a respektuje pravidla zdravého způsobu stravování uvědomí si a posoudí vliv životního prostředí na výživu a zdraví člověka rozpozná poruchy příjmu potravy, odhadne možné příčiny a navrhne prevenci posoudí rozdíly mezi zdravou a nezdravou výživou analyzuje odlišnosti jídelníčků různých národů, dokáže porovnat jejich kvalitu se zdravou výživou	Př – údaje o léčivých rostlinách Př – stavba trávicí soustavy	
Prevence zneužívání návykových látek	chápe souvislosti mezi důvody vzniku závislosti a chováním člověka posoudí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek dokáže se bránit vzniku závislosti kvalitním trávením volného času, rozvíjením vlastních zájmů analyzuje společenská rizika užívání drog a navrhne jejich možnou prevenci vyhledá a zprostředkuje informace o protidrogových institucích a odbornících, kteří pomáhají závislým v určitém regionu na základě svých znalostí vyhodnotí situaci, jak jednat s lidmi	OSV – psychohygiena, mezilidské vztahy, poznávání lidí, hodnoty, postoje	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
Osobní bezpečí Sexuální výchova: sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost; promiskuita, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity	pod vlivem alkoholu nebo drogy a navrhne postup první pomoci dokáže rozpoznat varovné signály patologického hráčství analyzuje příčiny trestné činnosti mladistvých a dokáže navrhnout možnosti ochrany vyhodnotí různé situace vyvolávající násilí, uplatňuje obrannou komunikaci proti manipulaci a agresi projevuje odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví nebo život, poskytuje možnou pomoc, včetně první pomoci ve stavech ohrožujících život člověka dokáže rozeznat různé podoby vandalismu, posoudit rozdíly mezi uměním a poškozováním majetku sprejery odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoliv druhu nenávisti k lidem rozlišuje katastrofy a hromadná neštěstí, dokáže posoudit význam integrovaného záchranného týmu, civilní obrany podporuje pozitivní vztahy, jako jsou přátelství, různé podoby lásky, partnerské vztahy, vztahy manželské a rodičovské respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování respektuje sebe i druhé, je tolerantní vůči ostatním a rozvíjí aktivní naslouchání chápe etické normy v oblasti sexuálního chování rozpozná změny v dospívání a reaguje na ně, dokáže respektovat a tolerovat odlišnosti druhého pohlaví	ČJ – význam slov manipulace, agrese, vandalismus, rasismus, xenofobie Př – lidské rasy D – 2. svět. válka a rasismus Z, Př – přírodní katastrofy Ov – rodina, manželství	

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty	Poznámky
	porozumí sexuálnímu dospívání a reprodukčnímu zdraví, chápe rizika předčasného zahájení pohlavního života a uvědomuje si všechny důsledky analyzuje možné příčiny rodičovství mladistvých a navrhne účinnou prevenci posoudí vhodné druhy antikoncepce a vysvětlí její význam při plánování rodičovství vyjádří vlastní názor na odlišnosti v sexualitě (poruchy pohlavní identity, homosexuality, sexuální deviace apod.) rozumí možným rizikům při nechráněném pohlavním styku posoudí a odmítá sexuální násilí, kuplířství, prostituci, pornografii jako praktiky komerčního sexu, které snižují lidskou důstojnost pochopí bio-psycho-sociální aspekty těhotenství, porodu a péče o dítě analyzují různé možnosti vedení porodu (např. přednosti a rizika alternativních porodů)	Př – stavba pohlavní soustavy Př – vývoj člověka	

Poznámka: Během výuky využíváme media – články v časopisech, novinách, práce na PC, dokumenty na DVD.

12. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika oblasti

Oblast člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

12.1. Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti, přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Zaměřuje se na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a společnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní činnosti zahrnuje na 1. stupni čtyři tematické celky, Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, které se prolínají jednotlivými ročníky. Na 2. stupni je z osmi možných tematických okruhů realizováno v rámci předmětu Pracovní činnosti pět okruhů, přičemž v 6. a 7. ročníku se jedná o tematické celky Provoz a údržba domácnosti, Pěstitelské práce a chovatelství, Příprava pokrmů a v 8. a 9. ročníku o tematické celky Práce s laboratorní technikou a Svět práce.

Časové vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Organizační vymezení

Žáci pracují během vyučování v kmenových učebnách, na školním pozemku a v kuchyňce. K výuce používají různé formy a metody práce.

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem
 - vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
 - funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
 - jednoduché pracovní postupy a organizace práce
 - lidové zvyky, tradice a řemesla
- Konstrukční činnosti
 - práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
 - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
- Pěstitelské práce
 - základní podmínky pro pěstování rostlin
 - péče o nenáročné rostliny
 - pěstování rostlin ze semen
 - pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování
- Příprava pokrmů
 - pravidla správného stolování
 - příprava tabule pro jednoduché stolování

Vzdělávací obsah je rozdělen na 2. stupni na tematické okruhy

- Pěstitelské práce a chovatelství
 - pěstování vybraných rostlin
 - pěstování zeleniny
 - pěstování okrasných rostlin
 - technologická kázeň, bezpečnost práce
 - základní znalosti chovu drobných zvířat
 - zásady bezpečného kontaktu se zvířaty
 - hygiena a bezpečnost chovu
- Příprava pokrmů
 - pravidla správného stolování
 - zařízení kuchyně
 - příprava jednoduchých pokrmů studené i teplé kuchyně
 - výběr potravin
 - údržba domácnosti
- Práce s laboratorní technikou
 - konkrétní pozorování, měření a experimenty
 - zpracování protokolů
 - první pomoc při úrazech v laboratoři
- Svět práce
 - pracovní činnosti vybraných profesí
 - možnosti při rozhodování o budoucím povolání a profesní přípravě
 - trh práce

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žák pracuje samostatně a tvořivě, s učitelem si stanovuje podmínky úspěšné práce
- učitel vede žáky k pochopení základních informací, k jejich vyhledávání a třídění
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení
- učitel vede žáky k samostatnému tvůrčímu projevu, k posuzování výsledků své práce
- učitel dbá na správné používání odborné terminologie

Kompetence pracovní

- žák si upraví pracovní místo
- žák po dobu práce udržuje pracovní pořádek, postará se o úklid
- žák bezpečně a účinně používá materiály, nástroje a vybavení a dodržuje vymezená pravidla
- žák naplánuje s učitelem dílčí činnosti nutné ke splnění úkolu
- žák rozpozná kvalitní práci a dobře splněný úkol
- žák vybere nástroje a materiály, které odpovídají úkolu

Kompetence sociální a personální

- žák vymezuje s ostatními kritéria dobře odvedené práce
- žák vyslovuje své ocenění nápadů a práce druhých dříve než kritiku, děkuje druhým za uznání
- žák probere ve skupině zadaný úkol a rozdělí si ve skupině role
- žák při potížích vyhledá pomoc, nebo nabízí svou
- žák vyslechne, co mu učitel nebo druzí o jeho práci říkají, radí se, jak se zlepšit

Kompetence komunikativní

- žák popisuje, co se mu nelíbí na výsledku práce druhé osoby, ne na osobě samotné
- učitel umožní žákům prezentovat výsledky své práce a jejich hodnocení
- žáci se učí naslouchat a respektovat názory druhých

Kompetence k řešení problémů

- žák se nebojí problémů
- žáci se učí diskutovat o možnostech řešení dané problematiky
- učitel vede žáky k vnímání problémové situace

- učitel vede žáky ke kritickému myšlení a schopnosti uvážlivých rozhodnutí

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k základnímu pochopení principu práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- učitel vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí

Předmětem prolínají průřezová témata, zejména Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana (zodpovědnost každého jedince za své zdraví, spolupráce a pomoc při práci), Environmentální výchova (podmínky života, vztah k životnímu prostředí).

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami vytváří jednoduchými postupy různé předměty z netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky pečuje o nenáročné rostliny upraví stůl pro jednoduché stolování chová se vhodně při stolování	Práce s drobným materiálem Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla stavebnice plošné, prostorové práce s předlohou Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo základní vybavení kuchyně, nákup potravin	OSV - rozvoj schopností poznání a sebepoznání, dovednosti týkající se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích, kooperace a kompetice, kreativita EV- životní prostředí - role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí Projekty-Bramborák, Vánoce, Velikonoce	Textilní koláž

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů Pracuje podle slovního návodu a předlohy Dovede stříhat, vystřihovat, skládat, lepit papír Dovede vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru Umí aranžovat, dotvářet, opracovávat přírodní materiál Umí navlékat jehlu, udělat uzel, stříhat textil Umí přišít knoflíky Umí slepit textilií, vyrobí jednoduchý textilní výrobek Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování Pečuje o nenáročné rostliny (otírání listů,	Práce s drobným materiálem Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla Konstrukční činnosti Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	OSV – Rozvoj schopností poznávání MKV – lidské vztahy VDO – Občanská společnost a škola OSV – kreativita, psychohygiena, kooperace a kompetice Prv – okrasné rostliny, koření, léčivky aj.	Textilní koláž

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce**Vyučovací předmět: Pracovní činnosti**

Ročník: 3.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu Pracuje podle slovního návodu a předlohy Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování, pečuje o nenáročné rostliny Připraví tabuli pro jednoduché stolování Chová se vhodně při stolování	práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek, a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků. Vztah člověka k tradici. tkání, trháni, lepení, stříhání, vystřihování, překládání a skládání papíru, vytváření jednoduchých prostorových tvarů z papíru - papír a karton, problémy životního prostředí - přírodniny - textil - modelovací hmota, těsto, modurit navlékání, aranžování, třídění přírodního materiálu, práce podle slovního návodu nebo předlohy navlékání jehly, děláni uzlu, stříhání textilu, základní steh, přišívání knoflíků, vyrábění jednoduchého textilního výrobku, lepení textilií zná základy péče o pokojové květiny - otírání listů, zalévání, kypření, umí zasít semena, provádí přesazování pěstovaných rostlin příprava pokrmů - výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování, vzájemné vztahy, komunikace, etika.	VDO – občanská společnost a stát VV, prvouka EV – vztah člověka k prostředí OSV – mezilidské vztahy, komunikace, hodnoty, postoje, praktická etika OSV – kreativita, psychohygiena, kooperace a kompetice	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Práce s drobným materiálem vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu Konstrukční činnosti provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu Pěstitelské činnosti provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	vlastnosti materiálu, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy prostorové konstrukce základy aranžování skládání origamů práce s papírem, kartonem, přírodninami, textilem lidové zvyky, tradice a řemesla práce se stavebnicemi – plošnými, konstrukčními, prostorovými práce s návodem a předlohou základní podmínky pro pěstování rostlin pěstování pokojových rostlin pěstování rostlin ze semen v místnosti setí a sázení množení rostlin odnožemi a řízkováním	EV – vztah člověka k prostředí dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu dle svých schopností a možností VV M – zlomky M – finanční gramotnost, sestavení rozpočtu OSV – kreativita, psychohygiena, kooperace a kompetice	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Příprava pokrmů orientuje se v základním vybavení kuchyně připraví samostatně jednoduchý pokrm dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni dokáže vytvořit finanční rozpočet na jednoduché pokrmy			

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce**Vyučovací předmět: Pracovní činnosti**

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu Seznámí se se základy aranžování Zvládne různé druhy stehu – přední, zadní, ozdobný Seznámí se s látáním a tkaním Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a	<u>Práce s drobným materiálem</u> Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Lidové zvyky, tradice, řemesla <u>Konstrukční činnosti</u> Stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem <u>Pěstitelské práce</u> Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	OSV – Rozvoj schopností poznávání MKV – lidské vztahy OSV – kreativita, psychohygiena, kooperace a kompetice Čj – návod, postup práce Prv – okrasné rostliny, léčivky, koření, léčivky aj.	

Výstup	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata Projekty a kurzy	Poznámky
pozorování Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc Orientuje se v základním vybavení kuchyně Připraví samostatně jednoduchý pokrm Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch Dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) Pěstování pokojových rostlin Rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie <u>Příprava pokrmů</u> Základní vybavení kuchyně výběr, nákup a skladování potravin Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Technika v kuchyni – historie a význam	ENV – Základní podmínky života OSV – Kooperace a kompetice VV – estetika stolování VI – historie stolování	 Praktická příprava studených a teplých pokrmů Nacvičení kulturního stolování

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<u>Zdravá výživa a zelenina</u> Blíže se seznámí s pojmem zdravá výživa a rozliší typy zeleniny Zná způsob pěstování <u>Kuchyně</u> Osvojí si zásady bezpečnosti práce a hygieny Používá inventář kuchyně a dodržuje zásady bezpečnosti práce a hygieny Připraví jednoduché pokrmy studené kuchyně Správně zachází s pomůckami, prostředky a nástroji <u>Potraviny</u> Určí význam potravin pro zdraví Zná hlediska výběru potravin Sestaví jídelníček zdravé výživy <u>Údržba domácnosti</u>	Druhy zeleniny Podmínky a zásady pěstování Význam zdravé výživy Vybavení a nástroje v kuchyni Studená kuchyně a úprava zeleniny Udržování pořádku a čistoty Bezpečnost práce a hygiena provozu Základní práce v kuchyni Výběr, nákup, skladování Skupiny potravin Jídelníček	VKZ: Zdraví a výživa Práce v realizačním týmu	 Seznámení se školní kuchyňkou Praktické cvičné práce v kuchyňce

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby a provádí drobnou domácí údržbu Osvojí si a dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy Poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem Užívá vhodné pracovní pomůcky <u>Pěstitelské práce</u> volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin pěstuje a využívá květiny pro výzdobu používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	Údržba, úklid - údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí Likvidace odpadu - odpad a jeho ekologická likvidace Spotřebiče v domácnosti Poskytování první pomoci základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin	Sestavení jídelníčku VKZ: Osobnost člověka; Rodina	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce**Vyučovací předmět: Pracovní činnosti**

Ročník: 7.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<u>Příprava pokrmů</u> Žák se řídí bezpečností práce a zásadami hygieny Připraví jednoduché pokrmy studené i teplé kuchyně Umí poskytnout první pomoc při úrazech	Studená kuchyně Způsoby tepelného zpracování Postupy při přípravě pokrmů Nápoje První pomoc při úrazech	ČJ – popis pracovního postupu, vypravování Př – energetická hodnota živin Ch – bílkoviny, cukry, tuky	Praktická příprava pokrmů studené a teplé kuchyně
<u>Úprava stolu, stolování</u> Žák zvládne principy stolování a obsluhy u stolu	Prostírání a příprava tabule ke slavnostním příležitostem Pravidla stolování Obsluha Chování u stolu	OSV – kreativita, kooperace a kompetice VV – estetika stolování	Nacvičení kulturního stolování Ukázky prostírání
<u>Provoz a údržba domácnosti</u> Žák ovládá způsoby placení a domácího hospodaření	Ekonomika domácnosti Finance, provoz		

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
Provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví Vypracuje plán na úpravu bytu Orientuje se v pracovních materiálech a předmětech v nabídce trhu Vyrábí drobné dekorativní předměty pro bytové účely Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby a provádí drobnou domácí údržbu Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu <u>Pěstitelské práce</u>	Rozpočet Příjmy, výdaje, úspory Platby Estetika bydlení Vhodný výběr materiálu Alergie ve vztahu k bydlení Elektrotechnika v domácnosti - elektrická instalace Elektrické spotřebiče, elektronika Sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba Bezpečnost a ekonomika provozu Nebezpečí úrazu elektrickým proudem Poskytnutí první pomoci při úrazu elektrickým proudem a při ostatních úrazech ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví	OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV – Kreativita, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Přírodopis – Člověk a zdraví Fyzika – elektrický proud	Samostatné vytvoření domácího rozpočtu

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty dodrží technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty		

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vyhledá si podklady k provedení experimentu změří dané hodnoty vhodnou laboratorní technikou zpracuje a vyhodnotí naměřené hodnoty vypracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své práce do protokolu objasní teorii daného jevu zformuluje závěr, k němuž dospěl, srovná výsledky a analyzuje chyby dodržuje pravidla bezpečnosti při práci, dokáže poskytnout první pomoc při úrazu v laboratoři dodržuje pravidla ochrany životního prostředí při experimentální práci orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	Základní postup při měření hustoty pevného tělesa základní postup při měření skupenského tepla základní postup při měření tepla Oddělování složek směsí – papírová chromatografie, filtrace sublimace Vliv některých faktorů na rychlost chemické reakce trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání volba profesní orientace – základní principy; sebezpoznavání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb	Osobnostní a sociální výchova – Mezilidské vztahy, komunikace-kooperace a kompetice, kreativita	F 6; F8 Ch 8

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce**Vyučovací předmět: Pracovní činnosti**

Ročník: 9.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
vyhledá si podklady k provedení experimentu změří dané hodnoty vhodnou laboratorní technikou zpracuje a vyhodnotí naměřené hodnoty vypracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své práce do protokolu objasní teorii daného jevu zformuluje závěr, k němuž dospěl, srovná výsledky a analyzuje chyby dodržuje pravidla bezpečnosti při práci, dokáže poskytnout první pomoc při úrazu v laboratoři dodržuje pravidla ochrany životního prostředí při experimentální práci využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	Základní postup při měření objemu pevného tělesa užitím Archimedova zákona základní postup při sestavování optické soustavy dalekohledu základní postup při měření tepla Zjištění kyselosti a zásaditosti roztoků látek používaných v běžném životě Ověření vlastností aktivního uhlí Rozlišení destilované, pitné a minerální vody Jaké plyny vydechujeme možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	Osobnostní a sociální výchova – Mezilidské vztahy, komunikace-kooperace a kompetice, kreativita	F 6; F8 Ch 8

13. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce základní školy je hodnocení a klasifikace žáků. Hodnocení žáka má motivační, diagnostickou a regulativní funkci. Při hodnocení a klasifikaci se vychází z ustanovení zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon), vyhlášky č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky v platném znění těchto předpisů.

13.1. Obecné zásady

Hodnocení žáka je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení.

Za první i za druhé pololetí se žákovi vydává vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě.

Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

Klasifikace je jednou z forem hodnocení, její výsledky se vyjadřují stanovenou stupnicí.

Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje klasifikace průběžná a celková.

Průběžná klasifikace se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka.

Klasifikace souhrnného prospěchu se provádí na konci každého pololetí a není aritmetickým průměrem běžné klasifikace.

Při hodnocení žáka klasifikací jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.

Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.

V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný klasifikační stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.

Ohodnocením výkonu žáka klasifikačním stupněm posuzuje učitel výsledky práce objektivně a přiměřeně náročně.

Pro určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. Přihlíží se i ke snaživosti a pečlivosti žáka, k jeho individuálním schopnostem a zájmům. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru a klasifikace za příslušné období.

Ředitel školy je povinen působit na sjednocování klasifikačních měřítek všech učitelů.

Zákonní zástupci žáka jsou o prospěchu žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky, v 1. třídě průběžně prostřednictvím zápisníčky
- před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období)
- na informativních schůzkách pro rodiče v měsíci listopadu a dubnu

případně kdykoliv na požádání zákonných zástupců žáka. V případě mimořádného zhoršení prospěchu informuje učitel zákonné zástupce žáka bezprostředně a prokazatelným způsobem. Případy zaostávání žáků v učení se projednávají v pedagogické radě.

Žáci školy, kteří po dobu nemoci nejméně tři měsíce před koncem klasifikačního období navštěvovali školu při zdravotnickém zařízení a byli tam klasifikováni za pololetí ze všech, popřípadě jen z některých předmětů, se po návratu do kmenové školy znovu nezkoušejí a neklasifikují. Jejich klasifikace ze školy při zdravotnickém zařízení v předmětech, ve kterých byli klasifikováni, je závazná. V předmětech, ve kterých nebyli vyučováni, se neklasifikují.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního pololetí nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel

školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

13.2. Podklady pro hodnocení a klasifikaci

- soustavné diagnostické pozorování
- soustavné sledování výkonů žáka a jeho připravenost na vyučování
- analýza výsledků různých činností žáka
- konzultace s ostatními učiteli
- konzultace s pracovníky PPP a zdravotních služeb (zejména u žáků s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami)
- rozhovor se žákem a se zákonnými zástupci žáka
- různé druhy zkoušek
- didaktické testy, kontrolní písemné práce, laboratorní práce a praktické zkoušky

13.3. Kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Při hodnocení a klasifikaci je třeba vždy dbát na:

- věkové zvláštnosti žáka
- schopnosti a talent žáka
- problémy spojené s poruchami učení a chování
- zdravotní stav žáka a další indispozice
- specifiku předmětu
- posouzení komplexního výkonu žáka za celé klasifikační období
- dodržení zásady, že známka není aritmetickým průměrem
- přiměřenou náročnost ze strany učitele
- takové formy zkoušení, ověřování vědomostí a dovedností i komunikace s žáky, aby bylo vyloučeno zesměšnění, stresování či potrestání
- seznámení žáka s veškerými výsledky zkoušení, s možností nápravy chyb a příčinami špatných výsledků či omylů

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učených výkonech pro určitou indispozici.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jejich výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické pohybové....) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nehromadily v určitých obdobích.

V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učené výsledky, jichž žák dosáhl za celá klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají v pedagogické radě.

Zákonný zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině

prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci požádají.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní učitele s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů.

Učitelé jsou povinni vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci průkazným způsobem.

13.4. Zodpovědnost za hodnocení a klasifikaci

Prospěch

Za hodnocení a klasifikaci žáka zodpovídají vyučující jednotlivých předmětů. Žák 6. až 9. ročníku musí být z předmětu vyzkoušen ústně nebo písemně alespoň dvakrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně. Znamky musí být zapsány do notýsků nebo žákovských knížek a musí být podepsány vyučujícím. Důležité je potvrzení známky podpisem rodičů.

Chování

Za věcnou správnost podkladů pro klasifikaci chování žáků zodpovídá třídní učitel. O snížené známce z chování rozhoduje ředitel školy po projednání v pedagogické radě. Třídní učitel prokazatelným způsobem uvědomí zákonného zástupce žáka o důvodech udělení snížené známky z chování.

13.5. Hodnocení a klasifikace

V předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuse. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuse. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí.

Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí, s většími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuse. Je schopen studovat podle návodu učitele. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuse. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti, nezapojuje se do diskuse. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Vůbec nerespektuje demokratické principy, nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

Ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

Používání motivačních razítek a obrázků

V nižších ročnících 1. stupně mohou učitelé používat motivační razítka a obrázky.

13.6. Zásady a pravidla sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků.

Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků.

Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde
- jak bude pokračovat dál

Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.

Známky nejsou jediným zdrojem motivace.

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonů žáka tak, aby se shodli na výsledné známce. Autonomní hodnocení se nesmí stát prostředkem

nátlaku na učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

13.7. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti příznaků postižení a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka, a na obou stupních základní školy.

Při způsobu hodnocení a klasifikace žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení. Např. bodové hodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Při klasifikaci žáků se doporučuje upřednostnit širší slovní hodnocení. Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

13.8. Zásady pro používání slovního hodnocení:

O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy po projednání v pedagogické radě.

V případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyuč. ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných i nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

13.9. Zásady pro hodnocení chování ve škole:

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli, rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě.

Kritériem pro klasifikaci je chování a dodržování pravidel slušného chování a dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou.

Nedostatky v chování žáků se projednávají v pedagogické radě.

Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky, v 1. a 2. třídě prostřednictvím zápisníčků
- před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období),
- na informativních schůzkách pro rodiče v měsících listopadu a dubnu
- okamžitě v případě mimořádného porušení školního řádu

13.10. Hodnocení a klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování, vnitřnímu řádu školy nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnosti školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Výchovná opatření

Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření.

Ocenění mimořádných výsledků

K ocenění mimořádných výsledků žáka ve studiu nebo jeho příkladného chování je možné využít:

Pochvalu třídního učitele, která je udělována za méně výrazný resp. jednorázový skutek. Třídní učitel přihlíží i k celkovému profilu žáka. S pochvalou třídního učitele jsou seznámeni i rodiče, resp. zákonní zástupci nezletilého žáka vhodným způsobem.

Pochvalu ředitele školy, která je plně v jeho kompetenci. Třídní učitel, případně jiný učitel navrhuje toto ocenění zejména na jednání pedagogické rady školy s řádným zdůvodněním. Pochvala ředitele je udělována za významný úspěch žáka, resp. za jeho dlouhodobě dosahované mimořádné výsledky a vždy je přihlíženo k jeho studijnímu a morálnímu profilu. Návrh na pochvalu ředitele nemusí být ředitelem akceptován a udělení odměny může být vráceno do kompetence třídního učitele. Pochvala ředitele je vyhotovována písemně, jsou o ní průkazným způsobem spraveni i rodiče, resp. zákonní zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Opatření k posílení kázně

Proviní-li se žák proti ustanovení školního řádu, ať už ve škole, či při akcích mimo školu, může mu být uděleno podle závažnosti provinění některé z následujících výchovných opatření:

napomenutí třídního učitele je zcela v kompetenci třídního učitele

důtka třídního učitele je zcela v kompetenci třídního učitele, udělení DTU třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy

důtka ředitele školy, uděluje ředitel školy na základě návrhu třídního učitele, případně jiného vyučujícího, po projednání pedagogické rady

Druh uděleného výchovného opatření je závislý na stupni závažnosti přestupku a na jeho případném opakování v průběhu pololetí. Z hlediska výchovného dopadu na chování žáka se výchovné opatření uděluje bez zbytečného odkladu a po jeho důkladném prošetření.

Celkové hodnocení:

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

prospěl(a) s vyznamenáním

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanoveným školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků

prospěl(a)

Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

neprospěl(a)

Žák neprospěl, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR:

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě

jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkony žáka.

Přezkoumání výsledků hodnocení žáka

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení. Je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitel školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. ČSI poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,

zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,

přisedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Opravná zkouška:

Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Žák koná opravnou zkoušku v případě, že byl na konci druhého pololetí klasifikován stupněm nedostatečně nejvýše ve dvou předmětech.

Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do této doby žák navštěvuje podmíněčně nejbližší vyšší ročník.

Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku.

O termínu konání opravné zkoušky informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce. Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce nedostaví a do dvou dnů se neomluví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný

Dodatečná zkouška:

Dodatečnou zkoušku koná žák:

který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci prvního pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí, ve výjimečných případech do konce klasifikačního období za druhé pololetí.

který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci druhého pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena do 31. srpna příslušného školního roku, nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník. Žák, který z vážných důvodů nemohl být klasifikován do 15. října, opakuje ročník.

který podle posouzení vyučujícího nemá v daném předmětu dostatečný počet známek ve srovnání s ostatními žáky třídy z důvodu vysoké absence. O dodatečné zkoušce rozhoduje pedagogická rada na návrh vyučujícího daného předmětu.

Postup do dalšího ročníku:

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci

prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

14. OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ

V rámci průřezových témat jsou žáci po celý rok seznamováni se zásadami ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných situacích. Celoškolní projekt probíhá závěrem každého školního roku, kdy žáci prakticky zkoušejí reagovat v simulovaných situacích ohrožující zdraví a bezpečnost

- odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)

15. REALIZACE PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT V ŠVP

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ									
Rozvoj schopností poznávání	Čj Pč	Čj Pč	Aj	Vl Př	Čj, M Inf Pč	Čj, M Vv Hv Inf Přir Tv	Čj, M Vv Hv Tv Přir	Čj, M Vv Nj Ch Ov Z Hv Vv	M Nj Ch Vv Hv
Sebepoznání a sebepojetí					Vl Př Tv	Vv Tv	Tv Vv	Čj Ov Tv Vv	Ov Tv Vv
Seberegulace a sebeorganizace	Tv	Tv	Tv	Tv	Tv Inf	Tv Inf Pč	Tv	Tv Ch VkZ	Tv Ch
Psychohygiena	Tv Hv Pč	Tv Hv Pč	Tv Hv Pč	Tv Hv Pč	Tv Inf Pč	Tv Inf VkZ	Tv Přir	Tv Ch VkZ	Tv Ch
Kreativita	Vv Hv Pč	Vv Hv Pč	Vv Hv Pč	Čj Vv Hv Pč AJ	Čj Vv Hv Inf Aj	Čj, M Vv Hv Aj Inf	Čj, M F Vv Hv VkZ Pč	Vv M Hv Pč VkZ	Čj, M Vv Hv Pč
SOCIÁLNÍ ROZVOJ									
Poznávání lidí			Aj		Čj Vl Př	Tv	Tv Z	F Tv Přir Ch	Tv
Mezilidské vztahy	Čj Dv	Čj Dv	Aj	Aj Vl	Aj Vl Tv	Aj D Tv Hv VkZ Ov	Aj Z Tv Hv	Aj Nj Hv Tv Ch VkZ Pč Ov	Aj Tv Hv Pč D Ov
Komunikace	Čj Hv Tv Pč Prv	Čj Prv	Aj Čj Prv Hv	Aj Čj M Vl Hv	Aj Čj M Tv Inf	Čj D Aj Inf Tv Hv	Čj Aj Hv Tv Vv	Čj Aj Nj Vv, Hv Tv Přir	Čj Aj Nj Hv Tv Pč

						VkZ		VkZ Pč	
Kooperace a kompetice	Prv Pč	Tv Pč	M Pč Tv	M Pč	M Pč Aj Tv	D Aj Tv Ov Z	Aj Tv Hv Pč Tv Vv	Aj Tv Hv Pč Vv	Aj Tv Hv Pč
MORÁLNÍ ROZVOJ									
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				M	M Inf	Inf Tv D Ov	M Tv Pč	M Vv Tv	Ov Tv
Hodnoty, postoje, praktická etika	Prv	Prv Hv	Prv	Vl	Vl	Ov D	Čj Ov	Ov D	Čj Ov Vv Z

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Občanská společnost a škola	Čj M Tv Vv Prv	M Vv Pč Prv	Tv Vv Prv		Čj Aj Vl	Aj	Aj	Aj Nj	Aj Nj Ov
Občan, občanská společnost a stát			Prv Tv	Vl Tv Aj	Vl Čj Tv	Tv	Čj Tv Z	Přír Tv	Čj D Ov Ch Tv
Formy participace občanů v politickém životě					Vl				D Ov
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				Vl	Vl				Aj

3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Evropa a svět nás zajímá	Prv Čj Hv	Čj Vv Pč	Hv Vv Aj	Př Aj Vv	ČJ Aj Vl Hv	Čj D Aj Přír Tv Ov	Čj Aj Hv Přír Vv Ov D	Nj Aj Hv Ch Přír Vv ČJ Z, Ov	Čj Nj Aj Ov Ch D, Z Ov Pč

Objevujeme Evropu a svět					Čj Vl	Aj Přír Z Ov	Ov Z	Přír Ov	Z Čj Nj Ch Přír
Jsme Evropané		Čj	Aj	Aj	Aj Vl	AJ, D Vv	Aj Vv	Aj Vv	Aj Vv

4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kulturní difference	Hv	Prv	Čj Aj	Hv Vv Aj	Aj Vl Vv	Čj Aj D Hv Tv	Aj D Ov Hv	Aj Nj Přír D Ov	Nj Aj Čj Ov D
Lidské vztahy	Hv	ČJ Pr Hv Tv Pč	Tv	Čj Aj Vv Tv Pč	Čj Aj Vl Vv Hv Tv Pč	D Aj Inf Ov	D Aj	D Aj Přír Vv	Aj Ov
Etnický původ		Čj		Čj Aj Pč Vv Tv	Čj Aj Vl Pč Vv Tv	Aj	D Aj	Z Aj Nj	Aj Nj
Multikulturalita			Aj	Čj Hv	Vl Aj	Ov	Aj Vv Hv	Aj Nj Přír Tv	Ov Aj Vj Tv
Princip sociálního smíru a solidarity			Pr		Vl	Ov	Ov		

5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ekosystémy	Vv	Vv	Vv Prv	Vv Př	Vv Př Vl	Vv Přír	Ov Přír	Ch	Vv Ch Přír
Základní podmínky života		Prv		Vv	Vl Př	Př		Ch	Ch Přír
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv			Vv	Vv Př	Vv Přír	Vv Aj Přír	Vv Nj Aj Ch Přír	D Nj Aj Ch Přír
Vztah člověka k prostředí	ČJ, M Vv Tv Pč	M Prv Vv Tv	Prv Vv Tv	Pr Vv Pč Vl	Vl Pr Vv Čj Tv Pč	Z Přír Ov Tv Ov	Z Vv Aj Přír Tv	Aj Nj Přír Ch Tv Vv	Čj Aj Nj Ch Přír Tv Ov Vv

6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čj Vv	Čj Vv	Čj Vv	Čj M	Čj Inf M Hv	Čj Inf Z VkZ	Čj M Z Hv	Čj D Z M Ch	Čj M Ov Ch
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					Čj	Čj Inf	Čj	Čj Ch	Čj Ch
Stavba mediálních sdělení				Vv	Čj Vv	Čj	Čj		Čj
Vnímání autora mediálních sdělení	Hv	Čj Hv	Hv		Čj	Čj	Čj	Čj	Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti					Čj Vl	Inf Hv Vv Ov	Čj	Čj Hv	Čj D Z
Tvorba mediálního sdělení					Čj Inf	Čj	Čj Vv, Ov	Čj Nj Hv Nj	Čj Nj Hv
Práce v realizačním týmu					Př Vl	Čj Pč		Čj	Čj